

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra občanského práva

**Srovnání exekučního řízení a soudního řízení o výkon
rozhodnutí**

Diplomová práce

Tereza Pátíková

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Pohl

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 5.6.2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 5.6.2012

.....

Tereza Pátíková

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Tomáši Pohlovi., vedoucímu mé diplomové práce za cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování

V Praze dne 5.6.2012

Tereza Pátíková

Obsah

Úvod.....	6
1. Současná právní úprava.....	7
1. 1. Prameny právní úpravy.....	7
1. 2. Vzájemný vztah OSŘ a exekučního řádu.....	9
1. 3. Pojem exekuce a výkon rozhodnutí.....	9
2. Soudní exekutor	10
2. 1. Postavení soudního exekutora.....	10
2. 2. Jmenování soudního exekutora.....	11
2. 3. Zánik exekutorského úřadu.....	13
3. Postavení soudu.....	14
3. 1. Exekuční řízení.....	14
3. 2. Výkon rozhodnutí.....	15
4. Zahájení řízení.....	15
4. 1. Exekuční řízení.....	16
4. 2. Soudní řízení o výkon rozhodnutí.....	18
4. 3. Postup soudu před nařízením výkonu rozhodnutí a jeho srovnání s úpravou v exekučním řádu.....	19
4. 3. 1. Výzva k dobrovolnému splnění povinnosti.....	20
4. 3. 2. Pomoc soudu.....	21
4. 3. 3. Prohlášení o majetku	22
4. 3. 4. Postup exekutora před nařízením exekuce.....	23
4. 4. Překážka litispence a možnost souběhu exekuce a výkonu rozhodnutí.....	24
4. 5. Exekuční titul.....	25
5. Postup po nařízení exekuce a výkonu rozhodnutí.....	27
5. 1. Nařízení exekuce.....	27
5. 2. Generální inhibitorium.....	28
5. 3. Exekuční příkaz.....	30
5. 4. Nařízení výkonu rozhodnutí.....	32
6. Způsoby provedení výkonu rozhodnutí a jejich odlišnosti při provedení exekuce.....	33
6. 1. Výkon rozhodnutí a exekuce na peněžitě plnění.....	33
6. 1. 1. Srážky ze mzdy a jiných příjmů.....	35
6. 1. 2. Příkázání pohledávky.....	38
6. 1. 3. Příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu.....	43
6. 1. 4. Prodej movitých věcí.....	44
6. 1. 5. Prodej nemovitostí.....	50
6. 1. 6. Prodej spoluvlastnického podílu a prodej zástavy.....	53
6. 1. 7. Zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitosti	54
6. 1. 8. Zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitosti.....	55
6. 1. 9. Prodej podniku.....	56
6. 2. Výkon rozhodnutí a exekuce na nepeněžitě plnění	58
6. 2. 1. Vyklizení.....	60

6. 2. 2. Odebrání věci.....	61
6. 2. 3. Rozdělení společné věci.....	63
6. 2. 4. Provedení prací a výkonů.....	64
7. Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí a o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným.....	66
8. Odklad exekuce a výkonu rozhodnutí.....	68
9. Ukončení exekuce a výkonu rozhodnutí.....	72
9. 1. Zastavení exekuce.....	73
9. 2. Zastavení výkonu rozhodnutí.....	76
10. Náklady exekuce a soudního výkonu rozhodnutí.....	82
10. 1. Náklady exekuce.....	82
10. 2. Náklady výkonu rozhodnutí.....	85
11. Úvaha nad návrhem novely OSŘ a exekučního řádu.....	86
Závěr	88
Seznam zkratk.....	90
Seznam použité literatury.....	91
Resumé.....	95

Úvod

Tématem této diplomové práce je srovnání dvou základních institutů tzv. vykonávacího řízení, tedy soudního řízení o výkon rozhodnutí a exekučního řízení. Toto téma je v posledních letech aktuální, jelikož počet soudních řízení o výkon rozhodnutí a zejména počet exekucí neustále roste. Tato situace je způsobena zejména neustálým nárůstem zadlužení českých domácností, jejichž příčinu lze spatřovat v malé finanční gramotnosti osob, nárůstem poskytnutých spotřebitelských úvěrů a v neposlední řadě také rostoucím počtem úvěrů poskytnutých nebankovními subjekty. Jakýkoliv výpadek příjmů u těchto osob vede velmi často k nucenému výkonu rozhodnutí či exekuci.

Česká republika jako demokratický právní stát je povinna zajišťovat ochranu právům a oprávněným zájmům osob. Této povinnosti odpovídá právo každého na soudní ochranu, tak jak je stanoveno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.¹ Toto právo poskytuje věřiteli jak možnost obrátit se na nezávislý a nestranný soud při ohrožení nebo porušení jeho práva v rámci nalézacího řízení, ale také možnost následně se nuceně domoci svého práva a to nejen na základě rozhodnutí z nalézacího řízení.

V současné době má věřitel, kterému bylo přiznáno právo pravomocným a vykonatelným titulem², dvě možnosti, jak se nuceně domoci tohoto práva. Jedná se o soudní řízení o výkon rozhodnutí, upravené v části šesté OSŘ a exekuční řízení dle exekučního řádu. Tuto situaci, kdy je proces nuceného vymáhání pohledávek upraven dvěma právními předpisy, nazýváme dvoukolejností. V posledních letech stále sílí tendence k odstranění této dvoukolejnosti ve prospěch pouze řízení exekučního. Tento trend vyústil až k připravované novele OSŘ a exekučního řádu, která počítá se zachováním výkonu rozhodnutí pouze v několika málo případech, jak je uvedeno v závěru diplomové práce.

Cílem této diplomové práce je srovnání těchto dvou institutů, vymezení jejich základních rozdílů a předložení výhod a nevýhod jednotlivých řízení. V neposlední řadě

---

1 Čl. 36 LZPS „Každý se může domáhat stanoveným způsobem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“

2 K pojmu titul a exekuční titul blíže v kapitole 4.5. této diplomové práce.

bych se ráda věnovala již výše zmíněné připravované novele OSŘ a exekučního řádu, která za předpokladu, že bude přijata, dle mého názoru přinese značné zjednodušení a zefektivnění celého procesu nuceného vymáhání pohledávek.

1. Současná právní úprava

1. 1. Prameny právní úpravy

OSŘ upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení, tak aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachování zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě právům jiných osob.³ Tento základní cíl konkretizuje § 2 OSŘ, který rozděluje činnost soudů na projednávání a rozhodování sporů a jiných právních věcí (tzv. nalézací řízení) a provádění výkonu rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně (tzv. vykonávací řízení).

4

Jak vyplývá z předchozího odstavce, základním pramenem upravujícím řízení o výkon rozhodnutí je OSŘ, a to zejména jeho část šestá, označená jako výkon rozhodnutí. Tato část je rozdělena na sedm hlav. Hlava první nazvaná „předpoklady výkonu rozhodnutí“ upravuje v § 251 až § 276 obecně otázky výkonu rozhodnutí. Hlava druhá až hlava sedmá pak upravují jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí jako jsou srážky ze mzdy, příkázání pohledávky, prodej movitých věcí a nemovitostí, zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, prodej podniku a uspokojení práv na nepeněžitě plnění. Mimo OSŘ upravuje výkon rozhodnutí vyhláška o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, která konkretizuje postup soudů a umožňuje předsedovi soudu pověřit justiční čekatele, asistenty soudce, soudní tajemníky a soudní vykonavatele, aby ve věcech projednávaných v občanském soudním řízení samostatně vykonávali jednoduché úkony příslušející podle zákona o soudním řízení předsedovi senátu či samosoudci. Ve věcech výkonu rozhodnutí se jedná zejména o otázky prohlášení o majetku a výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky nebo prodejem

---

3 § 1 OSŘ

4 Antonín Tripes Exekuce v soudní praxi, 3. vydání. Praha: 2006, str. 3

movitých věcí.⁵ Výkonem rozhodnutí se podrobněji zabývá část devátá uvedené vyhlášky.

Základním pramenem práva, který upravuje exekuční řízení je exekuční řád. Jak je patrné z důvodové zprávy k tomuto zákonu, impulsem pro přijetí exekučního řádu byl zejména „...neutěšený stav při vymáhání práva v naší zemi, který může vést nejen ve ztrátu důvěry v soudy, ale i v základy právního státu vůbec, a ve svém důsledku vede k hledání praktických možností, jak vymoci oprávněnou pohledávku jinou než zákonnou cestou.“ Důvodová zpráva nadále uvádí, že „...soudům se tím umožní soustředit převážnou část jejich potenciálu na nalézací řízení, v němž je jejich úloha nezastupitelná.“⁶ Exekuční řád je rozdělen na dvacet částí, z nichž přímou úpravu exekučního řízení obsahuje část první, která je rozdělena na dalších čtrnáct hlav. Zbývající části se věnují změnám dalších právních předpisů v souvislosti se zavedením exekučního řízení.

Na exekuční řád pak navazují další právní předpisy, jako je vyhláška č. 418/2001 Sb, o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem a v neposlední řadě vyhláška č. 331/2001 Sb., o centrální evidenci exekucí.

Dalším významným pramenem práva v oblasti výkonu rozhodnutí i v oblasti exekucí je nařízení vlády č. 595/2006 Sb., které určuje vzorec výpočtu, podle něhož je v závislosti na výši životního minima jednotlivce a stanoveného normativu nákladů na bydlení, určována základní částka, která nesmí být sražena z měsíční mzdy povinného zaměstnance (tzv. nezabavitelná částka).⁷

---

5 § 6 odst. 2 písm. q), r), s) vyhlášky č. 37/ 1992 Sb.

6 Důvodová zpráva k zákonu č 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), Sněmovní tisk č. 725

7 K vyhlášce blíže v kapitole 6.1.1. této diplomové práce

1. 2. Vzájemný vztah OSŘ a exekučního řádu

Vzájemný vztah OSŘ a exekučního řádu je upraven v § 52 exekučního řádu tak, že OSŘ se použije přiměřeně v těch případech, kdy exekuční řád nestanoví něco jiného. Z tohoto ustanovení je patrná subsidiarita OSŘ vůči exekučnímu řádu. OSŘ je tedy v oblastí řízení v nichž je možné vykonat rozhodnutí předpisem obecným a exekuční řád předpisem speciálním. Exekuční řád neobsahuje komplexní úpravu exekučního řízení a tak v situaci, kdy exekuční řád konkrétní otázku výslovně neupravuje, je potřeba přiměřeně použít ustanovení OSŘ. Nenaplnění komplexností úpravy exekučního řízení v exekučním řádu bylo způsobeno snahou o zachování rovnosti postavení oprávněných a povinných, a to bez ohledu na to, zda si oprávněný zvolí k vymožení práva postup dle exekučního řádu nebo dle OSŘ. Subsidiarita OSŘ vůči exekučnímu řádu však není omezena na část šestou, upravující výkon rozhodnutí, ale jak vyplývá z § 254 odst. 1 OSŘ „*Na výkon rozhodnutí se užije ustanovení předcházejících částí, není-li v této části stanoveno jinak. Rozhoduje se však vždy usnesením.*”

Exekuční řád i na dalších místech odkazuje na úpravu v OSŘ⁸, vzhledem ke generální klauzuli v § 52 se toto však jeví jako nadbytečné.

1. 3. Pojem exekuce a výkon rozhodnutí

U laické i odborné veřejnosti často dochází k zaměňování obou termínů a používání pojmu exekuce jak pro řízení exekuční, tak i pro řízení o soudní výkon rozhodnutí. Zejména před přijetím exekučního řádu byly tyto pojmy používány jako synonyma. Tendence zaměňovat oba pojmy je dána především historicky, kdy do přijetí OSŘ bylo řízení o vynucení práva upraveno zákonem č. 79/1886 ř.z. o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád), který upravoval nucený výkon rozhodnutí, jež nazýval exekucí. Až s přijetím OSŘ v roce 1963 byl pojem exekuce nahrazen pojmem výkon rozhodnutí. Dle důvodové zprávy pokládal zákonodárce tento termín v době přijetí za vhodnější. Termín výkon rozhodnutí se však v praxi příliš neujal a pojem exekuce byl stále v myslích veřejnosti, ale i právní nauky a literatury ztotožňován s

---

⁸ Např. § 60, 65a, 65, § 70 odst. 3, §71 exekučního řádu

termínem výkon rozhodnutí. V 90. letech se termín exekuce začal vracet i do právních předpisů a to jako např. daňová exekuce⁹ a obzvláště v roce 2001 exekučním řádem. Od doby přijetí exekučního řádu je potřeba termín výkon rozhodnutí a exekuce striktně rozlišovat, což však často není plněno ani zákonodárcem, jak je patrné například ze zákona č. 119/2001 S. o případech souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. V § 2 odst. 1 písm. a) totiž pro účely zákona označuje pojmem exekuce jak výkon rozhodnutí tak i exekuci prováděnou exekutorem i exekuci daňovou a správní.

2. Soudní exekutor

2. 1. Postavení soudního exekutora

Postavení soudního exekutora (pro účely diplomové práce dále jen „exekutor“), předpoklady jeho jmenování, zánik exekutorského úřadu a další jsou upraveny v hlavě první a druhé exekučního řádu. Jak je stanoveno v § 3 odst. 1 exekučního řádu, exekutor vykovává svou činnost za úplatu a je tedy podnikatelem, jež je jako podnikatel povinen platit daň z příjmu fyzických osob a za stanovených předpokladů i daň z přidané hodnoty. Na činnost soudního exekutora se však nevztahuje živnostenský zákon.¹⁰ Exekutor při provádění exekuce nemá postavení soukromoprávního subjektu, nýbrž vykonává pravomoc svěřenou mu předpisy veřejného práva. Je na něj delegována část státní moci, jejímž nositelem je při soudním výkonu rozhodnutí soud, tedy pravomoc nuceně vykonávat exekuční tituly.¹¹ Toto je posíleno i tím, že exekutor má při výkonu exekuční činnosti, při sepisování exekutorských zápisů a při vykonávání činností z pověření soudu postavení úřední osoby. Dříve používaný termín veřejného činitele byl nahrazen termínem úřední osoba v souvislosti s přijetím zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, kterým byl zrušen § 4 exekučního řádu¹². Postavení exekutora jako

---

9 Zákon č. 337/1992 Sb.

10 Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 2

11 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 756

12 § 4 zákona 120/2001 Sb. ve znění účinném do 1.1.2010 „Exekutor má postavení veřejného činitele při výkonu exekuční činnosti, sepisování exekutorských zápisů a při činnostech vykonávaných z pověření soudu podle zvláštního právního předpisu.“

úřední osoby nyní dovozujeme z ustanovení § 127 odst. 1 písm. f) zákona č. 40/ 2009 Sb., trestního zákoníku. Postavení úřední osoby je exekutorovi dáno vzhledem k charakteru některých jím vykonávaných činností v situaci, kdy exekutor provádí úkony, které jsou součástí autoritativní role státu. Stát však přiznává exekutorovi jak větší míru ochrany, tak i větší míru trestněprávní odpovědnosti.¹³ V případě, že exekutora zastupuje exekutorský kandidát podle ustanovení § 16 až 18 exekučního řádu, má i on postavení úřední osoby, což dovozujeme z § 17 odst. 3, kdy ustanovení exekučního řádu vztahující se na exekutora platí také pro exekutorského kandidáta, jestliže vykonává úřad exekutora jako jeho zástupce. Naopak nelze na zaměstnance exekutora a tedy ani na exekutorského kandidáta pohlížet jako na úřední osobu v případě, že je na ně exekutorem určitá činnost přenesena. Dle § 1 odst. 1 exekučního řádu je totiž exekutorský úřad spojen s fyzickou osobou, která byla tímto úřadem státem pověřena, a proto není možné přenesení osobního statutu soudního exekutora, ačkoliv přenesení některých činností na zaměstnance exekutora v mezích zákona možné je.¹⁴

2. 2. Jmenování soudního exekutora

Exekutor je fyzickou osobou splňující zákonem stanovené předpoklady. Těmito předpoklady ze zákona jsou občanství České republiky, plná způsobilost k právním úkonům po celou dobu výkonu funkce, úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy v České republice, bezúhonnost, vykonání alespoň tříleté exekutorské praxe, složení exekutorské zkoušky.¹⁵ Za vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy v České republice se dle § 128 exekučního řádu považuje také vysokoškolské vzdělání získané na právnické fakultě vysoké školy se sídlem na území České a Slovenské federativní republiky a také zahraniční vysokoškolské vzdělání v oblasti práva uznané mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána nebo také podle zvláštních právních předpisů. Dle stavovského předpisu Prezidia Exekutorské komory ČR ze dne 15.5.2006 se za vysoké

---

13 Např. § 322 až 328 trestního zákoníku nebo § 329 až 333 trestního zákoníku

14 Rozsudek NS ČR, sp. zn. Tdo 478/2004 In Kasikova, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řad). Komentář.2 vydání Praha: C.H. Beck,2009, str. 5

15 § 1 odst. 1 ve spojení s § 9 odst. 1 exekučního řádu

školy v České republice poskytující akreditované právnické vzdělání v oblasti práva považují Právnická fakulta University Karlovy v Praze, Právnická fakulta Masarykovy university v Brně, Právnická fakulta Západočeské university v Plzni a Právnická fakulta University Palackého v Olomouci.

Předpokladem pro to, aby byl uchazeč exekutorem skutečně jmenován, je úspěšné absolvování výběrového řízení. Počet exekutorských úřadů je omezen principiem numerus klausus. O počtu exekutorských úřadů rozhoduje ministr spravedlnosti po projednání s Exekutorskou komorou České republiky (dále jen „Komora“). V době zpracování této diplomové práce bylo obsazeno 146 exekutorských úřadů.¹⁶ Výběrové řízení je dle exekučního řádu povinno uskutečnit ministerstvo spravedlnosti do 1 měsíce od uvolnění exekutorského úřadu nebo do 1 měsíce od rozhodnutí o zvýšení počtu exekutorských úřadů.¹⁷ Organizaci výběrového řízení převzalo ministerstvo spravedlnosti na základě novely exekučního řádu zákonem č. 183/2009 Sb., kterou do té doby vykonávala Komora. Výběrové řízení je dvouetapové, kdy v první etapě dochází k posouzení přihlášky, zaujetí stanoviska a pohovoru s uchazečem. V rámci druhé etapy dochází k psychologicko - diagnostickému vyšetření uchazečů, kteří získali potřebný počet bodů v první etapě (minimálně 20 bodů z 35).¹⁸ Na základě výsledku výběrového řízení jmenuje ministr spravedlnosti exekutora do exekutorského úřadu do 1 měsíce od ukončení výběrového řízení. Před svým jmenováním skládá vybraný uchazeč do rukou ministra spravedlnosti slib, jehož znění je uvedeno v § 12 odst. 1 exekučního řádu. Nesložení slibu nebo jeho složení s výhradou neumožňuje jmenování tohoto uchazeče do exekutorského úřadu a na jeho místo nastupuje uchazeč, který se ve výběrovém řízení umístil na dalším místě.

Dalším předpokladem výkonu exekutorské činnosti je uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti. Povinnost uzavřít pojistnou smlouvu se vztahuje pouze na exekuční činnost a nevztahuje se na další činnosti exekutora, např. dle hlavy páté exekučního

---

16 www.ekcr.cz

17 § 10 odst. 1 a 2 exekučního řádu

18 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 31. prosince 2010, č.j.745/2010-OJ/SO/4, kterou se stanoví postup při vyhlásování a organizaci výběrového řízení na obsazení exekutorského úřadu

řádu. Pokud exekutor zaměstnává zaměstnance musí se pojištění vztahovat také na škodu způsobenou těmito zaměstnanci. Uzavření pojistné smlouvy je exekutor povinen prokázat Komoře do 30 dnů od svého jmenování.¹⁹ Nedoloží-li exekutor uzavření pojistné smlouvy do stanovené doby, navrhne Komora ministru spravedlnosti odvolání tohoto exekutora dle § 15 odst. 2 písm. c) exekučního řádu.

2. 3. Zánik exekutorského úřadu

Exekutorským úřadem se shodně s právní úpravou notářského úřadu rozumí soubor pravomocí exekutora k výkonu exekutorské a další činnosti trvale spojený s místem výkonu této činnosti. Zánik exekutorské úřadu je v exekučním řádu upraven v § 15. Jedná se o určité události nezávislé na vůli osob jako smrt exekutora, prohlášením exekutora za mrtvého, pozbytí státního občanství České republiky, a jednak ztráta určitých předpokladů pro výkon exekuční činnosti jako je zbavení způsobilosti k právním úkonům nebo omezení této způsobilosti (rozhodná je právní moc rozhodnutí soudu o zbavení či omezení této způsobilosti) a v neposlední řadě také porušení právních či stavovských předpisů a následně uložení kárného opatření. V těchto případech zaniká exekutorský úřad ex lege. Exekuční úřad dále zaniká odvoláním soudního exekutora ministrem spravedlnosti. Ministr však může exekutora z exekutorského úřadu odvolat pouze z důvodů taxativně stanovených v § 15 odst. 2 exekučního řádu. Jak je patrné z dikce tohoto ustanovení, nejedná se o oprávnění ministra, ale o jeho povinnost. Ministr odvolá exekutora z úřadu na jeho žádost, z důvodu pravomocného odsouzení pro úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný v souvislosti s exekuční činností, v případě nedoložení smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, v situaci, kdy exekutor do 3 měsíce od složení slibu bez vážných důvodů neotevře v sídle exekutorského úřadu svou kancelář a není připraven vykonávat exekutorskou činnost a dále jestliže soud rozhodne, že exekutor vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemůže řádně po dobu nejméně 1 roku vykonávat exekuční činnost. V souvislosti se zánikem exekutorského úřadu je vhodné upozornit, že exekuční řád dává ministrovi spravedlnosti také možnost pozastavení výkonu exekutorského úřadu.

¹⁹ § 11 odst. 2 exekučního řádu

Jde o určité provizorní opatření v situacích, kdy to ministr spravedlnosti považuje za vhodné. Jelikož exekuční řád nestanoví pro toto rozhodnutí ministra žádné bližší informace ohledně řízení, v němž je takové rozhodnutí vydáno jeho povahou se zabýval i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 22. 9. 2004 sp.zn. 2 As 19/2004. V tomto případě se jedná o možnost ministra, nikoliv jeho povinnost.

3. Postavení soudu

3. 1. Exekuční řízení

Jedním z principů, na kterých je založen exekuční řád je, že činnost exekutora začíná tam, kde končí činnost soudu v nalézacím řízení.²⁰ Není to však úplně pravda. Ačkoliv je v posledních letech více než zřejmá tendence omezovaná pravomoci soudu v exekučním řízení, exekuční soud²¹ je stále určitým garantem dodržování zákonnosti v exekuci. Toto se projevuje zejména při nařizování exekuce, odvolání proti usnesení o nařizení exekuce, zastavení, odkladu exekuce a dalších. Poměrně rozsáhlé omezení pravomocí exekučního soudu v exekuci přinesla tzv. střednědobá novela exekučního řádu zákonem č. 286/2009 Sb., a to zejména ve vztahu k rozhodování o zastavení a odkladu exekuce.²² Jak vyplývá i z připravované novely OSŘ a exekučního řádu, která je v této době schvalována Parlamentem České republiky, omezování pravomocí exekučního soudu má jít ještě dále. V případě přijetí navrhovaného zákona by napříště odpadlo pověřování soudního exekutora provedením exekuce exekučním soudem a exekuce již bude exekutorem zapsána do nově zřízeného rejstříku zahájených exekucí a oprávněný a povinný o tomto budou vyrozuměni.²³ V době psaní této diplomové práce však navrhovaný zákon nebyl schválen a proto je potřeba vycházet z účinné právní úpravy. Dle této vykonává soud v exekučním řízení tzv. dozorovou agendu, ať již při nařizování exekuce, kdy zkoumá, zda jsou splněny předpoklady pro nařizení exekuce

---

20 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 757

21 Exekuční soud je soud, který je příslušný k nařizení exekuce dle § 45 odst. 1 a 2 exekučního řádu

22 O tom blíže v kapitole 9.1. této diplomové práce

23 § 35 odst. 2 § 44 odst. 1 navrhovaného zákona o změně OSŘ a exekučního řádu

nebo při rozhodování o odvolání v exekuci či rozhodování o návrhu na zastavení exekuce, pokud o něm je mezi účastníky sporu (chybí souhlas druhé strany).

3. 2. Výkon rozhodnutí

Postavení soudu při výkonu rozhodnutí je zcela odlišné než výše uvedené postavení v exekuci. Dle OSŘ v tomto řízení rozhodují pouze soudy, stejně tak fakticky výkon rozhodnutí také provádí soud, jak vyplývá z § 265 odst. 1 OSŘ. Velkou část úkonů při provádění výkonu rozhodnutí činí soudní vykonavatel a to buď na základě pověření předsedy senátu a dle jeho pokynů, nebo je-li k tomu oprávněn v zákoně či jiném právním předpise. Takovým právním předpisem je jednacím řád pro okresní a krajské soudy, konkrétně část devátá. Dle této vyhlášky o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí rozhoduje a další řízení koná samosoudce nebo v rozsahu svých oprávnění vyšší soudní úředník, případně v rozsahu svého pověření jiný zaměstnanec soudu.²⁴ Jejich úkony jsou pak považovány za úkony soudu. V § 46 odst. 1 této vyhlášky je pak upraveno oprávnění soudního vykonavatele k přijímání plnění od povinného, zprostředkování vzájemného plnění a ve stanovených případech k provádění všech úkonů, kterých je k výkonu rozhodnutí třeba. Následující odstavec pak obsahuje demonstrativní výčet úkonů, které ve výkonu rozhodnutí provádí právě soudní vykonavatel. Další úkony, které provádí vykonavatel jsou upraveny také v OSŘ u jednotlivých způsobů provedení výkonu rozhodnutí, např. § 329 odst. 1 OSŘ. V případě rozhodování jiných osob než soudce, lze proti těmto rozhodnutím podat odvolání za stejných podmínek jako proti rozhodnutí soudce, avšak o tomto odvolání může rozhodnout soudce příslušného soudu za předpokladu, že mu zcela vyhoví. Toto rozhodnutí je prvoinstanční a lze se proti němu opět odvolat. V opačném případě spis postoupí odvolacímu soudu k rozhodnutí.²⁵

---

²⁴ § 45 odst. 1 vyhlášky č. 37/1992 Sb.

²⁵ Např. § 9 odst. 1 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících

4. Zahájení řízení

V úvodu této kapitoly je důležité zmínit, že obě řízení jsou rozdělena na několik fází, zejména na řízení o nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí a provádění exekuce či výkonu rozhodnutí. Fáze provedení nastává v okamžiku pravomocného nařízení exekuce nebo výkonu rozhodnutí. Obě řízení tak vždy začínají tzv. fází o nařízení, ve které se zkoumají podmínky pro nařízení.²⁶ V této kapitole tak bude pojednáno o zahájení řízení o nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí.

4. 1. Exekuční řízení

Exekuční řízení je ovládáno zásadou dispoziční. Dispoziční zásadou rozumíme to, že řízení může probíhat pouze na návrh oprávněného (věřitele), nesmí v něm být pokračováno proti jeho vůli a musí být skončeno, jakmile to oprávněný navrhne.²⁷ Z tohoto vyplývá, že základním předpokladem pro nařízení exekuce je podání návrhu na nařízení exekuce oprávněnou osobou. Návrh na nařízení exekuce může podat pouze oprávněný nebo ten kdo prokáže, že na něj přešlo nebo bylo převedeno právo z rozhodnutí dle § 36 odst. 3 a 5 exekučního řádu²⁸ (v praxi se jedná zejména o případy postoupení pohledávky či procesního nástupnictví na základě dědění). Návrh na nařízení exekuce se dnes podává pouze u exekutora. Do novely exekučního řádu zákonem č. 286/2009 Sb. si mohl oprávněný zvolit, zda podá návrh na nařízení exekuce exekutorovi nebo příslušnému exekučnímu soudu dle bydliště povinného.²⁹ Dle důvodové zprávy k přijatém zákonu č. 286/2009 Sb. byla tato změna vedena snahou o zjednodušení a zároveň o zrychlení postupu soudu a soudního exekutora. Pokud by však

26 Blíže je toto rozlišení patrné při zastavování exekuce či výkonu rozhodnutí, kdy je důležité rozlišovat mezi zastavením exekuce či výkonu rozhodnutí a mezi zastavením exekučního řízení či řízení o výkon rozhodnutí (viz. *Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 230*)

27 Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2062*

28 § 37 odst. 1 exekučního řádu

29 Znění § 35 odst. 2 účinné do 1.11.2009: „ Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy návrh na nařízení exekuce došel exekutorovi nebo soudu příslušnému podle § 45 (dále jen „exekuční soud!) spolu s určením exekutora. Dojde-li návrh na nařízení exekuce jinému než exekučnímu soudu, soud jej neprodleně postoupí exekučnímu soudu; účinky zahájení exekučního řízení zůstávají zachovány. Exekutor však může začít provádět exekuci až tehdy, udělí-li mu soud pověření k jejímu provedení.”

dnes oprávněný podal návrh na nařízení exekuce přímo exekučnímu soudu, ten jej při zachování všech lhůt neprodleně postoupí exekutorovi, který má být exekucí pověřen.³⁰

Podáním návrhu na nařízení exekuce příslušnému exekutorovi nastávají účinky zahájení exekučního řízení (např. přestává běžet promlčecí lhůta). Exekutor provede kontrolu návrhu a v případě chyb vyzve oprávněného nejpozději do 15 dnů od doručení návrhu k jeho opravě. V opačném případě je exekutor povinen do 15 dnů od doručení návrhu požádat exekuční soud o pověření k provedení exekuce. Žádost o pověření musí být podána na elektronickém formuláři, je-li to možné, což odlehčuje exekučnímu soudu od zbytečné administrativy (např. opisování identifikačních údajů účastníků apod.). Exekutor a exekuční soud spolu od 1.7.2009³¹ povinně komunikují přes datové schránky, což by mělo vést ke zefektivnění a zrychlení činnosti ve fázi nařízení exekuce, ale i ve fázích pozdějších, jako je zastavení exekuce soudem apod. Návrh na nařízení exekuce musí mít zákonem stanovené náležitosti, aby vyvolal účinky zahájení exekučního řízení. Kromě obecných náležitostí jakéhokoliv podání dle § 44 odst. 4 OSŘ musí návrh na nařízení exekuce obsahovat označení exekutora, který má být provedením exekuce pověřen, s uvedením jeho sídla, identifikační údaje účastníků, přesné označení exekučního titulu, uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena, údaj o tom, zda a v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil, případně označení důkaz, podpis, datum. Z návrhu na nařízení exekuce musí být patrné, kdo jej činí, jaké věci se týká a co sleduje.³² Při podávání návrhu na nařízení exekuce není, na rozdíl od návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, rozdíl v tom, zda má být exekucí vymoženo plnění peněžité či nepeněžité. Ani v jednom případě nemusí oprávněný v návrhu na nařízení exekuce uvádět způsob, kterým má být exekuce provedena (srov. § 261 odst. 1 OSŘ, věta druhá). Tímto je vyjádřen odlišný charakter exekuce, která je založena na menší aktivitě oprávněného. Ten tak nemusí mít představu o majetku povinného a je na exekutorovi, aby na základě svých pravomocí majetek postižitelný exekucí našel. K návrhu na nařízení exekuce se dále připojuje originál či ověřená kopie

---

30 § 55b odst. 4 exekučního řádu

31 Zákon č. 300/2008 Sb., o elektornických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

32 § 38 odst. 1 exekučního řádu

exekučního titulu.³³ Pokud návrh na nařízení exekuce má všechny zákonem stanovené náležitosti a jsou-li splněny předpoklady pro nařízení exekuce³⁴, exekuční soud exekuci nařídí.

4. 2. Soudní řízení o výkon rozhodnutí

Jak bylo uvedeno výše i soudní řízení o výkon rozhodnutí je ovládáno dispoziční zásadou a jeho zahájení je tedy zcela, až na výjimku zahájení výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, v rukou oprávněného. Řízení o výkon rozhodnutí je zahájeno dnem, kdy návrh oprávněného dojde příslušnému soudu.³⁵ Na rozdíl od exekuce a možnosti výběru kteréhokoliv exekutora si při výkonu rozhodnutí oprávněný nemůže zvolit u kterého soudu bude řízení probíhat. Oprávněný musí návrh na nařízení výkonu rozhodnutí podat u věcně a místně příslušného soudu, kterým je obecný soud povinného.³⁶ Obecným soudem povinného je v souladu s § 84 odst. 1 OSŘ v případě fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu má povinný trvalé bydliště nebo okresní soud, v jehož obvodu se se zdržuje a v případě právnické osoby je jím okresní soud v jehož obvodu má právnická osoba sídlo. OSŘ pak ve vykonávacím řízení stanoví odchylný postup pro případ, že povinný obecný soud nemá, či výjimky pro případ, kdy je výkonem rozhodnutí postižen podnik či nemovitost povinného.³⁷ Dalším významným rozdílem, který již byl naznačen, je povinnost oprávněného v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí znějící na peněžité plnění uvést způsob provedení výkonu rozhodnutí a v jednotlivých případech dále skutečnosti, které jsou specifické pro navrhovaný způsob provedení.³⁸ Tímto je kladen poměrně vysoký nárok na znalosti oprávněného ohledně

---

33 V případě, že by exekuční titul vydán soudem, který je zároveň soudem exekučním, není potřeba exekuční titul k návrhu připojovat. Z logiky věci by však měl být exekuční titul přiložen i v tomto případě z důvodu, aby exekutor mohl provést kontrolu návrhu dle exekučního titulu.

34 Jsou jimi například způsobilost být účastníkem řízení, procesní způsobilost, neexistence překážky litispendence nebo res iudicata

35 Účinky zahájení řízení (zejména co se týče stavení lhůt) má i podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí u soudu, který není příslušný k řízení o výkon rozhodnutí. Soud usnesením vysloví svou, většinou místní, nepřislusnost a návrh postoupí věcně a místně příslušnému soudu.

36 § 252 odst. 1 OSŘ

37 § 252 odst. 2, 3 a 4 OSŘ

38 Například při návrhu a provedení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy musí oprávněný označit plátce mzdy, při návrhu na provedení příkazem pohledávky z účtu u peněžního ústavu musí oprávněný označit peněžní ústav a číslo účtu (blíže § 261 odst. 1 OSŘ).

majetkových poměrů povinného. Oprávněný však může využít úpravy v § 262 odst. 2 OSŘ a ještě před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí může požádat soud o pomoc při zjišťování majetku dlužníka. Není vyloučené, aby oprávněný navrhl provedení výkonu rozhodnutí vícero způsoby zároveň, avšak je na uvážení soudu, zda vyhoví všem těmto návrhům a to v závislosti na možném uspokojení pohledávky oprávněného.³⁹ V případě, že oprávněný navrhne provedení výkonu rozhodnutí pro splnění peněžité povinnosti více způsoby, ačkoliv k jeho uspokojení stačí pouze některý z navrhovaných způsobů, soud ostatní návrhy zamítne.⁴⁰ Obdobně soud postupuje v případě, že oprávněný navrhne provedení výkonu rozhodnutí způsobem, který je zřejmě nevhodný a to zejména k výši vymáhané pohledávky. Kritériem pro posouzení vhodnosti návrhu však budou i jiná hlediska než výše vymáhané pohledávky, jako je např. možnost uspokojení jiným způsobem, uspokojení v přiměřeném čase a další.⁴¹ Vhodnost navrhovaného způsobu provedení výkonu rozhodnutí zkoumá soud z úřední povinnosti vždy před nařízením výkonu rozhodnutí s přihlédnutím k individuálním okolnostem případu. V případě, že dojde k názoru, že navrhovaný způsob je zjevně nevhodný, po slyšení oprávněného, návrh na nařízení výkonu rozhodnutí tímto způsobem zamítne a nařídí výkon rozhodnutím jiným vhodným způsobem.

V případě že předmětem řízení o výkon rozhodnutí má být splnění jiné než peněžité povinnosti, oprávněný v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí způsob jeho provedení nenavrhuje, jelikož ten se řídí povahou vymáhané povinnosti. Zvláštním případem je pak situace, kdy oprávněný navrhuje splnění nepeněžité povinnosti uložené mu titulem pro nařízení výkonu rozhodnutí a zároveň vymožení nákladů řízení uložených povinnému k zaplacení v tomtéž titulu.

4. 3. Postup soudu před nařízením výkonu rozhodnutí a jeho srovnání s úpravou v exekučním řádu

---

39 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2125

40 § 263 odst. 2 OSŘ

41 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2200

OSŘ obsahuje v § 259 až 260h výslovnou úpravu možnosti postupu soudu před nařízením výkonu rozhodnutí případně i před zahájením řízení o výkon rozhodnutí. Tato výslovná úprava je pozůstatkem doby přijímání OSŘ, kdy se byl kladen důraz na preventivní a výchovnou činnost soudu. Jedná se o tři instituty, ve kterých můžeme spatřit určitou paralelu s podobnou úpravou v exekučním řádu. V závěru této podkapitoly bych se ráda věnovala i možnostem postupu exekutora před nařízením exekuce.

4. 3. 1. Výzva k dobrovolnému splnění povinnosti

První z možností je dle § 259 OSŘ žádost oprávněného o předvolání povinného a vyzvání jej k dobrovolnému splnění povinnosti. Tuto žádost podává oprávněný před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo současně s ním k obecnému soudu povinného. Soud povinného předvolá, považuje-li to za účelné. O svém rozhodnutí oprávněného vyrozumí. Jelikož se jedná o preventivní činnost soudu, nelze povinného k dostavení se k soudu nutit, nelze mu uložit pořádkovou pokutu ani jej předvést.⁴² Výhodu tohoto postupu můžeme spatřovat v ušetření nákladů za výkon rozhodnutí a upuštění o nuceného zásahu do majetkových poměrů dlužníka. Jak bylo předesláno výše, i v exekučním řádu můžeme najít podobný institut, avšak s několika významnými rozdíly. V první řadě se jedná o možnost exekutora dle § 50 odst. 2 exekučního řádu povinného předvolat a vyzvat jej k dobrovolnému splnění povinnosti, považuje-li to za účelné. Tato ustanovení je téměř shodné s § 259 OSŘ až na dvě odlišnosti a to, že exekutor tak nečiní na návrh oprávněného (není však vyloučeno, že by oprávněný toto mohl navrhnout) a exekutor této možnosti může využít až když je exekuce nařízena. Dle § 46 odst. 5 exekučního řádu také zasílá exekutor povinnému spolu s usnesením o nařízení exekuce výzvu k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti. Rozdílů mezi výzvou dle OSŘ a touto výzvou exekutora je hned několik. Výzva k dobrovolnému splnění je exekutorem zasílána až v okamžiku nařízení exekuce a povinný se tak již nemůže vyhnout hrazení nákladů exekuce ani v případě dobrovolného splnění

---

⁴² Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2127

vymáhané povinnosti.⁴³ Z dikce § 259 OSŘ vyplývá možnost uvážení soudu z hlediska účelnosti, zda povinného předvolá a vyzve k dobrovolnému splnění povinnosti, naproti tomu exekutor vždy vyzve povinného (bez předvolání) k dobrovolnému splnění povinnosti ve lhůtě 15 dnů od doručení této výzvy a do uplynutí této výzvy vyčká s faktickým prováděním exekuce (ačkoliv exekuční příkazy již jsou zpravidla vydávány).

4. 3. 2. Pomoc soudu

Oprávněný může také soud požádat o pomoc se zjišťováním údajů o majetku osoby, které je uloženo zaplacení peněžité částky (dále jen povinný) dle § 260 OSŘ. Jak bylo uvedeno výše, povaha vykonávacího řízení klade poměrně vysoké nároky na znalosti oprávněného ohledně majetku povinného, které ne vždy může objektivně vědět nebo zjistit. Z tohoto důvodu má oprávněný právo požádat soud, aby se dotázal povinného na informace potřebné pro potřeby výkonu rozhodnutí, a to konkrétně na bydliště povinného při vymáhání výživného pro nezletilé dítě, zda a od koho pobírá povinný mzdu nebo jiný příjem, u kterého peněžního ústavu má povinný účty a čísla těchto účtů. Takovouto žádost však musí oprávněný podat ještě před návrhem na nařízení exekuce.⁴⁴ Povinný je na rozdíl od výzvy k dobrovolnému plnění dle § 259 OSŘ povinen na dotaz soudu odpovědět do jednoho týdne od doručení dotazu.⁴⁵ V případě, že tuto povinnost nesplní nebo v odpovědi uvede nepravdivé nebo neúplné údaje, může mu soud uložit pořádkovou pokutu a za situace, že nebude reagovat na dotaz jej předvolat a následně jej i nechat předvést.⁴⁶ Zákon umožňuje takové zjišťování údajů pouze v případě vymáhání výživného pro nezletilé dítě nebo vymáhání peněžité částky a nelze tak tento institut využít v případě výkonu rozhodnutí ve věcech domácího násilí dle § 273b OSŘ nebo při vymáhání nepeněžitého plnění. Je nutné zdůraznit, že kromě pomoci při zjišťování bydliště povinného ve věci dlužného výživného pro

---

43 Dle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 300/2001 Sb., však má exekutor při dobrovolné úhradě povinného na výzvu nárok pouze na 50% odměny při peněžité pohledávce a 30% odměny při nepeněžité pohledávce

44 V návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí již oprávněný musí uvést konkrétní údaje o majetku povinného a nelze jejich neuvedení zdůvodnit ani podáním návrhu dle § 260 odst. 2 OSŘ

45 § 260 odst. 3 OSŘ

46 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2129

nezletilé dítě, může soud požadovat sdělení informací pouze po povinném. V tom je zásadní rozdíl oproti možnosti exekutora požadovat dle § 33 a 34 exekučního řádu součinnost od třetích osob a to v zásadě od jakýchkoliv osob, tedy at' už veřejných, jako jsou státní orgány, pošta, soudy apod., tak i od osob soukromých.

4. 3. 3. Prohlášení o majetku

Třetí a poměrně využívanou možností je vyzvání povinného k prohlášení o majetku. Tento institut je typickým právě pro řízení o výkon rozhodnutí. Exekuční řád dává exekutorovi v § 50 odst. 2 také možnost vyzvat povinného k prohlášení o majetku, avšak dle mého názoru a zkušeností je tento postup spíše ojedinělý.⁴⁷ Institut prohlášení o majetku byl do OSŘ zaveden novelou zákonem č. 30/2000 Sb. a oproti předchozím dvěma možnostem je upraven poměrně podrobně. Jedná se opět o možnost, které může oprávněný, kterému byla vykonatelným rozhodnutím přiznána peněžitá pohledávka, využít výlučně před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí. K návrhu na prohlášení o majetku musí návrhové přílohy osvědčující, že jeho pohledávka nebyla nebo nemohla být ani s pomocí soudu dle § 260 OSŘ uspokojena příkazáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu. „*Ke splnění tohoto požadavku vede i bezvýsledný výkon rozhodnutí na účet nařízený správním orgánem nebo správcem daně. Pohledávka věřitele „nemohla být uspokojena výkonem rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu“ zejména tehdy, nemá-li dlužník u peněžního ústavu účet nebo jestliže se jeho účet nepodařilo přes všechnu řádně vynaloženou péči věřiteli zjistit.*“⁴⁸ Stejně jako při návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nemusí oprávněný dokládat exekuční titul soudu, který jej vydal. V opačném případě však musí doložit originál nebo alespoň ověřenou kopii s doložkou o vykonatelnosti.⁴⁹ Ani splnění těchto podmínek není zárukou, že soud návrhu na prohlášení o majetku vyhoví. Dle § 260b odst. 2 nemůže soud takovému návrhu vyhovět, je-li povinný v úpadku nebo mu úpadek

---

47 Na základě již zrušeného § 53 exekučního řádu byl exekutor do 1.11.2009 oprávněn navrhnout soudu, aby předvolal povinného a vyzval jej k prohlášení o majetku.

48 Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb.

49 § 260b OSŘ

hrozí, po dobu trvání účinků moratoria na majetek povinného nebo byla-li u něj zavedena nucená správa.⁵⁰

4. 3. 4. Postup exekutora před nařízením exekuce

V souvislosti s novelou exekučního řádu zákonem č. 286/2009 Sb. došlo ke změně právní úpravy zahájení exekučního řízení, kdy s účinností od 1.11.2009 lze podávat návrh na nařízení exekuce již pouze exekutorovi.⁵¹ Podáním návrhu exekutorovi je exekuční řízení zahájeno. Nařizovací pravomoc ve vztahu k exekucím má však nadále exekuční soud. Je zde tudíž určitý časový úsek mezi zahájením řízení a nařízením exekuce, ve kterém exekutor může, a v určitých případech i musí, činit některé úkony jak ve vztahu k oprávněnému, tak i ve vztahu k povinnému. Exekutor má ze zákona povinnost dle § 39 odst. 1 exekučního řádu vyzvat oprávněného k opravě návrhu na nařízení exekuce do 15 dnů od doručení tohoto návrhu a to je-li návrh neúplný, nesrozumitelný nebo neurčitý. V případě, že by tuto povinnost nesplnil a vadný návrh postoupil exekučnímu soudu, bude mu soudem vrácen s přípisem ohledně vad návrhu a exekutor je povinen oprávněného k opravám návrhu vyzvat. V případě, že oprávněný přes výzvy i poučení o opravě návrh na nařízení neopraví, exekuční soud sám nebo na návrh exekutora řízení zastaví. Dle § 35 odst. 2 exekučního řádu může exekutor provádět exekuci až tehdy, udělí-li mu exekuční soud pověření k jejímu provedení. Pověření k provedení exekuce uděluje soud v usnesení o nařízení exekuce. Exekutor může i před tímto okamžikem využít svého oprávnění požadovat součinnost dle § 33 a 34 exekučního řádu, avšak pouze ve vztahu k účastníkům řízení a exekučními titulu za účelem ověření správnosti údajů v návrhu.⁵² Do doručení usnesení o nařízení

---

50 Nucenou správu lze zavést u Všeobecné zdravotní pojišťovny, rezortní, oborové, podnikové či zdravotní pojišťovny, banky, pojišťovny nebo zajišťovny, investiční společnosti a investičního fondu nebo u obchodníka s cennými papíry, který není bankou

51 Do této doby bylo možná podat návrh buď soudnímu exekutorovi nebo exekučnímu soudu

52 Exekutor například již po přijetí návrhu na nařízení exekuce zjišťuje údaje z centrální evidence obyvatel a to zejména adresu trvalého pobytu povinného, rodinný stav ve vztahu ke společnému jmění manželů a případně úmrtí povinného. V případě, kdy se liší adresa povinného označená oprávněným v exekučním titulu a adresa trvalého pobytu z centrální evidence obyvatel, exekutor návrh na nařízení exekuce zašle na obecný soud povinného místně příslušný dle adresy trvalého pobytu z centrální evidence aniž by oprávněného vyzýval k opravě návrhu či jej na tuto skutečnost jinak upozorňoval.

exekuce však nemůžu požadovat součinnost za účelem zjištění majetku povinného, avšak může požádat o součinnost oprávněného dle § 50 odst. 1 exekučního řádu nebo zjišťovat majetek povinného z veřejně přístupných zdrojů.⁵³ Na rozdíl od možných postupů soudu v řízení o výkon rozhodnutí uvedených výše, exekutor nemá žádnou možnost postupu k vymožení pohledávky či zjištění majetku povinného před okamžikem podání návrhu na nařízení exekuce oprávněným.

4. 4. Překážka litispendence a možnost souběhu exekuce a výkonu rozhodnutí

V souvislosti s dvoukolejností právní úpravy nuceného splnění uložené povinnosti a z toho vyplývající možností výběru oprávněného mezi výkonem rozhodnutí a exekucí se nabízí otázka, zda již dříve zahájené řízení o výkon rozhodnutí v téže věci je překážkou věci zahájené (litispendence) pro případné nařízení exekučního řízení či naopak nebo je souběh obou řízení ve stejné věci (tzn. pro stejnou pohledávku na základě stejného exekučního titulu, mezi stejnými osobami) možný. V takovém případě je nutné vycházet z toho, že vykonávací řízení má určitá specifika a proto je pojem „stejná věc“ třeba chápat v této situaci poněkud odlišně. Pro tyto účely bych ráda upozornila na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14.10.2004 č.j. 20 Cdo 1082/2004 Sb., ve kterém se soud vypořádal s otázkou stejné věci následovně: „ *Pojem stejné věci je pro věci výkonu rozhodnutí i pro věci exekuční třeba vykládat se zřetelem ke zvláštnostem těchto řízení; obvyklý obecný náhled právní teorie i soudní praxe na totožnost věci založený na shodě v uplatnění téhož nároku vzešlého ze stejného skutkového stavu věci a týkajícího se týchž osob je třeba ve zvláštních podmínkách vykonávacího řízení přizpůsobit tomu, že zde z pohledu předmětového, tj. skutkového a nárokového, jde nejen o uložené povinnosti a tituly takové povinnosti ukládající, ale i o způsoby, jimiž mají být uložené povinnosti nuceně vymoženy. Z uvedeného vyplývá, že toutéž věcí ve smyslu § 83 a § 159 odst. 3 o. s. ř. se pro účely řízení o výkon rozhodnutí*

---

⁵³ Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 109

rozumí stejný způsob výkonu (srov. § 258 odst. 1 o. s. ř.) na též předmět výkonu uplatňovaný mezi týmiž účastníky pro pohledávku (její část) přisouzenou stejným exekučním titulem.” Jak vyplývá z výše uvedeného, samotné nařízení výkonu rozhodnutí určitým způsobem není překážkou litispendence pro případné nařízení exekuce pro stejnou pohledávku, přiznanou stejným exekučním titulem mezi stejnými osobami a naopak. Stejně účinky jako nařízení výkonu rozhodnutí má z důvodu absence uvedení způsobu provedení exekuce v usnesení o nařízení exekuce v řízení exekučním až vydání exekučního příkazu k provedení exekuce konkrétním způsobem.⁵⁴ Uvedené rozhodnutí tak možnost překážky litispendence mezi výkonem rozhodnutí a exekučním řízením nevyklučuje, ale nedochází k němu samotným nařízením exekuce, ale až případným vydáním exekučního příkazu k provedení exekuce stejným způsobem jako dříve nařízený výkon rozhodnutí ve stejné věci.

4. 5. Exekuční titul

Jak jsem již uvedla výše, základem pro podání návrhu na nařízení exekuce i nařízení výkonu rozhodnutí je existence exekučního titulu (ačkoliv se jedná o ne zcela přesný termín a pro účely výkonu rozhodnutí je používáno zpravidla označení „titul pro výkon rozhodnutí“), budu z důvodu jednodušší terminologie a pro účely této diplomové práce požívat pojem exekuční titul i pro tituly pro výkon rozhodnutí).⁵⁵ Demonstrativní výčet exekučních titulů je uveden v § 40 odst. 1 exekučního řádu a v § 274 odst. 1 OSŘ. Při srovnání obou ustanovení je patrné, že nejsou zcela totožná, lze se však shodnout na tom, že oba výčty jsou ve svém výsledku shodné.⁵⁶ Exekučními tituly dle § 42 odst. 1 písm. a) exekučního řádu a § 251 OSŘ rozumíme vykonatelná rozhodnutí soudu vydaná v občanskoprávním řízení.⁵⁷ Těmito rozhodnutími jsou konkrétně

54 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.9.2002 č.j. 20 Cdo 1751/2002

55 Titulem rozumíme listinu vydanou oprávněným orgánem v předepsané formě, která ukládá určité osobě povinnost něco splnit (srov. Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání. Praha: 2006, str. 18)

56 Např. § 40 exekučního řádu konkrétně nevyjmenovává za exekuční titul vykonatelná rozhodnutí soudů ve správním soudnictví, avšak gramatickým výkladem lze dovodit, že tato rozhodnutí spadají § 40 odst. 1 písm. a) vykonatelná rozhodnutí soudu pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek

57 Takto však nelze vykonat tzv. určovací rozhodnutí dle § 80c OSŘ, rozhodnutí o osobním stavu dle § 80b OSŘ s výjimkou rozhodnutí o výchově nelzetilých dětí, upravující styk rodičů, prarodičů a

rozsudky, usnesení, platební rozkazy, schválené smíry, směnečné a šekové platební rozkazy. Dalšími exekučními tituly jsou vykonatelná rozhodnutí soudu či jiných orgánů činných v trestním řízení, pokud přiznávají právo nebo postihují majetek; vykonatelná rozhodnutí rozhodčích komisí a rozhodců (srov. rozhodčí nález dle § 40 odst. 1 písm. c exekučního řádu); notářské a exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti; vykonatelná rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír; vykonatelná rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení a jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon. V OSŘ jsou pak výslovně mezi exekuční tituly zařazena rozhodnutí orgánů Evropských společenství, avšak pro účely exekuce můžeme tato rozhodnutí zařadit pod § 42 odst. 1 písm. g) exekučního řádu jako jiná vykonatelná rozhodnutí.

Základním předpokladem všech exekučních titulů je jejich vykonatelnost. Exekuční tituly musí být materiálně a formálně vykonatelné. V případě, že by tyto vlastnosti nebyly naplněny, nemůže být exekuce ani výkon rozhodnutí nařízen nebo již probíhající musí být zastaveny. Ustanovení § 261 a odst. 1 OSŘ specifikuje, co se rozumí materiální vykonatelností rozhodnutí (na základě subsidiarity OSŘ vůči exekučnímu řádu lze toto ustanovení použít i na materiální vykonatelnost exekučního titulu dle exekučního řádu), kdy: „*Výkon rozhodnutí lze nařídit jen tehdy, obsahuje -li rozhodnutí označení oprávněné a povinné osoby, vymezení rozsahu a obsahu povinností, k jejichž splnění byl výkon rozhodnutí, a určení lhůty ke splnění povinnosti.*” Judikaturou však bylo následně dovozeno, že ne každá překážka materiální vykonatelnosti nutně způsobuje újmu jeho vykonatelnosti jako takové. Jedná se pouze o takové vady, které jsou neodstranitelné a nelze je bez pochybností dovést výkladem (srov. Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1871/2005, ze dne 24. 11. 2005, Usnesení NS sp. zn. 20 Cdo 2045/2004 ze dne 21. 9. 2005). Formálně vykonatelný je pak takový titul, který je opatřen doložkou vykonatelnosti. Doložkou vykonatelnosti opatřuje exekuční titul

---

sourozenců s nezletilými dětmi a o navrácení nezletilého dítěte.

ten, který jej vydal či schválil.⁵⁸ V praxi však obvykle postačuje předložení exekučního titulu opatřeného doložkou právní moci v případě, že je vykonatelnost na právní moc vázána.

5. Postup po nařízení exekuce a výkonu rozhodnutí

5. 1. Nařízení exekuce

Usnesení o nařízení exekuce vydané soudem je zasláno zpět exekutorovi elektronickou cestou. Exekutor provede autorizovanou konverzi tohoto usnesení, ke které je oprávněn dle § 74 odst. 1 písm. a) exekučního řádu.⁵⁹ Exekutor následně doručí usnesení o nařízení exekuce oprávněnému, povinnému a Komoře. V případě, že je to potřebné pro vedení exekuce, doručuje exekutor stejnopis usnesení o nařízení exekuce i dalším osobám jako je například rejstříku právnických osob. Na katastr nemovitostí doručuje exekutor usnesení o nařízení exekuce v případě, že povinný vlastní nemovitý majetek, který je veden v evidenci katastru. Povinnému doručuje exekutor spolu s usnesením o nařízení exekuce také návrh oprávněného na nařízení exekuce a výzvu k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti, ve které vyčíslí aktuální výši vymáhané pohledávky k určitému dni. V případě, že povinný dobrovolně zaplatí celou pohledávku do 15 dnů od doručení uvedené výzvy a uhradí-li zálohu na snížené náklady, má exekutor dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb, o odměnách a náhradách soudního exekutora § 11 odst. 1 písm. a) nárok na odměnu pouze v poloviční výši.

Proti usnesení o nařízení exekuce je přípustné odvolání a to do 15 dnů od doručení usnesení.⁶⁰ Ve většině případů podává odvolání povinný, avšak je možné aby odvolání podal i oprávněný (v případě zamítnutí návrhu na nařízení exekuce) nebo

---

⁵⁸ § 41 exekučního řádu a § 275 odst. 1 OSŘ

⁵⁹ Dle Dušana Hendrycha a kolektivu, Právnický slovník, 3.vydání, 2009 je autorizovanou konverzí dokumentu: a) úplné převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě, ověření shody obsahu těchto dokumentů a připojení ověřovací doložky,

b) úplné převedení dokumentu obsaženého v datové zprávě do dokumentu v listinné podobě a ověření shody obsahu těchto dokumentů a připojení ověřovací doložky.

⁶⁰ § 44 odst. 7 exekučního řádu

manžel povinného za předpokladu, že by konkrétním exekučním příkazem mohl být postížen majetek manžela, který má ve společném jmění s povinným⁶¹. V odvolání proti usnesení o nařízení exekuce lze namítat pouze skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce. Toto ustanovení bývá kamenem úrazu mnoha podaných odvolání, kdy povinní velmi často v odvolání namítají skutečnosti, které měli namítat v řízení nalézacím. Skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce jakožto odvolací důvody nejsou v zákoně uvedeny. Jak vyplývá z judikatury, je nutné tento pojem vykládat spíše restriktivně. V zásadě lze při výkladu vycházet z usnesení NS ČR ze dne 15.12.2009 č.j. 20 Cdo 938/2008, který stanovil, že: „*Při nařízení výkonu rozhodnutí je třeba skutečnostmi rozhodnými pro nařízení exekuce rozumět, zda byl exekuční titul vydán k tomu oprávněným orgánem v mezích jeho pravomoci, zda je titul vykonatelný po stránce formální (tj. splňuje zákonem stanovené formální náležitosti pro výkon rozhodnutí, tj. mimo jiné, že byl povinnému řádně doručen) i materiální (tj. určitě a srozumitelně stanoví obsah a rozsah vymáhaných práv a povinností), zda je dána aktivní a pasivní věcná legitimace účastníků (tj. zda titul přiznává oprávněnému vymáhané právo a ukládá povinnému vymáhanou povinnost), zda se oprávněný nedomáhá vyšší částky, než na kterou má podle exekučního titulu nárok (případně jiného plnění) a zda nedošlo k zániku vymáhaného práva uplynutím doby.*”. V případě, že odvolání takovéto skutečnosti neobsahuje či pokud neobsahuje žádné skutečnosti, odvolací soud (odvolacím soudem je soud nadřízený soudu, který exekuci nařídil) usnesením odvolání zamítne. Proti takovému usnesení na rozdíl od úpravy do 1.7.2009 není přípustné dovolání.⁶²

5. 2. Generální inhibitorium

Generální inhibitorium je zvláštním institutem typickým pouze pro exekuci. Generální inhibitorium je pro výkon rozhodnutí nepoužitelné ze samotné podstaty výkonu rozhodnutí, kdy ten je nařízen pouze některým ze způsobů uvedených v OSŘ.

61 Stanovisko Nejvyššího soudu sp. zn. Cjpn 200/2005

62 Dle důvodové zprávy k zákonu č. 7/2009 byla změna odůvodněna tím, že docházelo k podávání velkého počtu takových dovolání, která byla spíše faktickým prostředkem oddálení výkonu rozhodnutí či exekuce než procesní obranou povinného.

Při výkonu rozhodnutí je tak generální inhibitorium nahrazeno speciálními ustanoveními omezujícími povinného ve vztahu k majetku, který je výkonem rozhodnutí postižen (odpovídají tzv. speciálnímu inhibitoriu dle exekučního příkazu v exekuci).⁶³ Účinky generálního inhibitoria nastupují bez dalšího po doručení usnesení o nařízení exekuce povinnému a povinný musí být na tento zákaz a následky jeho porušení v usnesení upozorněn. Od tohoto okamžiku tak povinný nemůže, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb a plnění vyživovací povinnosti, nakládat se svým majetkem, případně též majetkem patřícím do společného jmění manželů.⁶⁴ Dle usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11.7.2007, sp.zn. 20 Cdo 1813/2006 se „*zákaz nakládání s majetkem povinného uložený podle §44 odst. 7 zákona č. 120/2001 Sb. se vztahuje také na majetek, nabytý povinným až po doručení usnesení o nařízení exekuce.*“⁶⁵ Výjimku uspokojování základních životních potřeb a plnění vyživovací povinnosti lze logicky uplatit pouze za situace, kdy je povinným fyzická osoba. Tento institut má zabránit zejména takové situaci, kdy by se povinný snažil zabránit postižení jeho majetku exekucí například tím, že by movité věci či nemovitosti převedl na jinou osobu, vybral peněžní prostředky z účtu u peněžního ústavu apod. Je třeba však zdůraznit, že generální inhibitorium nezpůsobuje absolutní neplatnost právních úkonů, kterými povinný nakládá s majetkem vyloučeným způsobem. K tomu, aby byl takovýto právní úkon neplatný, musí se jeho neplatnosti dovolat oprávněný, exekutor, či přihlášený věřitel a ještě z důvodu, aby zajistili svou pohledávku. V opačném případě bude takový právní úkon dle § 44a odst. 1 exekučního řádu považován za platný.⁶⁶ V exekučním řádu není upravena lhůta, ve které se mohou stanovené osoby dovolat relativní neplatnosti právního úkonu porušujícího generální inhibitorium a platí zde tedy obecná tříletá promlčecí lhůta dle občanského zákoníku.

---

63 Jedná se např. o ztrátu práva na výplatu té části mzdy, která odpovídá stanovené výši srážek (§ 282odst. 3 OSŘ), inhibitorium v případě přikázání pohledávky (§ 304 odst. 3 a § 314 odst. 3 OSŘ), zákaz nakládání s movitými věcmi, které vykonavatel sepíše (§ 324 OSŘ) inhibitorium v případě prodeje nemovitostí nebo podniku (§ 335b odst. 1 písm. a) a §338 odst. 1 písm. a) OSŘ)

64 § 44a odst. 1 exekučního řádu

65 Generální inhibitorium bylo do novely exekučního řádu zákonem č. 286/2009 Sb. upraven v § 47 odst. 7 exekučního řádu

66 Původní neplatnost absolutní se jevila jako příliš přísná v určitých případech a proto byla zákonem č. 286/2009 Sb. nahrazena neplatností relativní.

V případě, že povinný složí u exekutora celou vymáhanou částku (tzn. spolu s náklady exekuce a náklady oprávněného v exekuci) exekutor zákaz nakládání s majetkem na návrh povinného usnesením zruší. V zájmu rychlosti řízení tak musí učinit do 7 dní od doručení návrhu povinného. Exekutor také může na návrh povinného rozhodnout, že na určitý majetek v jeho vlastnictví se tento zákaz vztahovat nebude za předpokladu, že zbylý majetek bude nepochybně postačovat k uhrazení exekuce. Tato možnost zjevně souvisí se zásadou ochrany povinného. Relativní novinkou je ustanovení § 44a odst. 4 exekučního řádu, které dává povinnému možnost s písemným souhlasem exekutora, oprávněného a všech přihlášených věřitelů, aby k úhradě celé vymáhané pohledávky sám zpeněžil svůj majetek, a to nejméně za cenu dle znaleckého posudku. Tato možnost má dvě opodstatnění. Dává povinnému možnost, vybrat si, které věci k úhradě dluhu zpeněží a které si ponechá ⁶⁷, dalším důvodem může být to, že pokud dochází ke zpeněžení majetku dražbou v exekučním řízení, často může dojít k prodeji věci pod cenou (např. nejnižší dražební podání u nemovitostí začíná na částce 2/3 hodnoty dle znaleckého posudku, v případě opakované dražby dokonce na 1/2) a tak je povinnému dána možnost, aby se pokusil majetek zpeněžit za vyšší cenu. Celá kupní cena musí však vždy být předána exekutorovi, který v případě, že dojde k úhradě celé vymáhané pohledávky i uspokojení přihlášených věřitelů, vrátí povinnému zbývající částku. V neposlední řadě je důležité uvést, že ustanovení ohledně generálního inhibitoria se nepoužije v případě, kdy je povinným stát. ⁶⁸

5. 3. Exekuční příkaz

Exekuční příkaz je zvláštním a nezbytným procesním úkonem typickým pouze pro exekuci. V okamžiku, kdy je exekutorovi doručeno usnesení o nařízení exekuce, začne zjišťovat majetkovou situaci povinného. Majetkovou situaci povinného může exekutor zjišťovat podle informací od oprávněného i povinného dle § 50 exekučního řádu (v případě povinného jej může exekutor vyzvat i k prohlášení o majetku, který

---

⁶⁷ Dle důvodové zprávy k zákonu č. 286/2009 Sb. je toto vyjádřením „*respektování praetia affectionis, tedy možnost, aby si dlužník ponechal věci, které má v oblibě a ke kterým má osobní vztah.*”

⁶⁸ § 44a odst. 5 exekučního řádu

známe spíše z úpravy výkonu rozhodnutí) a zejména také vyžadováním součinnosti od třetích osob dle § 33 exekučního řádu. Tuto součinnost jsou uvedené osoby povinné poskytovat exekutorovi dle § 34 odst. 1 exekučního řádu bezplatně. Právě stanovená bezplatnost byla předmětem četného soudního rozhodování, z nichž nejvýznamnější je stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2006 sp. zn. Cpjn 200/2006 a náleží Ústavního soudu sp. zn. II.ÚS 543/11 ze dne 11.05.2011. Zmiňované stanovisko Nejvyššího soudu vyřešilo otázku náhrady hotových výdajů tak, že tyto osoby právo na náhradu těchto výdajů mají, povinnost náhrady však má stát. Ústavní soud pak toto stanovisko zkorigoval v tom smyslu, „že soudní exekutor, vykonávající moc na něj státem delegovanou, je z ní rovněž vázán povinností k úhradě hotových výdajů za poskytnutí součinnosti ze strany bank. Takto vyložená povinnost soudního exekutora není nepřiměřená vzhledem k výši paušálu, přičemž demonstrativní výčet úkonů, na jejichž úhradu je paušál určen tomuto výkladu nebrání.“

V případě, že je určitý postižitelný majetek nalezen, vydá exekutor exekuční příkaz k jeho postižení. Při vydávání exekučního příkazu je exekutor omezen způsoby provedení exekuce dle § 58 exekučního řádu. V případě peněžitého plnění pak také výši vymáhané pohledávky a při nepeněžitém plnění povahou povinnosti. Exekutor je povinen volit způsob provedení exekuce, který je přiměřený k výši vymáhané povinnosti. Exekuční řád nevylučuje, aby byl exekuční příkaz vydán a doručen ještě před tím, než předmětné usnesení o nařízení exekuce nebude právní moci a v praxi se tak i převážně děje. Exekučním příkazem je na majetek postižený tímto příkazem uvaleno tzv. speciální inhibitorium. Toto inhibitorium doplňuje generální inhibitorium dle § 44a exekučního řádu. Speciální inhibitorium se na rozdíl od generálního vztahuje i na majetek ve vlastnictví státu. Provádět exekuci (tzn. fakticky postihnout majetek povinného) však může exekutor až po nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce. Typickým příkladem výhody tohoto postupu je situace, kdy není znám skutečný pobyt povinného či si povinný nepřebírá poštu a usnesení o nařízení exekuce nebo jiné písemnosti mu nelze doručit (toto však nebrání nabytí právní moci - pro exekuční řízení také platí fikce doručení dle § 49 OSŘ). V okamžiku, kdy exekutor vydá a doručí exekuční příkaz např. plátcí mzdy povinného či peněžnímu ústavu, u kterého má

povinný veden účet, nedochází ještě k převedení peněz na účet exekutora. Peněžní účet je okamžikem doručení exekučního příkazu zablokován, plátce mzdy začne provádět srážky ze mzdy, které však deponuje na svém účtu. Povinný se však tímto způsobem může dozvědět, že je proti němu vedena exekuce, a to jej může motivovat ke snaze situaci řešit. V okamžiku kdy usnesení o nařízení exekuce nabude právní moci, exekutor o tom vyrozumí⁶⁹ peněžní ústav či plátce mzdy a ti blokované peníze povinného zašlou přímo exekutorovi.

Proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek.⁷⁰ Povinný však může navrhnout částečné zastavení exekuce dle § 264 odst. 4 OSŘ z důvodu její nepřiměřenosti k výši vymáhané povinnosti. V úvahu by přicházelo také podání návrhu na odklad exekuce ohledně určité části majetku dle § 54 exekučního řádu. V souvislosti s tímto je však nutné upozornit, že výše vymáhané povinnosti se v průběhu exekuce mění z důvodu rostoucích úroků z prodlení či nákladů oprávněného a nákladů exekuce, a tak musí být přiměřenost exekuce posuzována vzhledem k rozumně očekávané výši vymáhané povinnosti.

5. 4. Nařízení výkonu rozhodnutí

Po vydání usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud nezjišťuje majetek povinného. Ten by měl být dostatečně označen a specifikován v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí a takto pojat i do usnesení o nařízení exekuce. Určitou výjimkou může být výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí, kdy oprávněný nemusí výslovně určit věci, které požaduje výkon rozhodnutí postihnout,⁷¹ k provedení výkonu rozhodnutí stačí uvést místo, kde se movité věci mají nacházet. Výběr movitých věcí vhodných k prodeji pak provádí soudní vykonavatel. Soud zašle usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému, povinnému a jeho manželovi a dále i osobám uvedeným v ustanoveních OSŘ u jednotlivých způsobů provedení výkonu rozhodnutí.⁷² Proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí je opět přípustné odvolání, kde lze namítat

⁶⁹ § 3 odst. 4 vyhlášky č. 418/2001 Sb.

⁷⁰ § 47 odst. 3 exekučního řádu

⁷¹ § 323 odst. 1 OSŘ

⁷² Plátci mzdy, peněžnímu ústavu, dlužníkovi povinného, katastru nemovitostí a dalším

nové skutečnosti a důkazy, avšak pouze ty, které jsou rozhodné pro nařízení výkonu rozhodnutí.⁷³

Soud nemá při výkonu rozhodnutí žádné pravomoci ke zjišťování majetku povinného (nutno odlišovat od úkonů před nařízením výkonu rozhodnutí). V situaci, kdy soud nenalezne majetek, který má být výkonem rozhodnutí postižen, výkon rozhodnutí zastaví dle § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ.

6. Způsoby provedení výkonu rozhodnutí a jejich odlišnosti při provedení exekuce

V následujících podkapitolách bych chtěla vystihnout podstatu jednotlivých způsobů provedení výkonu rozhodnutí, tak jak jsou upraveny v OSŘ a jejich srovnání se způsoby provedení exekuce. Vzhledem k tomu, že pro celý exekuční řád platí přiměřeně úprava v OSŘ, obsahuje exekuční řád pouze odchylky od obecné úpravy v OSŘ. Jednotlivé způsoby provedení výkonu rozhodnutí i exekuce jsou rozděleny na dvě základní skupiny podle povahy povinnosti, jejíž splnění je předmětem řízení. Jedná se povinnost zaplacení peněžité částky a jiná povinnost než zaplacení peněžité částky (dále jen nepeněžité plnění). OSŘ mimo to obsahuje ještě dva další „způsoby“ a to výkon rozhodnutí ve věcech nezletilých dětí a výkon rozhodnutí o vykázaní ze společného obydlí a zdržování se kontaktů s oprávněným. Poslední dvě rozhodnutí mohou být nuceně vymožena pouze výkonem rozhodnutí. Jinak je výčet způsobů stejný pro výkon rozhodnutí i exekuci a výčet těchto způsobů jsou soud i exekutor omezeni. Exekuce ani výkon rozhodnutí nemohou být nařízeny a provedeny jinými způsoby, než které jsou vyjmenovány v § 59 exekučního řádu a § 258 OSŘ.⁷⁴

6. 1. Výkon rozhodnutí a exekuce na peněžité plnění

V exekuci rozhoduje o způsobu provedení exekuce exekutor podle zjištěného majetku povinného a výše vymáhané pohledávky. Oprávněný v návrhu na nařízení

---

⁷³ § 254 odst. 4 až odst. 8 OSŘ

⁷⁴ § 58 odst. 1 exekučního řádu a § 257 OSŘ

exekuce ani nenavrhuje způsob provedení exekuce.⁷⁵ Provádění exekuce zajišťuje exekutor sám a to bez ohledu na procesní aktivitu oprávněného. Při výkonu rozhodnutí však musí oprávněný sám navrhnout způsob provedení výkonu rozhodnutí a soud je jím v zásadě vázán. V § 264 odst. 1 OSŘ je však stanovena výjimka a to v případě, že oprávněný navrhne zřejmě nevhodný způsob provedení výkonu rozhodnutí. O nevhodný způsob provedení výkonu rozhodnutí jde zejména při nepoměru mezi výší vymáhané pohledávky a cenou předmětu, ze kterého má být pohledávka uspokojena. Nejedná se však o jediné hledisko. Soud musí dále vždy uvážit, zda i tam, kde je takovýto zjevný nepoměr, je vůbec možné nařídit výkon rozhodnutí jiným způsobem, u něhož lze důvodně předpokládat, že pohledávka oprávněného bude uspokojena v přiměřeném čase. V případě, že jiným způsobem výkon rozhodnutí nelze pohledávku oprávněného vůbec nebo v přiměřeném čase uspokojit, není navrhovaný způsob zřejmě nevhodný ani tehdy, jestliže cena předmětu, z něhož má být uspokojení pohledávky dosaženo, značně přesahuje výši vymáhané pohledávky s příslušenstvím.⁷⁶ Jak již bylo zmíněno, exekuci a výkon rozhodnutí lze provést pouze taxativně vyjmenovanými způsoby. V případě zaplacení peněžité částky se jedná o následující způsoby:

- srážky ze mzdy a jiných příjmů
- příkázání pohledávky
- příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu
- prodej movitých věcí na nemovitosti
- prodej podniku
- zřízení soudcovského/exekutorského zástavního práva k nemovitostem.

Oba právní předpisy pak upravují možnost provedení exekuce či výkonu rozhodnutí prodejem zástavy pro zajištěnou pohledávku, prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí. Vzhledem k tomu, že způsob provedení exekuce vybírá vždy exekutor, obsahuje exekuční řád v § 58 odst. 2 také určité pravidlo pro přednostní

---

⁷⁵ V případě, že oprávněný v návrhu na nařízení exekuce navrhne určitý způsob jejího provedení, není jím exekutor vázán. Navržený způsob provedení exekuce nebude uveden v usnesení o nařízení exekuce.

⁷⁶ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2200

způsoby provedení exekuce a to příkázáním pohledávky, srážkami ze mzdy a jiných příjmů a zřízením exekutorského zástavního práva. Až v případě, že tyto způsoby nestačí k vymožení předmětné částky nebo nejsou účelné, přistoupí exekutor k provedení exekuce zbývajícími způsoby.

6. 1. 1. Srážky ze mzdy a jiných příjmů

V případě provedení exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů neobsahuje exekuční řád žádnou odchylku od úpravy v OSŘ pro provedení výkonu rozhodnutí tímto způsobem. Exekuční řád přímo v § 60 odkazuje na přiměřené použití ustanovení OSŘ upravující výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy. Z tohoto důvodu budu nadále mluvit pouze o úpravě výkonu rozhodnutí tímto způsobem s tím, že totéž platí pro exekuci srážkami ze mzdy a jiných příjmů.

V OSŘ je výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy a jiných příjmů upraven v § 267 až 302, kdy § 267 až 298 upravuje postup při provádění srážek ze mzdy a § 299 až 302 provádění srážek z jiných příjmů s tím, že ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy se použijí i na ustanovení výkonu rozhodnutí srážkami z jiných příjmů.⁷⁷ Za mzdu můžeme označit peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty (naturální mzda) poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci za práci.⁷⁸ Jak již bylo řečeno, srážky mohou být provádět také z tzv. jiných příjmů povinného, které jsou specifikovány v §299 OSŘ. Jsou jimi plat, odměny z dohody o pracovní činnosti, odměny za pracovní nebo služební pohotovost, odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků a dávky státní sociální podpory, které nejsou vypláceny jednorázově. Dalšími jinými příjmy jsou příjmy, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, jimiž jsou⁷⁹:

- náhrada mzdy nebo platu
- nemocenské
- peněžitá pomoc v mateřství

---

⁷⁷ § 299 odst. 1 OSŘ

⁷⁸ § 109 odst. 2 zákona č. 262/2009 Sb. zákoník práce

⁷⁹ Od 1.1.2012 došlo k vypuštění ošetřovného a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství. Blíže v důvodové zprávě k zákonu č. 470/2011 Sb. písm. i)

- důchody
- stipendia
- podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci
- odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání
- peněžité plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním
- úrazový příplatek, úrazové vyrovnání a úrazová renta

Předmětem výkonu rozhodnutí není samotná mzda či jiné příjmy, ale nárok na jejich výplatu. Nepostihuje se tedy mzda a jiné příjmy již vyplacené, ale pouze ty, které budou vyplaceny v budoucnu. Povinnost vyplácet srážky ze mzdy vzniká plátcí mzdy, v případě srážek z jiných příjmů osobě, která tyto příjmy vyplácí, od okamžiku vyrozumění o právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (nadále budu pro obě varianty z důvodu přehlednosti užívat společné označení srážky ze mzdy a plátce mzdy). Před tímto datem sice plátce mzdy stanovené srážky provádí, ale deponuje je na svém účtu. Sražené částky zasílá plátce mzdy v případě výkonu rozhodnutí přímo oprávněnému. Odlišná je situace v exekuci, kdy plátce mzdy zasílá provedené srážky exekutorovi.

Srážky ze mzdy se provádějí z čisté mzdy.⁸⁰ Výši srážek ze mzdy vypočte zaměstnavatel povinného podle stanovených pravidel, avšak dle § 288 OSŘ může požádat soud o určení výše srážek, avšak pouze za konkrétní výplatní období.⁸¹ Určité specifikum tohoto způsobu provedení výkonu rozhodnutí je v tom, že se zde velmi zohledňuje sociální hledisko ve vztahu k povinnému, a to z toho důvodu, že mzda, ale i jiné uvedené příjmy slouží zejména k uspokojování základních životních potřeb povinného i osob na něm závislých výživou. Jde tedy o ochranu povinného. Toto se projevuje ve stanovení základní částky, která nesmí být povinnému z měsíční mzdy

80 Dle § 277 OSŘ „...se od mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob sražená z příjmů ze závislé činnosti, a funkčních požitků, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.“

81 Novelou exekučního řádu zákonem č. 286/2009 Sb. bylo zrušeno omezení exekutora určit výši srážek ze mzdy v případě více oprávněných.

sražena, tzv. základní nepostižitelná částka. Způsob jejího výpočtu je upraven nařízením vlády č. 565/2006 Sb. o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižena srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách) ve spojení se zákonem č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu. V roce 2012 je částka životního minima ve výši 3.410,00 Kč pro jednotlivce a mění se v souvislosti s počtem osob v domácnosti a věkem.⁸² Podle § 1 odst. 1 nařízení o nezabavitelných částkách je základní nezabavitelná částka rovna úhrnu dvou třetin součtu částky životního minima a normativních nákladů na bydlení.⁸³ Nezabavitelná částka jednotlivce se dále může zvýšit o 1/4 za každou osobu, které je povinný povinen poskytovat výživné⁸⁴, ať už ze zákona či na základě rozhodnutí soudu. Tuto skutečnost musí povinný plátcí mzdy prokázat. Pro výpočet výše srážek tak plátce mzdy odečte od čisté mzdy nezabavitelnou částku a zůstatek zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi. Pro nařízenou pohledávku lze srazit pouze jedna třetina takto určené částky. Druhá třetina zjištěné částky slouží k uspokojení přednostních pohledávek.⁸⁵ Přednostní pohledávky jsou uspokojovány nejprve z druhé třetiny a jestliže tato nestačí, uspokojí se spolu s ostatními pohledávkami v první třetině. Třetí třetina bude vyplacena povinnému. V uvedeném nařízení je dále stanovena částka, nad kterou je sražen zbytek mzdy bez omezení. Je opět odvozena od částky životního minima a normativních nákladů na bydlení jednotlivce. Plně zabavitelná částka bude připočtena nejprve k druhé třetině zbytku čisté mzdy ve výši, aby stačila k uspokojení všech přednostních pohledávek. Zbývající část pak bude připočtena k první třetině.

Povinný s oprávněným může také uzavřít o výši srážek ze mzdy dohodu, kde si mohou určit jejich výši nižší než stanoví zákon.⁸⁶ Soud pak vyzve plátce mzdy, aby prováděl povinnému tyto nižší srážky, pokud v daném výplatním období nepřesáhne

---

82 Blíže v § 1 a § 2 nařízení vlády č. 409/2011 Sb. o zvýšení částek životního minima a existenčního minima

83 Upraveno v § 26 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

84 Úprava v zákoně č. 94/1963 Sb., zákon o rodině: výživné na nezletilé i zletilé děti, příspěvek na nutnou výživu vnukům a dalším potomkům, či prarodičům a dalším předkům, příspěvek na výživu rozvedenému manželce/ manželce, výživné neprovdané matce

85 Přednostní pohledávky jsou vyjmenovány v § 279 odst. 2 OSŘ

86 § 287 odst. 1

přípustnou výši dle zákona. Souhlas s prováděním nižších srážek může oprávněný kdykoliv odvolat.

V případě, že by plátce mzdy nevyplácel oprávněnému stanovené srážky ze mzdy nebo je nevyplácel ve správné výši, má oprávněný dle § 292 OSŘ možnost podat k soudu poddlužnickou žalobu, kterou proti plátcí mzdy uplatní své právo na vyplacení částek, které měly být sraženy.

6. 1. 2. Příkázání pohledávky

Dalším ze způsobů provedení výkonu rozhodnutí a exekuce je příkázání pohledávky. Ani v tomto případě neobsahuje exekuční řád odlišnou úpravu a proto se i zde postupuje přiměřeně dle OSŘ⁸⁷ (vyjma § 63 a 64 exekučního řádu). V rámci provedení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky je postižena pohledávka povinného, kterou má vůči třetí osobě (pro účely výkonu rozhodnutí a exekuce je nazýván poddlužníkem). Jako pohledávku povinného vůči třetí osobě chápeme také nárok povinného na mzdu, avšak její postižení je upraveno v hlavě druhé OSŘ a nelze na něj proto použít ustanovení o příkázání pohledávky. Příkázání pohledávky je v OSŘ upraveno v § 303 až § 320a. U příkázání pohledávky rozlišujeme tři způsoby jejího provedení a to příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, příkázání jiných peněžitých pohledávek a příkázání jiných majetkových práv. Nejčastěji je využíván prvně uvedený způsob příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu a proto mu také budu věnovat více pozornosti.

Zákon nadále používá termín peněžní ústav, ačkoliv neodpovídá terminologii v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách. OSŘ používá termín peněžní ústav jako legislativní zkratku, jak vyplývá z ustanovení § 260 odst. 2 OSŘ. Peněžním ústavem dle úpravy v OSŘ tak rozumíme banku, pobočku zahraniční banky, spořitelni a úvěrní družstvo, instituci elektronických peněz, zahraniční instituci elektronických peněz, vydavatele elektronických peněz malého rozsahu, platební instituci, zahraniční platební instituci nebo poskytovatele platebních služeb malého rozsahu.⁸⁸ Při příkázání pohledávky z účtu

---

⁸⁷ § 65 exekučního řádu

⁸⁸ Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 312

u peněžního ústavu mohou být postiženy pohledávky povinného na běžných, vkladových či jiných účtech. Příkázáním pohledávky z účtu nelze postihnout vklady na vkladních knížkách či vkladních listech nebo jiné formy vkladů.⁸⁹ V těchto případech se bude postupovat podle ustanovení o prodeji movitých věcí. Pohledávka na účtu může být postižena, jen pokud je povinný majitelem účtu.⁹⁰ Pro účely postižení této pohledávky není rozhodné, či jsou peněžní prostředky na účtu, ale povinný musí být veden jako majitel účtu (nelze postihnout účet, na kterém by byly prokazatelně peněžní prostředky povinného, avšak majitelem účtu by byla jiná osoba ani za předpokladu, že by se jednalo o manžela povinného⁹¹). Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí musí být peněžnímu ústavu doručeno do vlastních rukou (oprávněnému a peněžnímu ústavu se usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručuje dříve než povinnému, aby nemohl v mezidobí vybrat z účtu peněžní prostředky). Okamžikem, kdy je peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky u konkrétního peněžního ústavu nastupuje tzv. arrestorium, jehož podstatou je příkaz peněžnímu ústavu, aby z účtu povinného nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl započtení, ani s nimi jinak nakládal a dále speciální inhibitorium, které zakazuje povinnému nakládat s peněžnímu prostředky na jeho účtu.⁹² Zákon však stanoví několik výjimek z těchto zákazů. Jedná se situaci, kdy peněžní prostředky do určité výše nemohou být vůbec zablokovány. Dle § 304b odst. 1 OSŘ jde o částku ve výši odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce.⁹³ Další z možností je uvolnění části již zablokovaných peněžních prostředků dle § 304a OSŘ a to ve výši, která je určená na úhradu mezd (platů), náhradu mezd (platů) jiných plnění nahrazujících odměnu za práci zaměstnancům povinného v nejbližším výplatním termínu po doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Povinný toto prokáže peněžnímu ústavu čestným prohlášením s úředně ověřeným podpisem. Novelou zákonem č. 30/2000 Sb. byla

89 § 303 odst. 1 a 2 OSŘ

90 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 314

91 Usnesení NS ČR ze dne 18.4.2006, sp. zn. 20 Cdo 2892/2005: „Pro pohledávku vůči povinné nelze provést exekuci příkázáním pohledávky z účtu jejího manžela.....Pohledávka z účtu, jehož majitelem je jeden z manželů, přitom není součástí společného jmění; do něj mohou patřit jen peněžní prostředky z účtu již vybrané.”

92 § 304 odst. 1 a 3 OSŘ

93 Pro rok 2012 se jedná o částku ve výši 6.820,00 Kč.

zavedena určitá možnost kontroly ze strany soudu, který může povinnému uložit vyúčtování vyplacených mezd. Zákon však nestanoví pro případ nesrovnalostí mezi vyúčtováním a čestným prohlášením žádnou sankci a je spíše otázkou praxe a judikatury, jak bude postupováno. Výkon rozhodnutí bude peněžním ústavem proveden po doručení vyrozumění o nabytí právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí odepsáním vymáhané pohledávky s příslušenstvím z účtu ve výši, v jaké jsou tyto peněžní prostředky na účtu v okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu (vyjma již uvedeného dvojnásobku životního minima). Peněžní ústav účet dalších šest měsíců „sleduje“ a v případě, že v tomto období dojdou na účet peněžní prostředky provede opět jejich odepsání. Po šesti měsících je předmětný účet vyřazen ze sledování. V případě provedení exekuce příkázáním pohledávky u peněžního ústavu je praxe taková, že peněžní ústav v případě, že částka na účtu nestačí k uspokojení vymáhané pohledávky, odepíše částku v maximální možné výši, avšak deponuje ji na svém účtu a až po uplynutí šestiměsíční lhůty pro sledování vyplatí exekutorovi všechny sražené částky najednou.

Provedení výkonu rozhodnutí příkázáním jiných peněžitých pohledávek se týká pohledávek povinného vůči třetím osobám, vyjma pohledávek u peněžních ústavů, mzdy a jiných příjmů, pohledávek z cenných papírů a vkladů a pohledávek z jiných majetkových práv. Taková pohledávka musí existovat v době nařízení výkonu rozhodnutí, avšak její splatnost může nastat teprve v budoucnu.⁹⁴ V návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí musí oprávněný sám označit dlužníka povinného a soud při nařizování nezkontroluje, zda má povinný skutečně tuto pohledávku vůči dlužníkovi a vychází tak z tvrzení oprávněného.⁹⁵ V případě exekučního řízení pak existenci peněžité pohledávky zjišťuje exekutor a konkrétní pohledávku povinného pak postihne v příslušném exekučním příkazu. Zpravidla přitom bude vycházet z informací od povinného či oprávněného (viz. § 50 odst. 1 a 2 exekučního řádu). I v případě postižení jiné peněžité pohledávky nastupuje arrestorium vůči poddlužníkovi a inhibitorium vůči povinnému, avšak v souladu s výše uvedeným v případě výkonu rozhodnutí

94 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2394

95 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.4.2006 sp. zn. 20 Cdo 2922/2005

nastávají účinky arrestatoria doručením usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí poddlužníkovi. V exekučním řízení tento účinek nastane až doručením konkrétního exekučního příkazu poddlužníkovi. Následně soud při výkonu rozhodnutí i exekutor při exekuci vyrozumí poddlužníka o právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí /exekuce a poddlužník uvedenou pohledávku následující den vyplatí oprávněnému (v případě, že pohledávka není v tento den splatná, vyplatí ji poddlužník oprávněnému jakmile se splatnou stane). V případě exekuce dlužník povinného vyplatí pohledávku zpravidla exekutorovi, který je pověřen předmětnou exekucí.

Jak v případě příkázáním peněžité pohledávky z účtu u peněžního ústavu tak při příkázání jiné peněžité pohledávky má oprávněný možnost domáhat se u poddlužníka vyplacení pohledávky, která byla postižena výkonem rozhodnutí. Jedná se o poddlužnickou žalobu upravenou v § 311 a 315 OSŘ. Při příkázání pohledávky nedochází z hlediska hmotného práva ke změně věřitele, ale oprávněný má vůči poddlužníkovi pouze formální, procesním právem založený nárok.⁹⁶ V případě, že se jedná o tzv. judikovanou pohledávku (přiznanou soudem), může oprávněný podat proti poddlužníkovi návrh na nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí. Pokud pohledávka není pravomocně přiznána soudem, může oprávněný podat proti poddlužníkovi žalobu na splnění dluhu podle části třetí OSŘ. V průběhu řízení nemůže oprávněný s poddlužníkem uzavřít na úkor povinného smír ani prominout zaplacení pohledávky. Toto však nevylučuje, aby oprávněný uzavřel s poddlužníkem smír, podle něhož bude poddlužnické žalobě zcela vyhověno.⁹⁷

Součástí právní úpravy příkázání jiné peněžité pohledávky je i taxativní výčet pohledávek, které nepodléhají výkonu rozhodnutí (tedy i exekuci) v § 317 OSŘ, jimiž jsou pohledávka plnění z pojištění, má-li být použito k novému vybudování nebo k opravě budovy, peněžité dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky státní sociální podpory, které jsou vypláceny jednorázově, a příspěvek na bydlení,

---

⁹⁶ Na oprávněného tak z povinného přešla aktivní legitimace k vymáhání pohledávky. Např. v případě, že povinný jako žalobce již u soudu předmětnou pohledávku vůči poddlužníkovi jako žalovanému vymáhá, v okamžiku příkázání pohledávky ztrácí povinný aktivní legitimaci a žaloba musí být zamítnuta (tomu lze zabránit návrhem na změnu účastníka z povinného na oprávněného)

⁹⁷ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2406

pohledávky, ke kterým bylo zřízeno finanční zajištění ve smyslu § 323a a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. V následujících ustanoveních zákona jsou pak vyjmenovány pohledávky, které podléhají výkonu rozhodnutí pouze z části. Jedná se o pohledávky fyzických osob, které jsou podnikateli, vzniklé při jejich podnikatelské činnosti. Takovéto pohledávky podléhají výkonu rozhodnutí pouze dvěma pětinami (za předpokladu, že není nařízen výkon rozhodnutí pro přednostní pohledávku⁹⁸). Je to z toho důvodu, že pro podnikatele znamenají pohledávky z jejich podnikatelské činnosti velmi často zdroj obživy jejich a jejich rodiny (srov. nezabavitelná částka u srážek ze mzdy). V případě, že je povinný autorem dle zákona 121/2000 Sb., autorského zákona, podléhají výkonu rozhodnutí i jeho pohledávky z autorské odměny, avšak také pouze do výše dvou pětín. Ustanovení o pohledávkách autorské odměny můžeme přiměřeně vztáhnout také na pohledávky z práv výkonných umělců a práv původců průmyslového vlastnictví. Důvod omezení postižení těchto pohledávek je stejný jako v předchozím případě, tedy, že pro autora je pohledávka z autorské odměny většinou zdrojem obživy.

99

Posledním a zároveň nejméně využívaným způsobem je provedení výkonu rozhodnutí postižením jiných majetkových práv. Na rozdíl od prvních dvou zmíněných způsobů přikázání pohledávky zde obsahuje exekuční řád speciální úpravu, která však nevyklučuje použití OSŘ (ustanovení § 63 a 64 exekučního řádu se věcně nekryje s ustanoveními § 320 a 320a, ale pouze jej doplňuje). Dle § 63 exekučního řádu lze takto postihnout podíl společníka nebo komanditisty ve společnosti nebo členská práva a povinnosti povinného jako člena v družstvu. V tomto případě dochází k zániku účasti povinného ve společnosti či družstvu a fakticky se tak postihuje pohledávka z práva na vypořádací podíl či pohledávka z práva na podíl na likvidačním zůstatku (v případě zrušení společnosti s likvidací).¹⁰⁰ Exekutor může postihnout také patenty, průmyslové

98 Taxativní výčet přednostních pohledávek je stanoven v § 279 odst. 2 OSŘ

99 Zajímavým je ustanovení § 319 odst. 2 ohledně pohledávek vyplácených ochrannou organizací (dle § 97 autorského zákona je jím kolektivní správce), kdy poddlužníkem je právě ochranná organizace. Takto mohou být dle zákona postiženy nejen částky, které jsou u ochranné organizace složeny pro povinného v okamžiku doručení exekučního příkazu, ale i které budou takto složeny v běžném kalendářním roce. (viz. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2415)

100 Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2.

vzory, ochranné známky povinného a licence, které povinný poskytl třetím osobám k jejich využívání. V případě samotných patentů, průmyslových vzorů a ochranných známek dochází k jejich zpeněžení (přiměřeně se použije ustanovení o exekuci prodejem movitých věcí) a v případě licencí se poskytne právo povinného na odměnu z licence (přiměřeně dle ustanovení o exekuci jiných peněžitých pohledávek).¹⁰¹ Tímto způsobem však dle § 64 odst. 7 exekučního řádu nelze postihnout výlučně osobnostní práva (exekuční řád příkladmo uvádí právo na původcovství, jedná se však o všechna výlučná osobnostní práva). Jelikož exekutor může přiměřeně postupovat dle OSŘ může postihnout dle § 320 odst. 1 také jiné právo, které má majetkovou hodnotu, není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného.¹⁰²

6. 1. 3. Příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu

V pořadí třetím způsobem provedení výkonu rozhodnutí na peněžité plnění je příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu. V tomto případě exekuční řád opět zcela odkazuje na přiměřené použití úpravy v OSŘ. Příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu (dále jen příkaz k výplatě) byl do naší právní úpravy zaveden zákonem 133/2006 Sb. Dle důvodové zprávy bylo účelem umožnit oprávněnému podílet se aktivněji a iniciativněji na průběhu a v konečném důsledku i na výsledku výkonu rozhodnutí či exekuce směřujícímu k vymožení peněžité pohledávky. Princip příkazu k výplatě spočívá v tom, že soud v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí tímto způsobem neuvede konkrétní peněžní ústav. Usnesení obsahuje příkaz neidentifikovanému peněžnímu ústavu aby, za předpokladu, že u něj má povinný účet (běžný, vkladový nebo jiný), odepsal příslušnou částku z takové účtu. V případě, že se jedná o částku menší než je vymáhaná pohledávka s příslušenstvím, soud vydá po oznámení peněžního ústavu dle § 320f odst. 2 OSŘ nový příkaz k výplatě znějící na zbylou vymáhanou částku. Oprávněný tedy sám s tímto příkazem k výplatě obchází peněžní ústav a v případě, že peněžní ústav vede účet povinného, je ten povinen odepsat příslušnou částku

---

vydání, Praha 2010, str. 266

101 § 64 odst. 1 a odst. 3 exekučního řádu

102 Blíže Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2417

z tohoto účtu. Na první pohled je patrná podobnost s příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, avšak zde se jedná o situaci, kdy oprávněný zpravidla ví, že povinný má veden účet u peněžního ústavu, avšak neví u kterého. Zákon mu tak umožňuje si vlastním přičiněním zajistit vymožení pohledávky. V případě, že peněžní ústav nepostupuje v souladu se zákonem, může se oprávněný opět bránit poddlužnickou žalobou.¹⁰³ Vzhledem k odlišnostem mezi výkonem rozhodnutí a exekucí, kde téměř veškerou iniciativu vyvíjí exekutor (žádosti o součinnost peněžním ústavům, zda vedou účet povinného), nejeví se tento způsob provedení exekuce příliš vhodným a ani v praxi není v exekučním řízení téměř využíván. Avšak v případě, že by exekutor přistoupil k provedení exekuce tímto způsobem, vydal by nejprve exekuční příkaz k provedení exekuce příkazem k výplatě z účtu u peněžního ústavu, který by doručil oprávněnému a povinnému a poté by vyhotovil oprávněnému samotný příkaz k výplatě. Oprávněný pak peněžnímu ústavu předloží usnesení o nařízení exekuce, exekuční příkaz a příkaz k výplatě.¹⁰⁴

6. 1. 4. Prodej movitých věcí

Ačkoliv je v OSŘ dalším způsobem provedení výkonu rozhodnutí prodej movitých věcí a nemovitostí, právní teorie i praxe se shodují na tom, že jde o dva samostatné způsoby provedení výkonu rozhodnutí, a proto o nich i v této práci bude pojednáno odděleně.¹⁰⁵ Výkon rozhodnutí bude proveden prodejem movitých věcí v případě, že to navrhne oprávněný. V exekuci k ní exekutor přistoupí až poté, co nelze pohledávku uspokojit pomocí prioritních způsobů provedení exekuce vůbec, nebo alespoň ne v přiměřeném čase.¹⁰⁶ V praxi tak exekutor vydá exekuční příkaz k prodeji movitých věcí v případě, že v určité době nenalezl jiný majetek povinného nebo ten zjevně nepostačuje k úhradě vymáhané pohledávky v dohledné době, jak je např. provádění srážek z důchodu ve výši 500,00 Kč pro pohledávku ve výši 500.000,00 Kč

---

103 § 320h OSŘ

104 Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 275

105 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 384

106 § 58 odst. 2 exekučního řádu

apod. V takovém případě exekutor přistoupí k provedení exekuce prodejem movitých věcí povinného (tzv. mobiliární exekuce). OSŘ ani exekuční řád blíže nevysvětlují pojem movitých věcí, avšak podle ustanovení § 122 odst. 1 občanského zákoníku dělíme věci na movité a nemovité. V následujícím odstavci pak jsou jako nemovitosti označeny pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem. A contrario tak můžeme dovodit, že movitými věcmi jsou všechny věci, které nejsou nemovitostmi.¹⁰⁷ Za movité věci pro účely exekuce a výkonu rozhodnutí jsou však považovány i vklady na vkladních knížkách, vkladních listech či jiné vklady a stejně tak i cenné papíry.¹⁰⁸

Ne všechny movité však podléhají výkonu rozhodnutí či exekuci. Dle § 321 OSŘ nemohou být výkonem rozhodnutí postiženy věci, jejichž prodej je dle zvláštního právního předpisu zakázán, nebo věci nepodléhající výkonu rozhodnutí podle zvláštních právních předpisů.¹⁰⁹ Dále jsou zde věci vyloučené z výkonu rozhodnutí z toho důvodu, že je povinný využívá k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů a dále i jiné věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.¹¹⁰ Otázkou zůstává, kdy se jedná o prodej v rozporu s morálními pravidly? Vodítkem nám může být usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 15.7.2010, č.j. 20 Cdo 3244/2008, kde soud vyslovil k tomuto problému tento názor: „*Restriktivně je třeba vykládat i zákaz exekučního prodeje věcí, jenž by byl v rozporu s morálními pravidly. Uvádí-li § 322 odst. 2 písm. b) o. s. ř. v tomto směru příkladmo snubní prsten a jiné předměty podobné povahy (např. písemnosti osobní povahy, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se povinného nebo členů jeho rodiny - srov. Kurka, V., Drápal, L.: Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Linde Praha, a. s., 2004, s. 476), je zřejmé, že zákon tu má na mysli pouze věci, k nimž má povinný silný osobní vztah a jejichž přechod do vlastnictví jiné osoby by byl z etického hlediska nevhodný.*”¹¹¹

107 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 384

108 Srov. 1 odst. 2 zákona o cenných papírech, § 303 odst. 2 OSŘ a contrario

109 Zakázán je například obchod s některými druhy ohrožených volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin dle zákona č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy. Zakázán je také prodej lysohlávků dle zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

110 § 322 odst. 1 OSŘ

111 V této souvislosti bych ráda upozornila na případ z května tohoto roku, kdy exekutor pojal do soupisu a zajistil povinnému dva psy. Případ byl rozebírán také v médiích a vyjádřila se k němu i Exekutorská komora ČR. Dle účinné právní úpravy v občanském zákoníku je zvíře věcí a může tedy podléhat výkonu rozhodnutí a exekuci prodejem movitých věcí. Toto pojmání zvířat je změněno v novém

V dalším odstavci § 322 OSŘ je pak demonstrativním výčtem uvedeno, které věci jsou takto z výkonu rozhodnutí vyloučeny:

- běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti
- snubní prsten a jiné předměty osobní povahy
- zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem k své nemoci nebo tělesné vadě
- hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu¹¹²

Toto vymezení je již podrobnější než v prvním odstavci, stále je však terčem kritiky z důvodu velké obecnosti. Obecnost je však může v tomto případě spíše žádoucí, jelikož těžko lze měřit stejným metrem pro všechny.¹¹³ Z výkonu rozhodnutí jsou dále dle odstavce 3 téhož ustanovení vyloučeny věci, které podnikatel nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti. Zde je možné vidět snahu zákonodárce zachovat možnost povinných nadále podnikat a získávat tak příjmy, kterými by mohli svůj dluh splácet. Pro úplnost bych zmínila, že vyloučenými věcmi jsou také technické prostředky, na nichž se vede evidence investičních nástrojů nebo které slouží k poskytování údajů o investičních nástrojích, a dále byty a nebytové prostory a domy s byty či nebytovými prostory. Je vhodné upozornit, že toto vyloučení věcí z výkonu rozhodnutí se vztahuje pouze na výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí, ne však na výkon rozhodnutí vydáním nebo odebráním věcí.¹¹⁴

V případě výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí či mobiliární exekuce je nejprve přistoupeno na základě prohlídky bytu, sídla či místa podniká k soupisu movitých věcí. Tyto úkony provádí zpravidla soudní vykonavatel nebo vykonavatel exekutora (§ 27 odst. 2 exekučního řádu, § 265 odst. 2 OSŘ a § 46 odst. 1 písm. e a písm. f jednacního řádu pro okresní a krajské soudy). Výkon rozhodnutí však může být

---

občanském zákoníku, který je sice platný, ale účinnosti nabude až v roce 2014. Nabízí se však otázka, zda není prodej určitých zvířat, zpravidla těch, ke kterým má povinný silný vztah právě v rozporu s morálními pravidly.

112 S účinností od 20.7.2009 zde došlo ke zvýšení částky hotovosti oproti původní výši 1.000,00 Kč.

Částka je nyní odvozena od životního minima, které v roce 2012 činí pro jednotlivce částku 3.410,00 Kč. Do soupisu věcí tak nemůže být zahrnuta hotovost ve výši 6.820,00 Kč.

113 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 390

114 WINTEROVÁ, Alena a kolektiv: Civilní právo procesní, Linde Praha, 2008, str. 564

nařízen také pouze postižením určitých konkrétních movitých věcí a v tomto případě pak mohou být sepsány pouze movité věci uvedené v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.¹¹⁵ Dle § 14 vyhlášky č. 418/2001 Sb., o postupech při provádění exekuční a další činnosti i exekuce může být provedena s výslovným určením věci, které mají být prodány. Pokud toto oprávněný navrhne, exekutor ale není tímto návrhem vázán. Celkově může soud i exekutor (potažmo soudní vykonavatel či vykonavatel exekutora) sepsat movité věci pouze v takovém rozsahu, aby výtěžek z prodeje těchto věcí postačil k uspokojení pohledávky včetně nákladů výkonu rozhodnutí či exekuce a primárně by měly být sepsány ty věci, které povinný může nejspíše postrádat, a které se nejsnáze prodají¹¹⁶ (bude se tedy jednat přednostně o hotové peníze, vkladní knížky, vklady na vkladních listech, zlaté předměty, cenné papíry, posléze motorová vozidla a až jako poslední možnost spotřební elektronika)¹¹⁷. Je upřednostněna možnost soudu i exekutora ponechat sepsané movité věci u povinného, což vede zejména ke snížení nákladů (v případě exekuce musel dříve exekutor sepsané movité věci vždy zajistit, např. ve skladu). K soupisu movitých věcí může vykonavatel přistoupit i před nabytím právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce. Častou praxí při výkonu rozhodnutí i exekuci je, že vykonavatel povinnému v rámci výjezdu doručí osobně usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a započne se soupisem movitých věcí. V případě exekuce spolu s usnesením doručuje výzvu k dobrovolnému splnění povinnosti a exekuční příkaz k prodeji movitých věcí. Využívá se zde moment překvapení a tento postup je důvodný zejména z hlediska větší šance na vymožení pohledávky (povinný nemá dostatek času, aby věci ukryl).¹¹⁸ V případě soupisu věcí se uplatňuje vyvratitelná domněnka, že ten kdo movitou věc fakticky ovládá, je jejím vlastníkem. Často jsou proto sepsány i věci, které povinný nevládní, ale nachází se například u něj v bytě, patří

---

115 § 323 odst. 1 OSŘ

116 § 326 odst. 1 OSŘ

117 Blíže Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2453

118 Tímto nedochází k porušení zásady priority dle § 58 odst. 2. exekučního řádu. Samotný soupis věcí není provedením exekuce. „Řešení lze hledat ve výkladu termínu „provedení exekuce“, který lze vyložit tak, že nesmějí být provedeny žádné nevratné kroky a nad zajištěnými věcmi či penězi musí mít dispozici exekutor.“ (Kasíková, M. Exekuce u soudu prvního stupně. Právní rádce. 2003, roč. 11, č. 6, s. 17)

osobě, která s ním v bytě žije apod. Osoby odlišné od povinného, kterým svědčí vlastnické právo nebo právo držby k věci, která byla pojata do soupisu movitých věcí mají dvě možnosti procesní obrany proti takovému postupu. Dle § 68 exekučního řádu může taková osoba podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu movitých věcí.¹¹⁹ Tento návrh musí podat do patnácti dnů od okamžiku, co se o takovém soupisu dozví a tvrzené právo k věci musí prokázat listinnými důkazy. Exekutor pak do patnácti dnů o tomto návrhu rozhodne. Dalším procesním prostředkem je vylučovací (excindační) žaloba, která může být uplatněna jak při výkonu rozhodnutí tak i exekuci. V případě exekuce však navrhovatel musí nejdříve vyčerpat možnost procesní obrany podáním návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu a až v případě, že nebude tomuto návrhu exekutorem byt' jen z části vyhověno, má navrhovatel právo podat do třiceti dnů od doručení tohoto rozhodnutí vylučovací žalobu k soudu. Dle mého názoru je zde navrhovatel poměrně znevýhodněn oproti výkonu rozhodnutí ve stejné věci. OSŘ neobsahuje pro výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí možnost žádat o vyškrtnutí věci ze soupisu a pro vylučovací žalobu v § 267 OSŘ nestanoví lhůtu pro její podání. Naproti tomu navrhovatel v exekučním řízení je povinen dodržet patnáctidenní subjektivní lhůtu pro podání návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu a v případě nevyhovění další třicetidenní lhůtu pro podání vylučovací žaloby (příčemž návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu je v tomto případě podmínkou vylučovací žaloby a pokud by tato podmínka nebyla splněna, soud vylučovací žalobu zamítne bez dalšího).

Za situace, kdy nedojde ke sporu o vlastnictví věcí, které jsou sepsány, či bude o vyškrtnutí věci ze soupisu nebo vylučovací žalobě pravomocně rozhodnuto, přistoupí vykonavatel¹²⁰ dle § 328 odst. 1 OSŘ k odhadu (ocenění) věcí určených ke zpeněžení. V případě, že takovýto odhad nestačí, přibere soud či exekutor znalce.¹²¹ Odhad se neprovádí za situace, pokud je cena stanovena úředně dle § 5 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách nebo je uveřejněn kurs kotovaného investičního nástroje nebo je uveřejněna hodnota cenného papíru fondem kolektivního investování. Odhad není rozhodnutím, ale

---

¹¹⁹ Zavedeno novelou zákonem č. 286/2009Sb.

¹²⁰ § 46 odst. 1 písm. j) jednacího řádu pro okresní a krajské soudy

¹²¹ Dle § 15 vyhlášky č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti provede znalec odhad drahých kovů, drahých kamenů a zlata v jiných než světově obchodovatelných slitcích

je pouze podkladem pro provedení dražby movitých věcí a není tedy proti němu možnost opravného prostředku či jiné procesní obrany.¹²² Na základě řádně vyhotovené a doručené dražební vyhlášky¹²³ přistoupí soud či exekutor (dle § 46 odst. 1 písm. k) jednacího řádu pro okresní a krajské soudy však prodej movitých věcí v dražbě provádí soudní vykonavatel a v případě exekuce kromě exekutora, exekutorské kandidáta či koncipienta tedy i vykonavatel exekutora) k prodeji věcí v dražbě. Dražit movité věci může kdokoliv kromě osob uvedených v § 329 odst. 1 OSŘ¹²⁴. Jediným předpokladem stanoveným OSŘ je složení dražební jistoty (ačkoliv to zákonodárce výslovně nezmiňuje, je z logiky věci nutným předpokladem, aby dražitel měl také způsobilost k právním úkonům, případně byl řádně zastoupen). Podrobný způsob průběhu dražby je upraven v jednacím řádu pro okresní a krajské soudy. Vydražitel věci (ten, komu byl udělen příklep na základě nejvyššího podání) je povinen nejvyšší podání, případně snížené o zaplacenou jistotu, ihned zaplatit v hotovosti.¹²⁵ Zaplacením nejvyššího podání a převzetím věci na vydražitele přejde vlastnické právo k vydražené věci a to s účinky zpětně od okamžiku udělení příklepu. V této souvislosti stojí za zmínku rozsudek Nejvyššího soudu č.j. 22 Cdo 1229/2003 ze dne 27.1.2004, z něhož vyplývá, že: *„Příklepem v dražbě, provedené soudem v rámci výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, spolu se zaplacením nejvyššího podání a převzetím vydražené věci vydražitelem po udělení příklepu, dochází k přechodu vlastnického práva k vydražené věci na vydražitele, i když povinný nebyl vlastníkem dražené věci a její vlastník o probíhajícím výkonu rozhodnutí nevěděl.“* V případě, že vydražitel řádně a včas nejvyšší podání nezaplatí (tento vydražitel se pak nazývá obmeškalý vydražitel), koná se opakovaná dražba, jejíž náklady je povinen tento vydražitel nahradit. V případě, že nedojde k vydražení věci ani v opakované dražbě, vyrozumí soud nebo exekutor

---

122 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2462

123 K náležitostem dražební vyhlášky blíže v § 328b odst. 3 a 4 OSŘ

124 Soudci, zaměstnanci soudu, povinný a jeho manžel. Ve vztahu k exekučním řízením se použije § 66 odst. 3 exekučního řádu, který stanoví, že dražit nemůže při exekuci prodejem nemovitostí exekutor a zaměstnanci exekutorského úřadu.

125 Pokud nejvyšší podání převyšuje částku 45.000,00 EUR omezující platby v hotovosti dle § 4 odst. 1 zákona č. 254/2004 Sb. o omezení plateb v hotovosti je vydražitel povinen nejvyššího podání nebo jeho doplatek uhradit bezhotovostní platbou do sedmi dní od udělení příklepu

oprávněného o bezvyslednosti dražby a povinný má právo si dražené věci převzít do patnácti dnů od tohoto vyrozumění za třetinu rozhodné ceny. Po úspěšném skončení dražby soud či exekutor po srážce svých nákladů vyplatí oprávněnému výtěžek dražby ve výši odpovídající vymáhané pohledávce s příslušenstvím a případný zbytek výtěžku se vyplatí povinnému. V případě, že má být z rozvrhu výtěžku uspokojeno více pohledávek, řídí se jejich pořadí dnem, kdy návrh na nařízení výkonu rozhodnutí/exekuce či přihláška věřitele došly soudu nebo exekutorovi. Pohledávky stejného pořadí se při nedostatečném výtěžku uspokojují poměrně.¹²⁶ Pro úplnost je důležité zmínit, že ke zpeněžení peněz v hotovosti, zlata, peněz v cizí měně, vkladních knížek a cenných papírů dochází zvláštním způsobem.

6. 1. 5. Prodej nemovitostí

V pořadí pátým způsobem provedení výkonu rozhodnutí i exekuce je prodej nemovitostí, který je opět v exekučním řádu upraven minimálně a proto se v obou případech použije úprava v § 335 až § 338 OSŘ (s odchylkami v exekučním řádu). Při tomto způsobu provedení výkonu rozhodnutí nebo exekuce je dle mého názoru třeba opravdu dbát na zachování principu přiměřenosti vzhledem k výši závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo.¹²⁷ K prodeji nemovitosti by měl soud i exekutor přistoupit až v případě, že vymáhaná peněžitá pohledávka je vysoká a nelze ji v přiměřené době uspokojit jiným způsobem. Je také vhodné zvážit, zda je prodej nemovitosti či spoluvlastnického podílu na ní rentabilní.¹²⁸ Dle specifikace v OSŘ se nemovitostmi pro účely výkonu rozhodnutí a tedy i exekuce rozumí nemovité věci¹²⁹ a byty nebo nebytové prostory dle zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů. K prodeji nemovitosti může být přistoupeno za předpokladu, že vlastnické právo povinného k předmětné nemovitosti je doloženo listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo též veřejnými listinami notáře.¹³⁰ V případě

---

126 § 332 odst. 1 a 2 OSŘ

127 § 264 odst. 1 OSŘ nebo § 47 odst. 1 exekučního řádu

128 Například prodej 1/12 orné půdy o rozloze 10 m² se jako rentabilní příliš nejeví, jelikož náklady na ocenění a prodej dražby by byly zjevně vyšší než předpokládaný výtěžek z dražby

129 Nemovitosti jsou dále specifikovány v § 119 odst. 2 občanského zákoníku

130 § 335 odst. 1 OSŘ a § 66 odst. 2 exekučního řádu

výkonu rozhodnutí toto dokládá oprávněný. Exekutor má pro tento účel dálkový přístup k počítačovým souborům, v nichž jsou vedeny údaje katastru nemovitostí.¹³¹ Současně s nemovitostí se dle § 335a odst. 2 OSŘ prodávají též její součásti a příslušenství a to i za předpokladu, že se jedná o věci movité. Na rozdíl od úpravy prodeje movitých věcí musí být pro účely ocenění nemovitosti vždy ustanoven znalec. Znalec provede ocenění nejen samotné nemovitosti, ale dále také ceny jejího příslušenství, ceny práv a závad spojených s nemovitostí a vyhotoví o tom znalecký posudek. Podkladem pro ocenění nemovitosti je přitom zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, kdy východiskem by měla být obvyklá cena nemovitosti.¹³² Za určitých okolností je možné pro řádné ocenění nemovitosti provést její ohledání. Na základě znaleckého posudku je vyhotoveno tzv. usnesení o ceně.¹³³ Po právní moci tohoto usnesení nelze v zásadě určení ceny nemovitosti měnit. Výjimkou je klauzule rebus sic stantibus, tedy podstatná změna okolností.

Další fází je potom samotná dražba. Stejně jako v případě prodeje movitých věcí musí nejdříve soud či exekutor vyhotovit a doručit určeným osobám dražební vyhlášku, ve které stanoví den dražebního jednání, které nesmí být dříve než třicet dní od vyhotovení této vyhlášky.¹³⁴ Samotné dražební jednání může na rozdíl od dražby movitých věcí řídit pouze exekutor nebo exekutorský kandidát, v případě výkonu rozhodnutí pouze soudce. Dražit nemovitost může kdokoliv, kdo složí dražební jistotu do zahájení dražebního jednání.¹³⁵ I v tomto případě nemohou dražit dle § 336h odst. 4 OSŘ soudci, zaměstnanci soudů (v případě exekuce exekutor a zaměstnanci exekutorského úřadu) povinný, manžel povinného, obmeškalý vydražitel a dále osoby, kterým v nabytí nemovitosti brání zvláštní právní předpis.¹³⁶ V případě dražby nemovitosti je stanoveno nejnižší podání ve výši dvou třetin výsledné ceny (v případě

---

131 § 33 odst. 3 exekučního řádu ve spojení s § 22 odst. 5 zákona č. 344/1992 Sb., katastrálního zákona

132 WINTEROVÁ, Alena a kolektiv: Civilní právo procesní, Linde Praha, 2008, str. 573

133 Zde bych opět upozornila na srovnání s úpravou prodejem movitých věcí, kdy odhad ceny věci není rozhodnutím a není tak proti němu možné podat opravný prostředek. Naproti tomu proti usnesení o ceně lze podat odvolání.

134 Blíže k dražební vyhlášce v § 336b OSŘ

135 § 336h odst. 2 OSŘ

136 Tímto zvláštním právním předpisem byl zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, konkrétně § 17, který omezoval práva cizozemců nabyvat nemovitosti v tuzemsku. Tento paragraf však je však od 19.7.2011 zrušen.

opakované dražby pak nejnižší podání klesá na jednu polovinu výsledné ceny). V dražbě nabude vlastnické právo k nemovitosti dražitel s nejvyšším podáním.¹³⁷ Na vydražitele přechází vlastnické právo po doplacení rozdílu mezi nejvyšším podáním a složenou jistotou a to zpětně ke dni vydání usnesení o příklepu.¹³⁸ O příklepu vydává soud a exekutor usnesení, ve kterém stanoví lhůtu pro doplacení nejvyššího podání, která nesmí být delší než dva měsíce od právní moci příklepu. Proti tomuto usnesení mohou oprávněné osoby podat odvolání¹³⁹. V tomto případě může na vydražitele přejít vlastnické právo k nemovitosti až po pravomocném rozhodnutí o takovém odvolání a za předpokladu, že odvolání nebylo vyhověno. S účinností od 1.11.2009 je nově upraven postup, kdy vydražitel nejvyšší podání nedoplatí. Tento tzv. obmeškalý vydražitel je dle § 336n odst. 1 OSŘ povinen nahradit státu (v případě exekuce exekutorovi) a účastníkům náklady, které jim vznikly v souvislosti s dalším dražebním jednáním a případně i škodu, která vznikla tím, že při opakovaném dražebním jednání bylo dosaženo nižšího nejvyššího podání a to ve výši tohoto rozdílu. Na úhradu těchto závazků se dle zákona započítává jistota, který byla tímto obmeškalým vydražitelem složena. V případě, že tato jistota bude vyšší než závazky, vrátí se zbytek vydražiteli.

Konečnou fází prodeje nemovitosti je rozvrh výtěžku dražby. Při rozvrhování výtěžku dražby v exekuci ať již prodejem movitých věcí či nemovitostí až do novely zákonem č. 286/2009 Sb. exekutor zajišťoval spíše přípravné úkony a o rozvrhovém výtěžku rozhodoval soud. Od 1.11.2009 však byla tato pravomoc na exekutory přenesena. Pro rozdělení výtěžku jsou jednotlivé pohledávky rozděleny do šesti skupin. V případě více pohledávek ze stejné skupiny je rozhodující jejich pořadí.¹⁴⁰ O rozvrhu vydá soud či exekutor usnesení, ve kterém stanoví, které pohledávky a v jaké výši budou z rozvrhu uspokojeny, a po právní moci tohoto usnesení je oprávněným osobám vyplatí. Právní mocí usnesení o rozvrhu zanikají zástavní práva, věcná břemena a nájemní práva váznoucí na nemovitosti s výjimkou stanovenou v § 337h odst. 1 OSŘ.

---

¹³⁷ V případě shodných nejvyšších podání má přednost dražitel s předkupním právem a pokud takový není, rozhoduje los.

¹³⁸ § 336l odst. 2 OSŘ

¹³⁹ § 336k odst. 1 a 2 OSŘ

¹⁴⁰ Blíže k rozvrhovému jednání Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2540 až 2560

6. 1. 6. Prodej spoluvlastnického podílu a prodej zástavy

Hlavu pátou OSŘ upravující prodej movitých věcí a nemovitostí doplňují ustanovení o prodeji spoluvlastnického podílu a prodeji zástavy. Nejedná se o samostatné způsoby provedení výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Nejsou ani uvedeny v taxativních výčtech v § 258 OSŘ a § 59 exekučního řádu. Při prodeji spoluvlastnického podílu se postupuje podle ustanovení upravující prodej movitých věcí a nemovitostí. V případě výkonu rozhodnutí prodejem spoluvlastnického podílu na movité věci se pak z logiky věci neužije ustanovení § 323 odst. OSŘ, podle kterého lze výkon rozhodnutí navrhnout bez určení konkrétní movité věci.¹⁴¹ V případě, že dojde k prodeji spoluvlastnického podílu na movité věci či nemovitosti povinného má soud i exekutor určité povinnosti ve vztahu k ostatním spoluvlastníkům. Spoluvlastníkovi musí doručit usnesení o nařízení výkonu či exekuce (v případě exekuce exekuční příkaz) a dražební vyhlášku. Zákon pak spoluvlastníka zvýhodňuje v případě, kdy v dražbě učiní stejné nejvyšší podání s jiným dražitelem. V takovém případě nerozhoduje los, ale soud nebo exekutor udělí příklep tomuto spoluvlastníkovi.¹⁴² V případě prodeje nemovitostí pak má spoluvlastník navíc právo podat odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce a proti usnesení o příklepu.

Při výkonu rozhodnutí či exekuce prodejem zástavy se opět s určitými odchylkami postupuje dle úpravy prodeje movitých věcí a nemovitostí. Předpokladem pro nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce je vykonatelný exekuční titul vydaný v řízení o soudním prodeji zástavy dle § 200y až 200za OSŘ. Při prodeji zastavených movitých věcí provádí vykonavatel soupis této věci u povinného, je však možné, že věc bude mít u sebe věřitel či třetí osoba dle § 157 odst. 2 a 3 občanského zákoníku. V tom případě, jsou tyto osoby povinny umožnit vykonavateli soupis této věci a věc vydat k dražbě.¹⁴³ Při výkonu rozhodnutí či exekuce prodejem zastavené nemovitosti zákon výslovně omezuje použití ustanovení § 335 odst. 2 a 3 OSŘ upravující přístupování dalších oprávněných pouze na případ návrhu dalšího oprávněného z usnesení o nařízení

---

141 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 543

142 § 338 odst. 2 a 3 OSŘ

143 § 338a odst. 2 OSŘ

prodeje zástavy. Přihlásit pohledávku do výkonu rozhodnutí či exekuce prodejem zastavené nemovitosti pak může pouze věřitel, který má pohledávku zajištěnou touto prodávanou zástavou.¹⁴⁴

6. 1. 7. Zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitosti

Způsob provedení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitosti je svou podstatou způsobem zcela odlišným od všech zbývajících způsobů. Tento způsob lze uplatnit pouze při výkonu rozhodnutí. Exekutor má pro tyto účely oprávnění zřídit exekutorské zástavní právo. V případě provedení výkonu rozhodnutí tímto způsobem nedejde přímo k uspokojení oprávněného, ale pouze mu je zajištěno výhodnější postavení do budoucna, totiž postavení zástavního věřitele a oprávněný se tak může domáhat soudního prodeje zástavy dle § 200y až § 200za OSŘ a poté na základě vykonatelného usnesení o nařízení prodeje zástavy uspokojení pohledávky ve výkonu rozhodnutí prodejem zástavy dle § 338a OSŘ. Zřízení soudcovského zástavního práva také oprávněnému zajišťuje, že v případě, že bude předmětná nemovitost zpeněžena v dražbě (ať již na návrh oprávněného či jiné osoby), bude jeho pohledávka (v případě, že do té doby nezanikla) uspokojena při rozvrhu výtěžku dle pořadí jeho soudcovského zástavního práva.¹⁴⁵ V případě, že bude nemovitost smluvně převedena na jinou osobu, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí prodejem zástavy i proti této osobě. Soud nařídí výkon rozhodnutí tímto způsobem jestliže oprávněný přesně označí nemovitost, ke které má být takové právo zřízeno a stanovenými listinami doloží vlastnické právo povinného k této nemovitosti. Soudcovské zástavní právo může být zřízeno i k nemovitosti, která není zapsána v katastru nemovitostí. Pro nařízení soudcovského zástavního práva je rozhodný stav v době zahájení řízení.¹⁴⁶ Může tedy nastat situace, že v mezidobí od zahájení řízení do nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva převede povinný předmětnou nemovitost na třetí osobu, jejíž vlastnické právo bude zapsáno do katastru

---

144 § 338a odst. 3 OSŘ

145 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2572

146 § 338b odst. 2 OSŘ

nemovitostí vkladem s účinky zpětně ke dni podání návrhu na vklad. Předpoklad vlastnictví povinného je však v tom případě splněn, dojde-li k zápisu vkladu vlastnického práva pro třetí osobu po dni podání návrhu na výkon rozhodnutí.¹⁴⁷ Tento nový vlastník nemovitosti se však může bránit proti zřízení soudcovského zástavního práva vylučovací žalobou dle 267 odst. 1 OSŘ. Pro rozhodnutí o vylučovací žalobě je rozhodný stav v době řízení o této žalobě a tak nabyli-li žalobce vlastnické právo k nemovitosti postižené soudcovským zástavním právem s účinkem ke dni před zahájením řízení o zřízení tohoto zástavního práva, soud žalobě vyhověl a výkon rozhodnutí dle §268 odst. 1 písm. f OSŘ zastaví. V řízení o vylučovací žalobě se však oprávněný může domáhat určení neplatnosti právního úkonu, kterým bylo vlastnické právo převedeno.¹⁴⁸

Nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva nebrání situaci, kdy je již nemovitost takto zatížena jiným zástavním právem, případně i zástavním právem soudcovským. Soudcovské zástavní právo se vztahuje na nemovitost (případně i spoluvlastnický podíl na nemovitosti ve vlastnictví povinného) se všemi jejími součástmi a příslušenstvím. Z tohoto způsobu výkonu rozhodnutí jsou však vyloučeny byty nebo nebytové prostory a domy s byty nebo nebytovými prostory, které jsou ve vlastnictví družstva a vlastnické právo k nim tak mohou nabýt pouze členové družstva.¹⁴⁹ Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva zašle soud do třiceti dnů od vydání příslušnému katastrálnímu úřadu, který jej zapíše záznamem (stejný postup platí i pro zastavení výkonu rozhodnutí). V případě, že předmětná nemovitost není vedena v katastru nemovitostí, zašle soud uvedené usnesení Notářské komoře České republiky, která jej zapíše do Rejstříku zástav.

6. 1. 8. Zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitosti

Poměrně novou možností způsobu provedení exekuce je zřízení exekutorského zástavního práva. Jak je patrné i z názvu, exekutorské zástavní právo je určitou paralelou k zástavnímu právu soudcovskému při výkonu rozhodnutí. K tomu může

---

147 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, s. 577

148 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2575

149 § 338c odst. 2 OSŘ ve spojení s § 23 a 24 zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů

exekutor přistoupit, je-li to účelné k provedení exekuce.¹⁵⁰ Z mé zkušenosti však exekutor přistupuje k vydání exekučního příkazu zřízením exekutorského zástavního práva preventivně u většiny nemovitostí povinných a až poté se rozhoduje, zda bude vhodné přistoupit k prodeji uvedené nemovitosti. V případě exekutorského zástavního práva se dle § 69a odst. 2 opět přiměřeně užije ustanovení OSŘ ohledně soudcovského zástavního práva. Exekuční řád obsahuje vlastní úpravu pouze pro pořadí exekutorského zástavního práva, které je však velmi podobné úpravě v OSŘ. Dle § 69a odst. 3 exekučního řádu je tak pro jeho pořadí rozhodný den, kdy byl exekuční příkaz doručen na katastr nemovitostí. V případě, že bylo více exekučních příkazů doručeno v jeden den, je jejich pořadí shodné. Úprava v OSŘ se v tomto odlišuje pouze do té míry, že pro pořadí soudcovského zástavního práva je rozhodný den, kdy byl soudu doručen návrh na zřízení soudcovského zástavního práva (srov. § 338d odst. 1 OSŘ).

6. 1. 9. Prodej podniku

Posledním ze způsobů provedení výkonu rozhodnutí a také exekuce je prodej podniku. Tento způsob provedení výkonu rozhodnutí byl do OSŘ zaveden novelou zákonem č. 30/2000 Sb. Způsob provedení výkonu rozhodnutí prodejem podniku je v OSŘ upraven v § 338f až §338zr. V exekučním řádu se jedná o úpravu opět poměrně stručnou v § 70 a § 71, kdy zákon výslovně odkazuje na přiměřené použití příslušných ustanovení OSŘ. K prodeji podniku se přistupuje zásadně v případě vymáhání vyšších pohledávek, které nelze uspokojit jinými způsoby. Podnik však nesmí být předlužen. V případě předlužení podniku mohou být věřitelé uspokojeni pouze podle insolvenčního zákona.¹⁵¹ Pro účely definice pojmu podnik zákon přímo odkazuje na § 5 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, podle kterého se podnikem rozumí soubor hmotných a nehmotných složek podnikání. Z výkonu rozhodnutí prodejem podniku zákon výslovně vylučuje banku.¹⁵² Výraznou odlišností od předchozích způsobů provedení výkonu rozhodnutí je, že při prodeji podniku je podnik postižen jako celek, tedy všechny věci,

---

¹⁵⁰ § 69a odst. 1 OSŘ

¹⁵¹ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2584

¹⁵² § 338g odst. 3 OSŘ

práva a jiné majetkové hodnoty, které k provozování podniku slouží nebo alespoň sloužit mají (není však vyloučeno, aby byli postiženy jednotlivé věci, pohledávky a jiné hodnoty, avšak k tomuto dochází jinými způsoby, jako je prodej movitých věcí a nemovitostí či přikázání pohledávky a není zde třeba specifického režimu). Z výše uvedeného vyplývá, že při vydražení podniku přechází na vydražitele složky osobní i závazky.¹⁵³ Další zvláštností tohoto způsobu je proměnlivá hodnota podniku, který je provozován i v průběhu výkonu rozhodnutí.¹⁵⁴

Pro úpravu prodeje podniku je charakteristické, že má mnoho shodných prvků s úpravou prodeje movitých věcí a nemovitostí, zejména v postupu při zpeněžení podniku v dražbě. Z tohoto důvodu se zaměřím spíše na odchylky od postupu při prodeji movitých věcí a nemovitostí. Velice důležitým specifikem je ustanovení správce podniku soudem nebo v případě exekuce dle § 70 odst. 2 exekučního řádu exekutorem. Správcem podniku může být ustanovena osoba zapsaná v seznamu insolvenčních správců, výjimečně i osoba odlišná.¹⁵⁵ Povinnosti správce podniku jsou stanoveny zejména v § 338k odst. 1 OSŘ. Správce podniku soud ustanoví v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (exekutor v exekučním příkazu), ve kterém také povinnému zakáže, aby po jeho doručení převedl na jiného podnik, jeho část, věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které slouží nebo mají sloužit k provozování podniku nebo je zatížil nebo s nimi jinak nakládal bez souhlasu správce. V tomto usnesení soud také povinnému uloží, aby mu do patnácti dnů oznámil, zda a kdo má k podniku, jeho části nebo věcem, právům nebo jiným hodnotám patřícím k podniku předkupní právo.¹⁵⁶ Specifikem oproti úpravě při prodeji nemovitosti (srov. § 335b odst. 1 OSŘ) je příkaz povinnému, aby správci podniku kdykoliv umožnil nahlížet do účetní evidence a dalších písemností týkajících se podniku. Po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem podniku, v případě exekuce exekučního příkazu provede správce ocenění podniku. Při oceňování podniku správce postupuje podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování

---

153 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, str. 588

154 Winterová, Alena a kolektiv: Civilní právo procesní, Linde Praha, 2008, str. 587

155 § 338i odst. 1 OSŘ

156 § 338h OSŘ

majetku.¹⁵⁷ Ocenění podniku pak uvede ve zprávě, která se doručuje účastníkům řízení, a je projednána soudem, v exekuci exekutorem. Po projednání zprávy určí soud či exekutor cenu podniku a to ve výši čistého jmění včetně jednotlivých součástí. Pokud by však dle zprávy bylo zjištěno, že je podnik předlužen, soud výkon rozhodnutí zastaví. Po pravomocném určení ceny v usnesení přistoupí soud nebo v exekuci exekutor k prodeji podniku v dražbě. Pro postup při dražbě podniku není zásadního rozdílu oproti dražbě nemovitosti.¹⁵⁸ Po dražbě dochází opět k rozvrhu výtěžku, kdy však rozdělovanou podstatu tvoří kromě nejvyššího podání také peněžní prostředky podniku. Ustanovení o prodeji podniku se použije také na prodej části podniku, podílu spolumajitele podniku a prodej zastaveného podniku.¹⁵⁹ V případě, že dojde k zastavení výkonu rozhodnutí či exekuce prodejem podniku vyzve soud nebo exekutor dle § 338z odst. 1 OSŘ správce podniku, aby mu podal konečnou zprávu o výkonu své funkce a vyúčtoval svou odměnu a hotové výdaje. Odměna a hotové výdaje správce podniku jsou součástí nákladů výkonu rozhodnutí či exekuce a jsou určovány dle vyhlášky č. 330/2001 Sb.

6. 2. Výkon rozhodnutí a exekuce na nepeněžitě plnění

Ačkoliv veřejnost má výkon rozhodnutí i exekuci spojené spíše s vymáháním peněžitých pohledávek, stejně tak lze těmito instituty nuceně vymoci splnění jiné než peněžité povinnosti. Způsoby výkonu rozhodnutí jsou v OSŘ i exekučním řádu opět vyjmenovány taxativně. Jsou jimi vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci a provedení prací a výkonů.¹⁶⁰ Pro výkon rozhodnutí na nepeněžitě plnění je charakteristické, že oprávněný nemusí, na rozdíl od peněžitého plnění, v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí uvádět způsob provedení tohoto výkonu, jelikož ten se ze zákona řídí povahou uložené povinnosti. Není vyloučeno, aby oprávněný v podaném návrhu určil způsob provedení výkonu rozhodnutí, avšak soud není tímto určením

---

¹⁵⁷ § 338m odst. 2 a § 70 odst. 5 exekučního řádu

¹⁵⁸ Nejnižší podání se však dle § 338r odst. 1 OSŘ může pohybovat v rozmezí od jedné poloviny ceny věci, práv a jiných majetkových hodnot do výše maximálně jedné třetiny ceny podniku

¹⁵⁹ § 338zp, § 338 zq a § 338zr OSŘ

¹⁶⁰ § 258 odst. 2 OSŘ a § 59 odst. 2 exekučního řádu

oprávněného vázán. V případě, že by oprávněný navrhl způsob, který neodpovídá povaze uložené povinnosti, není toto vadou podání dle § 43 odst. 1 OSŘ a soud výkon rozhodnutí nařídí způsobem, který odpovídá uložené povinnosti.¹⁶¹ V případě exekuce je z důvodu odlišných postupů exekutora a dispozičních úkonů oprávněného situace poněkud rozdílná. V situaci, kdy exekuční titul ukládá splnění peněžité povinnosti, má volbu způsobu provedení exekuce exekutor a ne oprávněný, jak je tomu v řízení o výkon rozhodnutí na peněžité plnění. V případě, kdy exekuční titul ukládá splnění jiné než peněžité povinnosti, ztrácí exekutor tuto možnost volby a stejně jako při výkonu rozhodnutí se při provádění exekuce (zejména při vydání exekučního příkazu) řídí povahou uložené povinnosti. Splnění jiné než peněžité povinností však není příliš častým předmětem exekučního řízení, ačkoliv dle statistik zveřejněných na stránkách Exekutorské komory ČR i počet těchto exekucí postupně narůstá.¹⁶²

V souvislosti s výkonem rozhodnutí a exekuci na nepeněžité plnění je důležité zmínit se také o institutu obnovení předešlého stavu dle § 351a OSŘ. Obnovení předešlého stavu je upraveno společně se způsoby provedení výkonu rozhodnutí na nepeněžité plnění v hlavě osmé OSŘ a tak by mohlo vzbuzovat dojem, že se jedná o další ze způsobů provedení výkonu rozhodnutí. Není tomu tak. Institut obnovení předešlého stavu tyto způsoby doplňuje. Jedná se o situaci, kdy povinný, poté co bylo rozhodnutí splněno (ať už dobrovolně mimo výkon rozhodnutí nebo nuceně), způsobil následným porušením mu uložené povinnosti změnu stavu, který toto rozhodnutí předpokládá.¹⁶³ Institut obnovení předešlého stavu byl zaveden z toho důvodu, že splněním povinnosti na základě vykonatelného rozhodnutí při výkonu rozhodnutí či exekuci je založena překážka věci pravomocně rozhodnuté a nelze proto již nařídít nový výkon rozhodnutí či exekuce na základě stejného titulu. V případě, že jsou dány důvody pro obnovení předešlého stavu, soud nařídí výkon rozhodnutí či exekuci obnovením předešlého stavu, ve kterém povolí oprávněnému, aby se o toto obnovení sám postaral. Zákon však umožňuje, aby oprávněnému k obnově předešlého stavu dopomohl soud a to pověřením soudního vykonavatele k provedení jednotlivých úkonů nebo učiněním

---

161 Kurka, Drápal: Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde, Praha 2004, str. 280

162 V roce 2011 bylo nařízeno 6.455 exekucí na nepeněžité plnění

163 Kurka, Drápal: Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde, Praha 2004, str. 726

jiných vhodných opatření.¹⁶⁴ Ve vztahu k obnovení předešlého stavu je důležité upozornit, že tento procesní institut nelze zaměňovat se zásadou zákazu uvedení v předešlý stav dle § 57 exekučního řádu. Zákaz uvedení v předešlý stav se vztahuje k situaci, která tu byla před nařízením exekuce, avšak institut obnovení předešlého stavu se vztahuje k obnově stavu, který tu byl po splnění uložené povinnosti.

6. 2. 1. Vyklizení

Prvním ze způsobů výkonu rozhodnutí či exekuce pro nepeněžitě plnění a také nejčastěji prováděným způsobem je vyklizení. V obou případech se postupuje podle ustanovení § 340 až 344 OSŘ (exekuční řád neobsahuje žádné konkrétní ustanovení ohledně vyklizení, pouze v § 73 exekučního řádu odkazuje na přiměřené použití OSŘ). Jak vyplývá z výše uvedeného, je možné nařídit výkon rozhodnutí nebo exekuci vyklizením nemovitosti pouze na základě exekučního titulu, který takovou povinnost povinnému ukládá, a ten ji dobrovolně nesplní (k většině takových případů dochází za situace, kdy byla nájemci dána výpověď, avšak ten předmětný byt stále užívá, ačkoliv k tomu již nemá právní důvod, a nevystěhuje se ani na základě rozhodnutí soudu o vyklizení nemovitosti). V případě vyklizení rozlišujeme dva případy tohoto způsobu provedení a to vyklizení bez náhrady a vyklizení se zajištěním bytové náhrady nebo přístřeší. Při nařizování výkonu rozhodnutí je pro soud závazné, co stanoví exekuční titul a v případě, že ten nestanoví povinnost zajištění bytové náhrady nebo přístřeší, nemůže toto soud po oprávněném požadovat. Zajištění bytové náhrady či přístřeší se nemůže povinný domáhat ani s odvoláním na změnu poměrů.¹⁶⁵ Podstatou provedení výkonu rozhodnutí a exekuce vyklizením je odstranění věcí z předmětné nemovitosti, vykázaní povinného a osob, které se v nemovitosti zdržují na základě práva povinného a zpřístupnění nemovitosti oprávněnému (odevzdání klíčů apod.).¹⁶⁶ V případě, že si povinný či jiná osoba odmítne vyklizené věci převzít, ukládají se na dobu maximálně

---

164 § 351a odst. 2 OSŘ

165 Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.8.2005 sp.zn. 26 Cdo 2664/2004: *“Ten, komu pravomocně rozhodnutí soudu ukládá vyklidit byt bez zajištění bytové náhrady, se nemůže v důsledku změny poměrů úspěšně domáhat vydání rozhodnutí, kterým by bylo určeno, že jeho povinnost vyklidit byt je podmíněna zajištěním bytové náhrady.”*

166 § 341 odst. 1 písm. a), písm. b)

šesti měsíců do úschovy na náklady povinného. Pokud si povinný do této doby věci nevyzvedne, budou na jeho náklady prodány dle ustanovení o prodeji movitých věcí. Nepoměrně složitější situaci má oprávněný, který má dle exekučního titulu povinnému zajistit bytovou náhradu nebo přístřeší.¹⁶⁷ Základním předpokladem pro nařízení této exekuce je prokázání oprávněného, že požadovanou bytovou náhradu nebo přístřeší zajistil. Zajištění odpovídající bytové náhrady však není vždy jednoduché a může oprávněnému způsobit nemalé průtahy. Zajištění bytové náhrady má oprávněný prokázat zejména listinou vydanou státním orgánem, orgánem obce nebo notářským zápisem. V případě, že oprávněný zajištění bytové náhrady nemůže prokázat těmito listinami nařídí soud před rozhodnutím o nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce jednání.¹⁶⁸ V neposlední řadě je důležité zmínit, že před každým vyklizením musí soud nebo v případě exekuce exekutor povinného, oprávněného a příslušný orgán obce o jeho provedení vyrozumět nejméně pět dní předem.¹⁶⁹ Tímto se dává povinnému možnost, aby se na vyklizení připravil, případně aby svou povinnost splnil dobrovolně.

6. 2. 2. Odebrání věci

Dalším ze způsobů provedení výkonu rozhodnutí nebo exekuce na nepeněžitě plnění je odebrání věci. I tento způsob je jak pro výkon rozhodnutí, tak i exekuci zcela upraven v OSŘ, konkrétně v § 345 až 347. Nařídí výkon rozhodnutí či exekuci odebráním věci lze na základě exekučního titulu, který žalovanému ukládá povinnost k vydání nebo dodání určité hmotné movité věci.¹⁷⁰ V určitých případech nepostačí pouhé odebrání věci, ale povinnému musí být odebrána i listina, je-li jí potřeba k užívání věci (např. při odebrání motorového vozidla se odebere také technický průkaz vozidla).¹⁷¹ V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce musí být předmětná věc dostatečně individualizována, aby ji bylo možné odlišit od jiných věcí stejného druhu v držbě

---

¹⁶⁷ K definici bytové náhrady a přístřeší blíže v § 712 občanského zákoníku

¹⁶⁸ § 343 odst. 3 OSŘ

¹⁶⁹ § 340 odst. 1 a § 344 odst. 1 OSŘ

¹⁷⁰ Dle Kurky, Drápala: Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde, Praha 2004, str. 699 odpovídá terminologie “vydání” nebo “dodání” věci právnímu vztahu, který je titulem k odebrání věci, tedy buď právo věcné nebo závazkové.

¹⁷¹ § 345 odst. 2 OSŘ

povinného. Samotné odebrání věci fakticky provádí soudní vykonavatel či vykonavatel exekutora, který při provádění povinnému osobně doručí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Je to opět z důvodu zabránění zmaření účelu ze strany povinného (např. uschování, zničení věci). V § 345 odst. 3 OSŘ výslovně stanoví, že odebrat věc lze jen za přítomnosti oprávněného nebo jeho zástupce. Odevzdání věci oprávněnému je podmínkou splnění uložené povinnosti.¹⁷² Nabízí se však otázka, jak bude postupováno v případě, že oprávněný odmítne tuto věc převzít nebo opakovaně bezdůvodnou nepřítomností maří provedení výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Dle literatury¹⁷³ je toto důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Přítomnost oprávněného také může sloužit k tomu, aby potvrdil, že odebíraná věc je skutečnou tou, která je předmětem výkonu rozhodnutí nebo exekuce.¹⁷⁴ Ustanovení § 345 odst. 4 OSŘ obsahuje výčet oprávnění, které má při odebrání věci osoba, která provádí výkon či exekuci (soudní vykonavatel, vykonavatel exekutora), a to za účelem, aby předmětnou věc našla. O provedení těchto úkonů poté sepíše protokol.

Takto nuceně odebrat věc lze však pouze povinnému. V případě, že ji má u sebe třetí osoba, která ji i přes výzvu soudu či exekutora odmítne dobrovolně vydat, použije se na návrh oprávněného přiměřeně ustanovení o přikázání pohledávky, konkrétně dle §312 až 314b OSŘ. V případě, že ani poté třetí osoba věc dobrovolně nevydá, může oprávněný požadovat vydání věci poddlužnickou žalobou dle § 315 odst. 1 OSŘ.¹⁷⁵

V situaci, kdy se odebrání věci povinnému nezdaří, upravuje zákon v § 347 OSŘ další možnost uspokojení oprávněného. Předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce však musí být věc zastupitelná, kterou je možné si opatřit ve stejné jakosti i jinak. V tomto případě soud vydá usnesení (lze i bez návrhu oprávněného), ve kterém oprávněného vyzve, aby si předmětnou věc opatřil sám na náklady a nebezpečí povinného. Opatřením věci oprávněným výkon rozhodnutí nebo exekuce končí, avšak v případě, že povinný

---

172 Kurka, Drápal: Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde, Praha 2004, str. 703

173 Kurka, Drápal: Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde, Praha 2004, str. 704

174 Antoní Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, str. 669

175 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2701

neuhradí oprávněnému náklady opatření, lze se jich domáhat některým ze způsobů pro vymožení peněžitého plnění.¹⁷⁶

6. 2. 3. Rozdělení společné věci

K provedení výkonu rozhodnutí nebo exekuce rozdělením společné věci se přistupuje v případě, ukládá-li vykonávané rozhodnutí rozdělení společné věci jejím prodejem nebo jiným způsobem. Z toho plyne, že zákon rozlišuje dva základní druhy provedení tohoto způsobu výkonu rozhodnutí či exekuce a to prodejem společné věci a ostatními způsoby rozdělení.¹⁷⁷ Stejně jako ve dvou předchozích případech, neobsahuje exekuční řád speciální úpravu pro exekuci rozdělením společné věci a přiměřeně se tak použijí ustanovení OSŘ. V případě, že exekuční titul ukládá prodej společné věci, postupuje soud či exekutor při provádění prodeje přiměřeně podle ustanovení o prodeji movitých věcí nebo nemovitostí. Typickým příkladem rozhodnutí ukládající prodej společné věci, je rozhodnutí soudu podle § 142 odst. 1 občanského zákoníku jako jeden ze způsobů zrušení a vypořádání spoluvlastnictví soudem. Ačkoliv by se z dikce § 142 odst. 1 občanského zákoníku mohlo zdát, že soud může prodej uskutečnit pouze na základě tohoto rozhodnutí v nalézacím řízení, není tomu tak a k realizaci tohoto podeje je potřeba návrhu kteréhokoliv ze spoluvlastníků a následné nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce.¹⁷⁸ Určitým specifikem výkonu rozhodnutí nebo exekuce prodejem společné věci na základě rozhodnutí soudu dle § 142 odst. 1 občanského zákoníku je, že oprávněným je spoluvlastník, který podal návrh na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce a ostatní spoluvlastníci nejsou povinnými, ale dalšími účastníky řízení a jejich uvedení jako takových účastníků je nezbytným předpokladem pro nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce.¹⁷⁹ Zajímavostí také je, že jelikož spoluvlastníci nejsou povinnými, nejsou tak ani osobami, které nemohou dražit dle § 329 odst. 1 OSŘ, § 336h odst. 4 OSŘ nebo v § 66 odst. 3 exekučního řádu. Po realizaci prodeje společné věci

¹⁷⁶ Dle § 347 odst. 2 OSŘ může soud uložit povinnému zaplacení nákladů opatření věci oprávněným předem

¹⁷⁷ § 348 odst. 1 a § 349 odst. 1 OSŘ

¹⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.1.2007, sp.zn. 20 Cdo 1886/2006

¹⁷⁹ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2705

dochází k rozvrhu výtěžku stejně jako při prodeji movitých věcí a nemovitostí. Všichni spoluvlastníci mají pro tyto účely postavení oprávněných.¹⁸⁰ V § 348 odst. 3 OSŘ je dále stanoven zvláštní důvod zastavení výkonu rozhodnutí (přiměřeně se použije i na exekuci) z důvodu, že se nepodaří společnou věc prodat.

Rozdělení společné věci může být provedeno i jinak než jejím prodejem. Při nařizování rozdělení společné věci v těchto případech bude důležité, co ukládá exekuční titul, avšak soud v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí či exekutor v exekučním příkazu půjde i „nad rámec“ návrhu oprávněného a určí i konkrétní opatření k rozdělení společné věci.¹⁸¹ Jedná se zpravidla o reálné rozdělení nemovitostí, zejména pozemků, což je patrné i z povinnosti přibrání znalce k vytyčení hranic pozemků stanovené v §349 odst. 2 OSŘ.¹⁸²

6. 2. 4. Provedení prací a výkonů

Posledním ze způsobů nuceného splnění nepeněžitě povinnosti je výkon rozhodnutí či exekuce provedením prací a výkonů. Typicky se jedná o vymáhání splnění povinnosti vyplývající z odpovědnosti za vady např. ze smlouvy o dílo. V této situaci dochází k odlišnému postupu v případě, že provedení prací a výkonu je zastupitelné či naopak. V případě, že se jedná o plnění zastupitelné bude výkon rozhodnutí nebo exekuce proveden tak, že soud v nařizovacím usnesení povolí oprávněnému, aby si dal předmětnou práci provést někým jiným nebo si ji provedl sám, a to na náklad povinného. V tomto případě obsahuje exekuční řád v § 72 odst. 1 speciální ustanovení, dle kterého provedení předmětných prací zajišťuje exekutor. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí to tedy bude zpravidla exekutor, který bude uzavírat smlouvu se třetí osobou o provedení prací.¹⁸³ Zákon však dovětkem „*nedohodne-li se s*

---

180 § 348 odst. 2 OSŘ

181 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2708

182 Blíže k postupu při reálném rozdělování věci v Kurka, Drápal: *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*, Linde, Praha 2004, str. 713-714

183 Dle Kasíkové, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 300 je potřeba provedení prací v exekuci smluvně upravit i v případě, že práce bude provádět sám oprávněný

oprávněným jinak“ dává přednost dohodě exekutora s oprávněným o zajištění a provedení předmětných prací (za předpokladu, že oprávněným navrhovaný způsob je rozumný). Stejně jako v případě odebrání věci, může soud dle § 350 odst. 3 OSŘ uložit povinnému, aby náklady na provedení prací zaplatil oprávněnému předem.

Jestliže je však předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce plnění nezastupitelné (např. zhotovení uměleckého díla, povinnost něčeho se zdržet, něco strpět a další) nepřipadá v úvahu provedení prací a výkonu jinou osobou než povinným. V tomto případě je splnění povinnosti vynucováno ukládáním pokut povinnému. Výše pokuty je stanovena soudem, v případě exekuce exekutorem, vzhledem k povaze vynucované povinnosti a poměrům povinného tak, aby jej vedla ke splnění povinnosti.¹⁸⁴ První pokutu lze uložit do výše 100 000,00 Kč, výše dalších pokut již není omezena. Je to dáno tím, že pokuty, by se měly v průběhu řízení stupňovat, aby povinného donutily ke splnění povinnosti. Další pokuty ukládá soud nebo exekutor vždy jen na návrh oprávněného.¹⁸⁵ Zásadní rozdíl mezi ukládáním pokut při výkonu rozhodnutí a v exekuci, je možnost obrany povinného. Při výkonu rozhodnutí rozhoduje o výši pokut soud usnesením, proti němuž je přípustné odvolání. V exekuci o pokutě rozhoduje exekutor exekučním příkazem, proti němuž však odvolání přípustné není dle § 47 odst. 2 exekučního řádu. Proti nepřiměřené výši pokuty v exekučním řízení se tak povinný může bránit návrhem na zastavení (i částečné zastavení) exekuce dle § 72 odst. 3 exekučního řádu. OSŘ ani exekuční řád neomezují celkovou výši pokut ani jejich počet a bude tak záležet vždy na konkrétním případě. Uložené pokuty připadají dle § 351 OSŘ státu a to i v exekuci, kdy je povinný povinen je uhradit na účet exekučního soudu, který vydal usnesení o nařízení exekuce.¹⁸⁶ Uložené a nezaplacené pokuty poté vymáhá stát buď výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

---

184 Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 301

185 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2714 a Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 302

186 § 72 odst. 2 exekučního řádu

7. Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí a o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným

Specifickými způsoby výkonu rozhodnutí jsou výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí upravený v § 272 až § 273a OSŘ a o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným upravený v § 273b OSŘ. Konkrétní postup soudu při výkonu rozhodnutí ve věcech nezletilých dětí je pak upraven v instrukci Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 5.4.2007 č.j. 142/2007-ODS-Org. O specifické způsoby provedení výkonu rozhodnutí se jedná hned z několika důvodů, zejména pak z důvodu vyloučení použití „obecné“ úpravy výkonu rozhodnutí obsažené v § 252 až 269 OSŘ, specifického okruhu účastníků¹⁸⁷, zásadou oficiality a vyšetřovací, jež ovládají řízení. Řízení také není možné odložit ani jej zastavit dle § 268 OSŘ. Tyto způsoby výkonu rozhodnutí nejsou upraveny v exekučním řádu a exekuce tak nemůže být těmito způsoby provedena. Toto omezení dosavadní dvoukolejnosti oproti výše zmíněným způsobům provedení exekuce a výkonu rozhodnutí je dána právě specifiky těchto způsobů a citlivostí samotného předmětu řízení.

Před nuceným výkonem rozhodnutí o výchově nezletilých dětí upřednostňuje zákon dobrovolné splnění povinnosti uložené v soudním rozhodnutí nebo soudem schválené dohodě o výchově nezletilých dětí o úpravě styku s nimi anebo rozhodnutí o navrácení dítěte. K dobrovolnému splnění tak může povinného vyzvat přímo soud¹⁸⁸ nebo může požádat orgán sociálně-právní ochrany dětí, aby vedl povinného ke splnění povinnosti. V případě, že povinný svou povinnost dobrovolně nesplní nebo soud shledá, že by výzva nesplnila svůj účel, či by naopak výkon rozhodnutí mohla zmařit či ztížit, přistoupí k jeho nařízení. Jak bylo uvedeno v předchozím odstavci, řízení je ovládáno zásadou oficiality a zásadou vyšetřovací. Může tak být zahájeno na návrh osoby, která má právo na výchovu nebo styk s dítětem nebo i bez takového návrhu soudem z úřední

---

¹⁸⁷ § 94 odst. 1 OSŘ

¹⁸⁸ Dle § 272 odst. 2 OSŘ tak učiní, shledá-li k tomu zvláštní důvody nebo nepoučil-li povinného v rozhodnutí o následcích neplnění stanovených povinností

povinnosti, jakmile se dozví o skutečnostech, které odůvodňují zahájení řízení.¹⁸⁹ Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí má dvě základní formy a soud by měl postupovat od mírnějších prostředků až k těm, které radikálně zasahují do soukromoprávních poměrů účastníků.¹⁹⁰ Výkon rozhodnutí tak může být dle § 273 odst. 1 OSŘ nařízen uložením pokuty, jejíž výše nesmí přesahovat 50 000,00 Kč. Tato pokuta může být uložena i opakovaně a jejím účelem je přimět povinného ke splnění jeho povinnosti ve vztahu k nezletilému dítěti. Zákon se snaží zabránit formalistickému ukládání pokut a proto stanoví pro opětovné ukládání pokut podmínku jejich účelnosti. Opětovné uložení pokuty soud také musí zdůvodnit.¹⁹¹ Pokuty připadají státu, avšak na návrh státního zástupce nebo opatrovníka nezletilého může soud rozhodnout o tom, že z peněžních prostředků soudu lze čerpat peněžní prostředky na náklady na nezbytné potřeby nezletilého dítěte až do výše vybraných pokut.¹⁹² Zákon v současné době umožňuje soudu zvolit také určitou z alternativ stanovených v § 273 odst. 2 písm. a) a b) OSŘ. Jedná se o možnost uložit povinnému účast na mimosoudním smířčím nebo mediačním jednání nebo na rodinné či jiné vhodné terapii na dobu maximálně tří měsíců nebo stanovení tzv. navykacího režimu.¹⁹³ Tyto postupy jsou alternativami proto, že nesměřují k přímému výkonu rozhodnutí, ale spíše motivují povinného k dobrovolnému splnění, ačkoliv již výkon rozhodnutí byl nařízen. Jestliže nelze postupovat výše uvedenými způsoby, nařídí soud výkon rozhodnutí odnětím dítěte proti tomu, u koho podle rozhodnutí nebo dohody nemá být.¹⁹⁴ Odnětí dítěte provádí soudní vykonavatel¹⁹⁵ a za tímto účelem může dle § 273 odst. 6 OSŘ provést prohlídku bytu a jiných

---

189 Dle § 273 odst. 7 OSŘ je místně příslušným soud dle § 88 odst. 1 písm. c) OSŘ a v případě mezinárodních únosů dětí je jím soud v jehož obvodu má sídlo Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí, tj. Městský soud v Brně

190 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2273

191 Důvodová zpráva k zákonu č. 258/2008 Sb.

192 § 273 odst. 4 OSŘ

193 Možnost stanovit navykací režim byla zavedena zákonem č. 258/2008 Sb. a dle důvodové zprávy k tomuto zákonu by měl být užit v případech: „*kdy je dítě delší dobu odloučeno od jednoho rodiče, dochází k přerušení citových vazeb a je třeba tyto vazby postupně obnovovat v přesně rozfázovaných krocích. Soud by měl být na základě doporučení odborníků oprávněn stanovit plán navykacího režimu a případně sankcionovat jeho neplnění.*“

194 § 273 odst. 3 OSŘ

195 § 46 odst. 2 písm. b) jednacího řádu pro okresní a krajské soudy

místností, osobní prohlídku povinného či jiných osob a případně si k takové prohlídce bytu zjednat přístup.

Poněkud odlišná je úprava výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí na základě předběžného opatření dle § 76a OSŘ a to z důvodu potřeby rychlého postupu soudu. V takovém případě soud ani nezahajuje řízení o výkon rozhodnutí, pouze zajistí neprodlený výkon tohoto předběžného opatření.¹⁹⁶

Dalším zvláštním druhem výkonu rozhodnutí je výkon rozhodnutí o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným. Stejně jako v předchozím odstavci se jedná o výkon rozhodnutí, který bezprostředně navazuje na předběžné opatření soudu, tentokrát dle § 76b odst. 1 OSŘ. Laicky řečeno se jedná o případy provedení předběžného opatření ve věcech domácího násilí. Výkon rozhodnutí se i v tomto případě nenařizuje a soud se o jeho provedení postará bez vydání zvláštního rozhodnutí. Výkon rozhodnutí se provádí tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány (zejména Policie ČR) vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu klíče a případně mu zakáže setkávat se s označenou osobou či ji jinak kontaktovat (zde záleží, co je obsaženo v předběžném opatření). Povinný má právo vyzvednout si při výkonu rozhodnutí své osobní věci a za trvání předběžného opatření pak věci, které potřebuje k výkonu svého povolání či podnikatelské činnosti.¹⁹⁷ V případě, že povinný nebyl přítomen výkonu rozhodnutí, umožní mu soud na jeho žádost dle § 273b odst. 4 OSŘ, aby si vyzvedl uvedené věci dodatečně. Výkon rozhodnutí může být při jeho porušení proveden i opakovaně, případně může oprávněný navrhnout provedení výkonu rozhodnutí ukládáním pokut povinnému dle § 351 OSŘ.

8. Odklad exekuce a výkonu rozhodnutí

Exekuční řád i OSŘ obsahují úpravu možnosti odkladu exekuce a výkonu rozhodnutí. K tomuto kroku je možné přistoupit až ve fázi provádění exekuce a výkonu rozhodnutí, tedy až po jejich nařízení (usnesení o nařízení exekuce či výkonu

---

¹⁹⁶ § 273a odst. 1 OSŘ

¹⁹⁷ § 273b odst. 2 OSŘ

rozhodnutí však nemusí být pravomocné). Jedná se o institut, který má zabránit nepříznivým a mnohdy neodčinitelným následkům neprodleného výkonu exekuce či výkonu rozhodnutí.¹⁹⁸ Obecně se odklad týká celé exekuce či výkonu rozhodnutí, není však vyloučeno, aby se odklad dotýkal pouze určité věci nebo určité části vymáhaného nároku.¹⁹⁹ Úprava v exekučním řádu i OSŘ je v zásadě shodná, kdy pro odklad exekuce platí podpůrně (s určitými odchylkami) ustanovení § 266 odst. 1 a 2 OSŘ (pro účely obou řízení budu užívat společný termín „odklad“).

Provedení exekuce může být odloženo na návrh povinného. V případě očekávání, že bude exekuce zastavena, může exekuci odložit i bez takového návrhu exekuční soud.²⁰⁰ Návrh na odklad exekuce je stejně jako návrh na nařízení exekuce od 1.11.2009 možné podat pouze exekutorovi, který je pověřen provedením předmětné exekuce. Na rozdíl od podání návrhu na nařízení exekuce se však při podání návrhu na odklad nepoužije ustanovení § 43 OSŘ. Exekutor tedy nemůže osobu, která návrh podala, vyzvat k opravě návrhu, je-li neúplný, nesrozumitelný, neurčitý nebo k němu nejsou připojeny potřebné listiny. Ačkoliv se toto ustanovení může na první pohled jevit jako příliš tvrdé, je zdůvodněno potřebou zamezit situacím, kdy by povinný takto účelně oddaloval provedení exekuce. Od okamžiku přijetí návrhu na odklad přestane exekutor, za předpokladu, že se nejedná o návrh svévolný, zjevně bezúspěšný nebo bránící právu²⁰¹, vykonávat veškeré úkony směřující k provádění exekuce. Může však činit úkony zajišťovacího charakteru (exekuční příkaz zřízením exekutorského zástavního práva, sepsání movitých věcí, atd.). V případě, že návrh splňuje potřebné náležitosti a jsou splněny předpoklady pro vyhovění návrhu, exekutor usnesením odklad povolí. V opačném případě návrh odmítne (pokud je návrh nesrozumitelný, neurčitý nebo k němu nejsou přiloženy potřebné listiny)²⁰² nebo jej postoupí exekučnímu soudu k rozhodnutí. Exekuční soud v takovém případě návrh povolí nebo jej zamítne. Proti rozhodnutí

198 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2211

199 Karel Eliáš: Odklad provedení exekuce, Právní rozhledy 4/1998, s. 157

200 § 54 odst 1 a 6 exekuční řádu, § 266 odst. 1 a 2 OSŘ

201 Takovým může být návrh podáván opakovaně ze stejných důvodů, ačkoliv předchozí návrh byly zamítnuty.

202 Exekutor v odůvodnění usnesení o odmítnutí návrhu na odklad exekuce uvedene důvod odmítnutí takového návrhu a povinný je oprávněn podat návrh znovu.

soudu i rozhodnutí exekutora je možné podat odvolání. Návrh na odklad výkonu rozhodnutí či exekuce může povinný podat pouze z důvodů uvedených v § 266 odst. 1 OSŘ. Jedná se o situaci, kdy se „*povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něj nebo pro příslušníky jeho rodiny zvlášť nepříznivé následky a oprávněný nebude tímto odkladem vážně poškozen*“.²⁰³ Jedná se o kumulativní podmínky, které musí být splněny, aby mohlo být návrhu na odklad vyhověno. Splnění těchto podmínek (kromě absence vážného poškození oprávněného) musí povinný prokázat. Neprokázaní těchto skutečností, zejména nepřiložení listin prokazující tvrzení povinného bývá jedním z častých důvodů odmítnutí návrhu na odklad exekuce exekutorem dle § 54 odst. 1 exekučního řádu nebo v případě výkonu rozhodnutí soudem. V případě, že pomínou důvody pro které bylo provedení exekuce odloženo nebo uplyne doba, na kterou byla exekuce odložena, exekutor bude pokračovat v provedení exekuce aniž by o tom, na rozdíl od úpravy odkladu výkonu rozhodnutí, vydával rozhodnutí (v zásadě je ale možné, aby i exekutor o pokračování v exekuci zejména z důvodu právní jistoty vydal usnesení²⁰⁴). Další zajímavou odchylkou oproti úpravě v OSŘ je nové ustanovení § 54 odst. 5 exekučního řádu, kdy v případě, že je u exekutora složená jistota, může exekutor nebo exekuční soud rozhodnout, že po dobu odkladu exekuce se na majetek povinného nevztahuje generální a speciální inhibitorium dle § 44a odst.1 a § 47 odst. 4 exekučního řádu (kromě tohoto jediného případu trvá generální inhibitorium i speciální inhibitorium na základě již vydaných exekučních příkazů i po povolení odkladu exekuce). V případě, že nedojde k zastavení exekuce slouží složená jistota k úhradě vymáhané pohledávky. Jistota musí být složena v takové výši, že bude stačit k uspokojení vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce a to s přihlédnutím k předpokládané době do rozhodnutí o zastavení exekuce.²⁰⁵ V případě, že exekuce bude zastavena, složená jistota bude vrácena osobě, která ji poskytla. Dle judikatury je možné

---

203 § 266 dost. 1 OSŘ

204 Antoní Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, str. 781

205 Dle publikace Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 228 je přiměřeně požadovat složení jistoty v rozsahu dalšího půl roku

se návrhem na odklad exekuce bránit nepřiměřenému způsobu provedení exekuce při vydání více exekučních příkazů (kromě návrhu na částečné zastavení exekuce).²⁰⁶ O odkladu exekuce může rozhodnout také exekuční soud a to i bez návrhu, pokud lze očekávat, že bude exekuce zastavena.²⁰⁷ Takovým důvodem k odkladu exekuce může být zpravidla zahájení takového řízení, jestliže rozhodnutí v něm vydané bude důvodem k zastavení exekuce nebo excindační žaloba.²⁰⁸ Dalším z důvodů pro odklad exekuce je odložení vykonatelnosti exekučního titulu, jak je stanoven v § 54 odst. 4 exekučního řádu. V zásadě se jedná o situace, kdy je nařízena exekuce podle vykonatelného exekučního titulu, jehož vykonatelnost však byla odložena, a zároveň s nařízením exekuce je vydáno rozhodnutí o odkladu. V případě, že dojde k takovému odložení vykonatelnosti je exekuční soud nebo exekutor povinen exekuci odložit až do pravomocného skončení řízení, ve kterém se o této vykonatelnosti rozhoduje. Takovým řízením může být řízení o vydání opravného usnesení, řízení obnově řízení či řízení o zmatečnosti.

V případě odkladu výkonu rozhodnutí povoluje tento odklad vždy soud. Úprava odkladu výkonu rozhodnutí je v OSŘ poměrně strohá (§ 266 odst. 1 a 2) a proto se pro takové řízení použijí přiměřeně i jiná ustanovení OSŘ. OSŘ také obsahuje speciální ustanovení řešící dopady odkladu výkonu rozhodnutí v případě jednotlivých způsobů provedení výkonu rozhodnutí²⁰⁹ (tato ustanovení se přiměřeně použijí i v případě odkladu exekuce, avšak je třeba upozornit na to, že vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti obsahuje v § 13 speciální úpravu při odkladu exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu nebo příkázáním k výplatě z účtu u peněžního ústavu, které jsou však v zásadě shodné s úpravou OSŘ). V usnesení o povolení odkladu soud stanoví dobu, na kterou se odklad povoluje. V tomto usnesení mohou být také uvedeny podmínky, které musí povinný splnit (např. plnění splátek). V případě, že povinný nebude tyto podmínky plnit, může

---

206 Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18.3.2003 sp.zn. 14 Co 98/2003

207 § 54 odst. 6 exekučního řádu

208 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2213

209 § 289 odst. 1 a 2 OSŘ, § 308 odst. 1 OSŘ,

soud rozhodnout o pokračování v provádění výkonu rozhodnutí. Rozhodnutí o pokračování v provádění výkonu rozhodnutí je jednou s odchylek oproti odkladu exekuce. V případě, že má být pokračováno v provádění výkonu rozhodnutí, musí o tom soud vždy vydat usnesení a to i za situace, kdy je určena doba, na kterou je odklad povolen (soud může pokračovat v řízení i před uplynutím této doby, pokud se např. změnilы poměry povinného, zjistí-li, že povinný v návrhu na odklad uvedl nepravdivé údaje apod.²¹⁰). Proti takovému usnesení není možné podat odvolání. OSŘ neobsahuje výslovnou povinnost odložit provedení výkonu rozhodnutí při odložení vykonatelnosti titulu, kterým je povinnému uložena povinnost, která je předmětem výkonu rozhodnutí, avšak tento postup spadá pod § 266 odst. 2 OSŘ.

9. Ukončení exekuce a výkonu rozhodnutí

Základním účelem exekuce i výkonu rozhodnutí je splnění povinnosti, která nebyla dlužníkem splněna dobrovolně. V případě, že dojde k vymáhání splnění této povinnosti v rámci exekuce či výkonu rozhodnutí, přistupuje k původní povinnosti dlužníka dále povinnost uhradit náklady oprávněného a náklady exekuce či výkonu rozhodnutí. Až při splnění všech těchto povinností můžeme hovořit o úspěšnosti nuceného vymožení pohledávky a ukončení uvedeného řízení jeho provedením. V případě ukončení řízení jeho provedením se o této skutečnosti nevydává žádné rozhodnutí. V praxi pak v situaci, kdy je exekuce ukončena jejím provedením, vydá exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce dle § 88 odst. 1 exekučního řádu, ve kterém sice vyčíslí náklady exekuce i náklady oprávněného, ale zároveň v tomto příkazu uvede, že tyto náklady již byly v exekučním řízení vymoženy a povinný již nemusí nic hradit. V případě, že v průběhu exekuce vydal exekutor více exekučních příkazů a exekuce byla provedena pouze na základě některého takto vydaného příkazu, nejsou exekutorem exekuční příkazy rušeny z důvodu ukončení exekuce jejím provedením. Pro úplnost je vhodné uvést, že před novelou exekučního řádu zákonem č. 286/2009 Sb., měl exekutor

---

210 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2215

možnost upustit od provádění exekuce. Tato povinnost exekutora vyplývala z ustanovení § 46 odst. 3 exekučního řádu ve znění do 1.11.2009²¹¹, kdy v případě, že povinný splnil vymáhanou povinnost mimo rámec způsobu, který byl stanoven v exekučním příkazu, byl exekutor povinen od provedení exekuce upustit.²¹² Náhradu za tuto možnost můžeme spatřovat v úhradě povinného na výzvu exekutora dle § 46 odst. 5 po novele. Jelikož o tomto způsobu ukončení řízení v zásadě není sporu a úprava v právních předpisech je velmi strohá, ráda bych se blíže věnovala dalšímu způsobu ukončení řízení a to zastavení.

9. 1. Zastavení exekuce

K zastavení exekuce může dojít, vyjdou-li po jejím nařízení najevo skutečnosti, pro které nelze v exekuci pokračovat nebo se stane nepřípustnou. Jedná se o institut, kterým může být exekuce ukončena až po jejím pravomocném nařízení.²¹³ Exekuční řád neobsahuje ucelenou úpravu zastavení exekuce a platí zde přiměřeně ustanovení OSŘ a to zejména § 268 odst. 1 písm. a) až h), které stanoví důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí (k jednotlivým důvodům zastavení blíže v následující podkapitole). Exekuční řád sám upravuje pouze jeden konkrétní důvod zastavení exekuce v § 55 odst. 5 a to nesložení přiměřené zálohy na náklady exekuce oprávněným. Tento důvod se však neuplatní, splní-li oprávněný podmínky pro osvobození podle zvláštního právního předpisu²¹⁴ nebo je-li vymáháno výživné na nezletilé dítě. Exekuci však nelze zastavit pro nesložení zálohy oprávněným, existuje-li další důvod pro který lze exekuci zastavit.²¹⁵

Právní úprava zastavení exekuce prodělala poměrně významnou novelizaci již zmíněným zákonem č. 286/2009 Sb. V rámci zrychlení řízení bylo nově zavedeno

---

211 *“Exekutor upustí od provedení exekuce jen tehdy, splní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul a uhradí náklady exekuce...”*

212 Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 170

213 Je nutné rozlišovat zastavení exekuce a zastavení exekučního řízení (viz. Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 230)

214 Tímto předpisem je OSŘ a to § 138 odst. 1

215 Usnesení Njevyššího soudu ze dne 6.1.2011, sp.zn. 20 Cdo 4376/2010

oprávnění exekutora zastavit exekuci v případě, že se zastavením souhlasí všichni účastníci řízení. Exekutor může exekuci zastavit na návrh účastníka i bez něj, vždy však alespoň se souhlasem oprávněného. Dle § 55 odst. 2 exekučního řádu je oprávněn podat návrh na zastavení exekuce účastník, tzn. oprávněný i povinný. Pro povinného je však v navíc stanovena subjektivní lhůta patnácti dnů pro podání takového návrhu od okamžiku, kdy se dozví o důvodu zastavení. V důvodové zprávě k zákonu č. 286/2009 Sb., je přiměřenost patnáctidenní lhůty k podání návrhu zdůvodněno předchozím uplynutím pariční lhůty, kdy „*cílem této úpravy je motivovat povinného k řádnému plnění jeho povinností a současně jej vést k tomu, aby koncentroval své námitky.*“²¹⁶ Jelikož však většina z důvodů pro zastavení exekuce stanovených v § 268 odst. 1 OSŘ je z důvodu její nepřipustnosti, jeví se zavedení této lhůty jako nepřiměřeně přísné pro povinného. Na druhou stranu je vhodné zmínit, že v případě, kdy bude povinným podán opožděný návrh, může exekutor exekuci i přesto zastavit, pokud s tím souhlasí oprávněný. V případě, že oprávněný nesouhlasí s takovým návrhem, exekutor sám není oprávněn rozhodnout o opožděnosti návrhu. Návrh je potřeba postoupit k rozhodnutí exekučnímu soudu. Ten je jako jediný oprávněn posoudit včasnost návrhu a jeho věcnou důvodnost. V případě, že se jedná o věcně důvodný, avšak opožděný návrh na zastavení exekuce a oprávněný vyjádřil nesouhlas s takovým návrhem, může exekuční soud využít svého oprávnění dle § 55 odst. 4 exekučního řádu a exekuci zastavit i bez návrhu.²¹⁷

V případě kdy je podán návrh na zastavení exekuce, ať už podaný kterýmkoliv účastníkem, exekutor do patnácti dnů od doručení takového návrhu vyzve ostatní účastníky, aby se vyjádřili, zda s návrhem souhlasí či nikoliv. Z dikce ustanovení § 55 odst. 2 exekučního řádu vyplývá, že exekutor účastníkům k vyjádření poskytne lhůtu s jejímž marným uplynutím spojuje fikci souhlasu účastníka se zastavením exekuce. Délka lhůty k vyjádření není zákonem stanovena, záleží tak na zvážení exekutora, mělo by se však jednat o lhůtu přiměřenou vzhledem k obsahu návrhu na zastavení.²¹⁸

---

216 Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2009 Sb.

217 Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26.7.2011, sp.zn. 14 Co 264/2011

218 Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání, Praha 2010, str. 231

V případě souhlasného vyjádření ostatních účastníků či marného uplynutí lhůty k vyjádření rozhodne exekutor usnesením o zastavení exekuce. V případě nesouhlasného vyjádření některého z účastníků postoupí exekutor návrh na zastavení exekuce spolu s exekučním spisem k rozhodnutí exekučnímu soudu.²¹⁹

Zákon také upravuje v § 55 odst. 4 exekučního řádu možnost zastavení exekuce exekutorem i bez návrhu. Jedná se zejména o případy, kdy je exekuce bezvýsledně vedena i několik let. V takovém případě exekutor zpravidla vyzve oprávněného k označení majetku povinného, který by bylo možno postihnout exekucí a zároveň v případě, že takové oprávněný takové informace o povinném nemá jej vyzve k vyjádření, zda souhlasí se zastavením exekuce. Exekutor však může takto zastavit exekuci i z jiných důvodů než je nemajetnost povinného. Exekutor může k této výzvě připojit doložku dle § 101 odst. 4 OSŘ, ve které oprávněného upozorní, že nevyjádří-li se ve stanovené lhůtě, bude se předpokládat, že se zastavením exekuce souhlasí. V situaci, kdy oprávněný výslovně vyjádří svůj nesouhlas se zastavením exekuce, požádá exekutor o zastavení exekuční soud, který ji buď zastaví nebo exekutorovi uloží, aby v exekuci pokračoval.

Proti rozhodnutí exekutora i exekučního soudu o zastavení exekuce je možné podat odvolání. O odvolání proti rozhodnutí exekutora rozhoduje krajský soud, v jehož obvodu je exekuční soud.²²⁰ Z uvedeného plyne, že k rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o zastavení exekuce je vždy příslušný stejný soud, ať už se jedná o rozhodnutí exekutora či rozhodnutí soudu (srov. § 45 odst. 1 exekučního řádu, kdy exekučním soudem je soud okresní a § 10 odst. 1 OSŘ, kdy o odvolání proti rozhodnutí okresní soudu rozhodují krajské soudy).

9. 2. Zastavení výkonu rozhodnutí

V případě, že po nařízení výkonu rozhodnutí vyjdou najevo, případně nastanou skutečnosti, které spadají pod některý z důvodů zastavení výkonu rozhodnutí, soud již v

---

²¹⁹ § 55 odst. 2 OSŘ

²²⁰ § 55c odst. 2 exekučního řádu

uvedeném výkonu rozhodnutí nesmí pokračovat a usnesením jej zastaví. Důvody, pro které bude výkon rozhodnutí zastaven jsou demonstrativně uvedeny v § 268 odst. 1 písm. a) až h) OSŘ a jak již bylo zmíněno, platí subsidiárně i pro exekuční řád. Další důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí jsou uvedeny u jednotlivých způsobů provedení výkonů rozhodnutí, jako je § 290 odst. 1 a 2 OSŘ pro srážky ze mzdy²²¹, 326a OSŘ pro prodej movitých věcí, 336m odst. 1 OSŘ pro prodej nemovitosti a další. Soud může výkon rozhodnutí zastavit na návrh nebo i bez návrhu.²²² Bez návrhu nelze zastavit výkon rozhodnutí pouze z důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. c)²²³, jak vyplývá z dikce tohoto ustanovení. Ve všech ostatních případech soud výkon rozhodnutí zastaví i bez návrhu a to jakmile se dozví, že jsou pro to splněny stanovené předpoklady. V případě návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí z důvodů dle § 268 odst. 1 písm. a) OSŘ je důležité rozlišovat zda má být takový návrh posuzován jako návrh na zastavení nebo jako odvolání a to i kdyby byl jako návrh na zastavení výkonu rozhodnutí označen, jelikož dle § 41 odst. 2 OSŘ je nutno každý úkon posuzovat podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen. Výkon rozhodnutí lze zastavit na návrh, až když je pravomocně nařízen. V případě, že návrh na zastavení bude soudu doručen ve lhůtě pro podání odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, bude jej soud posuzovat jako odvolání.²²⁴

Dle § 268 odst. 1 písm. a) OSŘ bude výkon rozhodnutí zastaven, jestliže byl nařízen, ačkoliv se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným. Tento důvod se vztahuje na situace, kdy se rozhodnutí vůbec nestalo vykonatelným (může se jednat o formální i materiální vykonatelnost) nebo této vykonatelnosti před nařízením výkonu rozhodnutí pozbylo.²²⁵ Typicky se může jednat o situaci, kdy rozhodnutí nebylo povinnému platně

---

221 Navrhne-li to plátce mzdy v případě, že povinný po dobu jednoho roku nepobírá mzdu vůbec nebo v takové výši, aby z ní mohly být prováděny srážky.

Dle druhého odstavce pak zastavení může navrhnout povinný v případě, že jsou srážky prováděny jen pro běžné výživné a vzhledem k chování a poměru k práci povinného lze předpokládat, že bude výživné plnit dobrovolně.

222 § 269 odst. 1 OSŘ

223 *“Zastavení výkonu navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení.”*

224 Antonín Tripes, *Exekuce v soudní praxi*, 3. vydání, 2006, str. 160

225 Dle Drápala, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád I, II Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2240 se jedná typicky o zrušení rozhodnutí na podkladě žaloby pro zmatečnost, dovolání, ústavní stížnosti, zrušení soudem schváleného smíru, vydání nového rozhodnutí po povolení obnovy

doručeno (např. bylo doručováno na špatnou adresu). V případě, že rozhodnutí nebylo vykonatelné v době podání návrhu nařízení výkonu rozhodnutí či v době, kdy o tomto návrhu soud rozhodoval, a v průběhu výkonu rozhodnutí se vykonatelným stalo, tato situace nemá vliv na povinnost soudu výkon rozhodnutí zastavit. Pro posouzení, zda je nutné výkon rozhodnutí z tohoto důvodu zastavit je z hlediska formální vykonatelnosti rozhodný stav v době vydání rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí a ne stav v době vydávání rozhodnutí o zastavení výkonu rozhodnutí.²²⁶

Dalším důvodem zastavení dle § 268 odst. 1 písm. b) OSŘ je zrušení nebo neúčinnost rozhodnutí, které bylo podkladem pro nařízení výkonu rozhodnutí. V tomto případě můžeme vidět jistou souvislost s předchozím důvodem, avšak dle písm. a) může být výkon rozhodnutí zastaven v případě, že rozhodnutí bylo zrušeno a v důsledku toho pozbylo vykonatelnosti ještě před nařízením výkonu rozhodnutí. Za situace, kdy je rozhodnutí zrušeno až po nařízení výkonu rozhodnutí, soud výkon rozhodnutí zastaví podle písm. b). Ze stejného důvodu musí být výkon rozhodnutí zastaven, jestliže se rozhodnutí stalo neúčinným. Neúčinnost rozhodnutí nemá vliv na jeho existenci jako takovou, ale způsobuje ztrátu právních účinků. Můžeme rozlišovat situaci, kdy ke ztrátě účinnosti rozhodnutí z logiky věci dojde na základě určité právní skutečnosti jako je například ztráta účinnosti rozhodnutí o příspěvku na výživu neprovdané manželce jejím provdáním, či rozhodnutí o výživě nezletilých dítěte, jehož rodiče spolu v době rozhodování nežili pozbude účinnosti obnovou jejich soužití. Další možností je ztráta účinnosti v důsledku určitého rozhodnutí, jako je pravomocné rozhodnutí o rozvodu ve vztahu k účinnosti rozhodnutí o výchově a výživě nezletilého dítěte nebo rozhodnutí o příspěvku na výživu provdané manželce. Jiný případ může nastat, jestliže rozhodnutí svou účinností samo omezuje na určitou dobu nebo ji podmiňuje provedením určitého úkonu v určité době, jak je tomu například u předběžného opatření dle § 77 odst. 1 písm. a) a b) OSŘ.²²⁷

řízení, apod.

226 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.10.2009, sp.zn. 20 Cdo 3567/2007

227 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, str. 164

Dále může být výkon rozhodnutí zastaven dle § 268 odst. 1 písm. c) OSŘ, jestliže toto zastavení navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení, tzn. oprávněný. Tento důvod je projevem dispoziční zásady, kterou je celé řízení o výkon rozhodnutí ovládáno. Oprávněný může navrhnout zastavení výkonu rozhodnutí kdykoliv po vydání usnesení o nařízení výkonu, ačkoliv ještě není v právní moci a to i bez uvedení důvodu. Návrh oprávněného na zastavení výkonu rozhodnutí má vždy přednost před takovým návrhem povinného, jestliže nepřekračuje rozsah návrhu oprávněného. V případě odvolání povinného proti usnesení o nařízení exekuce musí soud o tomto odvolání rozhodnout a jestliže jej alespoň z části pravomocně potvrdí, bude výkon rozhodnutí na návrh oprávněného zastaven.²²⁸

Výkon rozhodnutí podle důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. d) OSŘ bude zastaven, postihuje-li věci, jež jsou z něj podle § 321 a 322 vyloučeny.²²⁹ Z dikce ustanovení vyplývá, že z tohoto důvodu může být zastaven pouze výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí nebo nemovitostí. V případě, že by bylo výkonem rozhodnutí takto nepřipustně postiženo něco jiného než movité věci a nemovitosti, připadal by v úvahu zastavovací důvod dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. U movitých věcí se bude zpravidla jednat spíše o částečné zastavení v rozsahu vyloučených věcí a pro ostatní movité věci bude výkon rozhodnutí proveden.

Jestliže průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že jeho výtěžek nepostačí ani ke krytí jeho nákladů, soud tento výkon zastaví dle § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ. Jde o situaci, kdy se o nepostačujícím pravděpodobném výtěžku soud přesvědčí až v průběhu výkonu rozhodnutí. Jestliže je tato nedostatečnost zřejmá již z návrhu oprávněného na nařízení výkonu rozhodnutí, využije soud ustanovení § 264 odst. 2 OSŘ a návrh rovnou zamítne. Tento zastavovací důvod musíme vykládat odlišně při zastavení výkonu rozhodnutí a při zastavení exekuce. V případě zastavení výkonu rozhodnutí připadá tento důvod v úvahu většinou v případě výkonu rozhodnutím prodejem movitých věcí, kdy ty nejsou vůbec nalezeny a pokud ano, soud (respektive soudní vykonavatel)

---

228 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2242

229 Blíže k věcem vyloučeným z výkonu rozhodnutí v kapitole 6.1.4. této diplomové práce

dospěje k názoru, že věc nemá téměř žádnou tržní hodnotu.²³⁰ Naproti tomu exekuci z tohoto důvodu zpravidla zastavuje v případě, že povinný je zcela nemajetný nebo povinný nebyl vůbec nalezen. V takovém případě se exekutor nejprve obrátí na oprávněného s výzvou o sdělení souhlasu či nesouhlasu se zastavením exekuce. V případě, že oprávněný nesouhlasí, postoupí exekutor exekuční spis soudu, který v případě, že je exekuce skutečně bezvýsledná, ji zastaví z tohoto důvodu.

Dle § 268 odst. 1 písm. f) bude výkon rozhodnutí zastaven také tehdy, bylo-li pravomocně rozhodnuto, že postihuje věc, k níž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí. Tento zastavovací důvod je opět prakticky omezen pouze na výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí, ale nelze ho vyloučit ani u prodeje nemovitosti.²³¹ Zde se jedná o situaci, kdy soud pravomocně rozhodl o vylučovací žalobě dle § 267 OSŘ s tím, že vyhověl žalobci a vyloučil určitou věc/věci z výkonu rozhodnutí. V praxi jde o případy, kdy žalobce prokáže, že věc, které je předmětem řízení o tzv. excindační žalobě, je v jeho vlastnictví, případně dle § 267 odst. 2 OSŘ, kdy jeden z manželů prokáže, že závazek vymáhaný výkonem rozhodnutí vznikl pouze jednomu z manželů z majetku, který není součástí společného jmění manželů.²³² Je důležité uvést, že takto může být výkon rozhodnutí zastaven pouze na základě pravomocného rozhodnutí o vylučovací žalobě, nikoliv třeba na základě rozhodnutí o žalobě určovací, či žalobě reivindikační.

Dalším z důvodů pro zastavení výkon rozhodnutí může být dle § 268 odst. 1 písm. g) ten, kdy po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže by byl výkon rozhodnutí již proveden. V případě rozsudku pro zmeškání bude výkon rozhodnutí z tohoto důvodu zastaven také tehdy, zaniklo-li přiznané právo ještě před vydáním tohoto rozsudku. Tento důvod zastavení výkonu rozhodnutí se vztahuje na všechny způsoby provedení výkonu rozhodnutí a je také jedním z nejfrekventovanějších zastavovacích důvodů. Předpokladem nejen pro nařízení výkonu rozhodnutí, ale i jeho dalšího

---

²³⁰ Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, str. 169

²³¹ Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, str. 169

²³² Blíže v Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2223

provádění je, že právo přiznané exekučním titulem stále trvá, respektive, že povinnost, která je předmětem výkonu rozhodnutí, stále trvá. Důvody zániku práva nalezneme v právu hmotném, tedy v občanském zákoníku, a jsou jimi zejména: splnění dluhu, dohoda, nemožnost plnění, smrt dlužníka nebo věřitele, uplynutí doby, započtení, narovnání. Jak je uvedeno, zánik přiznaného práva je pro zastavení výkonu rozhodnutí rozhodný, jestli-že k němu došlo až po vydání rozhodnutí. Zánik práva ještě před vydáním rozhodnutí není, kromě rozsudku pro zmeškání, relevantní a případné námitky měl povinný uplatnit v nalézacím řízení. Zvláštním případem je však nařízení výkonu rozhodnutí na základě výkazu nedoplatků ve věcech daní a poplatků, ve věcech zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení nebo na základě exekutorského či notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. V těchto případech lze výkon rozhodnutí zastavit podle § 268 odst. 1 písm. g) i když k zániku práva došlo před vydání výkazu či před vyhotovením zápisu.²³³ Takovým důvodem však není promlčení závazku a to ani, když povinný vznesl důvodnou námitku promlčení. Promlčením, totiž právo nezaniká, ale nelze jej přiznat a výkon rozhodnutí tak bude zastaven z důvodu uvedeném v § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.²³⁴

Posledním z důvodů zastavení výkonu rozhodnutí uvedených v § 268 odst. 1 OSŘ je dle písm. h) jeho nepřípustnost, protože tu je jiný důvod pro který nelze rozhodnutí vykonat. Toto ustanovení tedy obsahuje generální důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí v případě, že nebude možné uplatnit některý z důvodů v dle písm. a) až g). Toto ustanovení také ukazuje na širší důvodů, pro které musí být výkon rozhodnutí zastaven. Může se jednat o vadu exekučního titulu, pochybení při nařízení výkonu rozhodnutí nebo může jít o okolnost, která nastala až po nařízení výkonu rozhodnutí, či specifické jednání povinného.²³⁵ Jako příklad lze uvést již dříve zmíněné promlčení, nedostatek některé procesní podmínky, neexistence hmotněprávního nároku v případě, že exekučním titulem byl notářský či exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti,

---

233 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2243

234 Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, str. 176

235 Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22.9.2005 sp.zn. 20 Cdo 1962/2004

dohodu mezi oprávněným a povinným, že nebude své právo vymáhat, buď trvale nebo po určitou dobu a další.²³⁶

OSŘ dále obsahuje dva speciální zastavovací důvody v § 268 odst. 2 a odst. 3. V prvním uvedeném případě se jedná o spíše částečné zastavení výkonu rozhodnutí v situaci, kdy povinný provedl z vymáhané peněžité pohledávky oprávněného srážku stanovenou zvláštními předpisy a odvedl tuto srážku příslušnému orgánu. Výkon rozhodnutí tak bude zastaven v rozsahu, v jakém byl povinný povinen tuto srážku provést. Zákon v poznámce také odkazuje na zmíněné zvláštní předpisy, kterými tedy jsou § 8 a následující zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a § 5 a následující zákona č. 592/1992 S., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.²³⁷ OSŘ v poznámce stále nesprávně odkazuje také na § 83 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Toto ustanovení bylo nejen zrušeno již v době přijetí novely OSŘ, kterou byla tato poznámka zavedena, ale od 1.1.2011 je zrušen i samotný zákon o správě daní a poplatků.

Návrh na zastavení výkonu rozhodnutí však lze podat i z jiných důvodů, než které jsou uvedené v § 268 OSŘ. Jedná se možnost povinného podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí dle § 35 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., zákona o rozhodčím řízení a rozhodčím nálezu.²³⁸ Jedná se o situace kdy rozhodčí řízení bylo stíženo vadou, která by mohla mít za následek zrušení rozhodčího nálezu.²³⁹ V případě, že povinný podá takovýto návrh na zastavení výkonu rozhodnutí, soud, který tento výkon rozhodnutí provádí, výkon přeruší a vyzve jej, aby do třiceti dnů podal návrh na zrušení rozhodčího nálezu (pokud tak již neudělal). Výkon rozhodnutí tak bude přerušen do pravomocného rozhodnutí soudu o zrušení rozhodčího nálezu. V případě, že jej soud zruší, bude dle mého názoru výkon rozhodnutí bez dalšího zastaven. V opačném případě bude výkon rozhodnutí pokračovat.

---

236 Blíže k dalším případům v Antonín Tripes, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, 2006, str. 176-180

237 Poznámka č. 35a

238 Tento zákon byl významně novelizován zákonem ř. 2012 s účinností od 1.4.2012. Tato novela směřuje zejména k ochraně spotřebitele.

239 Blíže v § 35 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 216/1994Sb.

10. Náklady exekuce a soudního výkonu rozhodnutí

Při výkonu rozhodnutí i exekuci vznikají stejně jako v jiných řízeních náklady. Základním rozdílem právní úpravy nákladů v nalézacím a vykonávacím řízení je, že o náhradě nákladů ve vykonávacím řízení rozhoduje soud již při nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce. Výše nákladů řízení se v exekuci a výkonu rozhodnutí značně liší. Je to dáno zejména rozdílnou povahou a postavením osob, které exekuci a výkon rozhodnutí provádějí. Exekutor je podnikatelem, který vykonává svou činnost za úplatu²⁴⁰, proto z logiky věci i exekuční náklady, zahrnující právě i odměnu exekutora, budou vyšší, než by byly náklady v případě výkonu rozhodnutí ve stejné věci. Při rozhodování o nákladech řízení musíme rozlišovat dva základní případy a to, zda jsou výkon rozhodnutí či exekuce splněny a dále případ, kdy dojde k zastavení výkonu rozhodnutí či exekuce, aniž by byla předmětná povinnost zcela splněna.

10. 1. Náklady exekuce

Základem právní úpravy nákladů exekuce je ustanovení § 87 až § 89 exekučního řádu. Tato ustanovení však neobsahuje komplexní úpravu a tak je nutné opět přiměřeně použít ustanovení OSŘ nejen o nákladech výkonu rozhodnutí, ale i obecnou úpravu nákladů říze v § 147 až § 150 OSŘ a v neposlední řadě vyhlášku č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (exekuční tarif). Na rozdíl od nákladů výkonu rozhodnutí se v exekuci rozhodování o nákladech štěpí na rozhodování o nákladech exekuce a nákladech oprávněného. Náklady exekuce tvoří odměna exekutora, náhrada paušálně určených účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při provádění exekuce, náhrada za doručování písemností, odměna a náhrada nákladů správce podniku a případně daň z přidané hodnoty.²⁴¹ Náklady oprávněného pak tvoří účelně vynaložené náklady k vymáhání nároku a odvodíme je z přiměřeného užití § 137 odst. 1 OSŘ. Těmito náklady

---

²⁴⁰ § 3 odst. 1 exekučního řádu

²⁴¹ § 87 odst. 1 exekučního řádu

budou tedy hotové výdaje oprávněného a jeho zástupce, ušlý výdělek oprávněného a jeho zástupce, náhrada za daň z přidané hodnoty a odměna za zastupování. Povinnost nahradit náklady exekuce a náklady oprávněného je povinnému uložena již v usnesení o nařízení exekuce soudem a exekuce je tak od počátku nařízena i k vymožení těchto nákladů. Jejich konkrétní výši však stanoví až exekutor v příkaze k úhradě nákladů exekuce dle § 88 odst. 1 OSŘ.²⁴² Výši nákladů exekuce určí exekutor dle exekučního tarifu. Ten byl s účinností od 1.3.2012 novelizován vyhláškou č. 63/2012 Sb. zejména za účelem snížení nákladů exekuce u drobných pohledávek. Tato změna se však týká pouze odměny při dobrovolném splnění povinnosti na základě výzvy exekutora dle § 46 odst. 5 exekučního řádu.

Náklady exekuce a náklady oprávněného zpravidla hradí povinný.²⁴³ Jelikož však i pro exekuci platí zásady rozhodování o náhradě nákladů řízení (zásada zavinění, zásada úspěchu ve věci) jsou i v exekuci případy, kdy náklady exekuce a případné náklady povinného hradí oprávněný. Jedná se zejména o situaci, kdy je exekuce zastavena zaviněním oprávněného.²⁴⁴ Exekuční řád pak výslovně v § 89 stanoví povinnost oprávněného k náhradě paušálně určených či účelně vynaložených výdajů exekutora v případě, že je exekuce zastavena pro nemajetnost povinného. V souvislosti s tímto ustanovením je vhodné zmínit judikaturu Ústavního soudu České republiky. Ústavní soud opakovaně zdůraznil, že i v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného je nutné zkoumat procesní zavinění oprávněného a pokud zde takové zavinění není, nelze oprávněnému uložit náhradu nákladů exekuce.²⁴⁵ (jako zajímavá se jevila neúspěšná snaha zákonodárce obejít tento názor Ústavního soudu novelou exekučního řádu zákonem č. 347/2007 Sb.). Rozhodování o nákladech exekuce je poměrně častým předmětem ústavních stížností a judikatura Ústavního soudu k tomuto tématu je poměrně rozsáhlá. Kromě již zmíněného hrazení nákladů oprávněným v

242 V případě zastavení exekuce tak učiní buď exekutor v usnesení o zastavení exekuce nebo soud v usnesení o zastavení exekuce (soud může přímo vyčíslit náklady exekuce nebo pouze určí osobu, která je povinná k náhradě nákladů exekuce a stanoví, že náklady budou vyčísleny exekutorem)

243 § 87 odst. 2 a odst. 3 exekučního řádu

244 Dle § 89 exekučního řádu hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, kdo zastavení exekuce zavinil.

245 Zejména Pl.ÚS-st 23/06 ze dne 12.09.2006a z něho vycházející nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2888/07, nález ÚS sp. zn. IV. ÚS 1903/07 nebo Pl. ÚS 16/08

případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného, Ústavní soud zdůrazňuje zejména „že v souladu s požadavky ústavnosti je právní závěr, podle něhož je třeba při rozhodování o nákladech exekuce zkoumat otázku procesního zavinění toho kterého účastníka na zastavení exekuce, tedy že nelze automaticky předmětnou povinnost ukládat oprávněnému, a tedy, jak je naznačeno výše, ani povinnému, ale vždy je třeba zkoumat, jaké důvody k zastavení exekuce vedly, jak na to pamatuje ustanovení § 271 OSŘ.“²⁴⁶ Další významný právní názor Ústavního soudu má základ v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 8/06 ze dne 1.3.2007, ze kterého plyne že, „odměna exekutora by neměla být závislá pouze na výši vymoženého plnění, ale měla by odrážet složitost, odpovědnost a namáhavost exekuční činnosti podle jednotlivých druhů a způsobů výkonu exekuce. Kromě toho by v systému odměňování exekutorů měl být přítomen i jistý výchovný prvek, a proto by mělo být dobrovolné plnění ze strany povinného, pokud k němu dojde až po nařízení exekuce, ale ještě před jejím vynuceným provedením, "oceněno" formou snížení odměny exekutora.“ Zajímavý je také nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1540/08 ze dne 29.7.2009, který se zabývá nárokem na odměnu a náhradu hotových výdajů exekutora v případě, že povinný splní vymáhanou povinnost před doručením usnesení o nařízení exekuce.²⁴⁷

Jak bylo zmíněno, výše sazby pro stanovení nákladů exekuce vycházejí z exekučního tarifu. Pravidla pro určení výše odměny exekutora jsou stanoveny v § 6 až § 11 exekučního tarifu a její minimální výše je 3 000,00 Kč. Nově v případě dobrovolného splnění povinnosti na výzvu exekutora je odměna exekutora snížena až na částku 1 500,00 Kč v případě, že vymáhaná částka nepřesahuje 20 000,00 Kč . Dále bývají v exekuci hrazeny hotové výdaje exekutora, jejichž výše může být stanovena paušálem ve výši 3 500,00 Kč případně v jejich plné výši. V případě dobrovolného splnění vymáhané povinnosti, jestliže nepřesahuje 10 000,00 Kč budou také paušální výdaje sníženy na poloviny, tedy na částky ve výši 1 750,00 Kč. Stejně jako snížení

---

246 Nález Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 1294/09, ze dne 06.10.2011

247 Z poslední doby také nálezu Ústavního soudu sp.zn. II. ÚS 3726/11 ze dne 19.1. 2012

odměn a hotových výdajů exekutorů došlo i k výraznému snížení odměny advokáta za zastupování v exekučním řízení v případě menších částek.²⁴⁸

10. 2. Náklady výkonu rozhodnutí

Pro náklady výkonu rozhodnutí a rozhodování o nich platí v zásadě stejné principy jako pro náklady v nalézacím řízení, což je i vyjádřeno přímo v § 270 odst. 4 OSŘ. Zásadní odchylkou oproti obecné úpravě je, že soud o povinnosti k náhradě nákladů rozhoduje již při nařízení výkonu rozhodnutí. Soud tak v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí uloží povinnému povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí a to aniž by stanovil lhůtu k jejich zaplacení. Nařízený výkon rozhodnutí se tak vztahuje i na tyto náklady.²⁴⁹ Na rozdíl od nákladů v exekuci rozhoduje soud pouze o účelně vynaložených nákladech oprávněného (srov. náklady exekuce a náklady oprávněného v exekuci dle § 87 odst. 1 a odst. 2 exekučního řádu). Náklady provedení výkonu rozhodnutí platí stát, avšak soud může oprávněnému, u něhož nejsou podmínky pro osvobození od soudních poplatků, uložit složení zálohy na provedení výkonu rozhodnutí.²⁵⁰ Jestliže však složení zálohy nebylo uloženo nebo náklady státu na provedení výkonu rozhodnutí přesahují výši složené zálohy, má i stát při použití ustanovení § 148 odst. 1 OSŘ právo na náhradu nákladů řízení.²⁵¹ Tyto náklady bude opět zpravidla hradit povinný, avšak i OSŘ obsahuje v § 271 pravidlo, podle kterého soud rozhoduje při zastavení výkonu rozhodnutí o všech nákladech, které účastníkům do té doby vznikly, podle toho, z jakého důvodu k zastavení výkonu rozhodnutí došlo. Jiným slovy se zde opět uplatňuje zásada zavinění. Soud zpravidla zkoumá, zda oprávněný zachoval při podávání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí potřebnou míru pečlivosti nebo jestli ve výkonu rozhodnutí bezdůvodně nepokračoval.²⁵²

---

248 § 3 odst. 1 ve spojení s § 12 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000 Sb.

249 Kurka, Drápal: Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde, Praha 2004, str. 397

250 § 270 odst. 3 OSŘ

251 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2263

252 Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 2266

Při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí je oprávněný povinen, na rozdíl od exekuce, zaplatit soudní poplatek. Sazba soudního poplatku je uvedena v položce 21 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích a poplatku za výpis z rejstříku trestů.²⁵³ I při výkonu rozhodnutí lze použít ustanovení § 138 odst. 1 OSŘ a osvobodit účastníka od soudního poplatku. Stejně tak se uplatní věcné a osobní osvobození od soudního poplatku dle § 11 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb.

11. Úvaha nad návrhem novely OSŘ a exekučního řádu

V průběhu posledních několika let můžeme sledovat určitou tendenci směřující k omezení dvoukolejnosti výkonu rozhodnutí a exekuce a přenášení čím dál víc pravomocí ze soudů na soudní exekutory. Poslední takovou významnou změnou byla tzv. „střednědobá novela“ exekučního řádu, která přinesla přenesení určitých pravomocí z exekučního soudu na exekutory, zejména v oblasti návrhů na nařízení exekuce a zastavování exekuce. V době zpracování této diplomové práce probíhá schvalovací proces nové a do této doby nejvýraznější novely občanského soudního řádu a exekučního řádu.²⁵⁴ Jednou z nejzásadnějších změn je poměrně razantní omezení již výše zmíněné dvoukolejnosti a to ve prospěch exekucí. Dle důvodové zprávy k návrhu zákona by toto omezení mělo přinést „...zrychlení a zefektivnění výkonu exekučních titulů, sjednocení postupu při výkonu většiny z těchto titulů a v neposlední řadě i úspory výdajů ze státního rozpočtu vynakládaných podle platné právní úpravy na soudní výkon rozhodnutí.“ Dle tohoto návrhu by napříště mohl soud provést výkon rozhodnutí pouze ve věcech rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným a návrh na zřízení soudcovského zástavního práva (tyto povinnosti lze nuceně vymoci pouze výkonem rozhodnutí) a dále v tzv. justičních

---

²⁵³ Za návrh na výkon rozhodnutí jehož předmětem je peněžitá částka do 25 000,00 Kč činí soudní poplatek 500,00 Kč, u peněžitě částky nad 25 000,00 Kč činí soudní poplatek 2% z předmětné částky, nejvýše však 75 000,00 Kč. Je-li předmětem výkonu rozhodnutí nepeněžitě plnění činí soudní poplatek 1 500,00 Kč.

²⁵⁴ Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, Sněmovní tisk č.537/0

pohledávkách, což jsou pohledávky na náklady řízení, soudních poplatků, pořádkových pokut apod. Poslední z možností je provedení výkonu rozhodnutí ve věcech, kde je oprávněným stát a pohledávka vznikla z jednání vyjmenovaných organizačních složek státu.²⁵⁵

Další poměrně zásadní změnou je zrušení pověřování exekutora provedením exekuce. Tato změna je opět vedena snahou o zrychlení řízení a odbřemenění soudů od této agendy a tím dosažení úspory nákladů. Nadále by měla však být zachována tzv. dozorová agenda soudu, tedy rozhodování o odvolání proti nařízení exekuce. Nepochybně pozitivní navrhovanou změnou pro dlužníky je povinnost exekutora uzavřít s dlužníky dohodu o splátkách, kterou bude zároveň exekuce odložena. Navrhovaný zákon obsahuje velké množství změn, ať už přijímaných kladně či naopak, avšak z důvodu omezeného rozsahu této práce bych zmínila již pouze tyto: nový způsob výkonu rozhodnutí správou nemovitosti, možnost spojení exekučních řízení proti stejnému povinnému podané buď stejným oprávněným nebo vedených u stejného exekutora, povinné uvádění rodného čísla povinného v návrhu na nařízení exekuce, možnost dražby pohledávky, členského podílu v družstvu či obchodního podílu, snížení nejnižšího podání při dražbě nemovitosti, zrušení pravomoci exekutorů sepisovat exekutorské zápisy.

V době odevzdání této diplomové práce je uvedená novela schválena v prvním čtení Poslaneckou sněmovnou České republiky a ústavně právním výborem sněmovny bylo doporučeno její přijetí. Dle mého názoru se jedná posun správným směrem. Z mého pohledu je výkon rozhodnutí v poslední době stále méně využíván a to zejména z důvodu větší úspěšnosti exekucí, která je dána většími pravomocemi exekutora zejména při zjišťování majetku povinného (součinnost dle § 33 a 34 exekučního řádu), o čemž svědčí také statistické údaje z posledních let, kdy počet exekucí neustále stoupá a to poměrně rychlým tempem. Naopak počet nařízených výkonů rozhodnutí má klesající tendenci. Je jisté, že není možné zrušit dvoukolejnost vymáhacích řízení úplně, avšak zvolená právní úprava, kdy je soudu ponechána pravomoc rozhodovat o výkonu

---

²⁵⁵ Toto ustanovení je kritizováno z hlediska zavádění zbytečné nerovnosti v situaci, kdy je oprávněným stát a kdy soukromá osoba.

rozhodnutí ve věcech, kde je spatřován i určitý veřejný zájem, je z mého pohledu poměrně dobře zvolená. Jako problematická se může jevit ta skutečnost, že v současné době je výkon rozhodnutí do určité míry považován za „levnější“ prostředek nuceného výkonu práva, kdy jeho náklady nedosahují takové výše. Návrh zákona však počítá se snižování nákladů exekuce, zejména v souvislosti s možností spojování exekučních řízení proti stejnému dlužníkovi, který tak náklady zaplatí ve výsledku pouze jednou.

Je vhodné zmínit, že v současné době je Parlamentu České republiky předložen také návrh zákona skupiny poslanců Komunistické strany Čech a Moravy, kterým má být také novelizován exekuční řád. Tento návrh má věcně jiný záměr než výše zmíněné omezení dvoukolejnosti mezi výkonem rozhodnutí a exekucí. Návrh zákona publikovaný ve sněmovním tisku č. 610/0 má za cíl zejména omezit pravomoci exekutorů. Návrh zákona byla dne 28.3.2012 projednán vádou, která nedoporučila jeho schválení.

Závěr

Účelem této diplomové práce byla komparace dvou způsobů nuceného splnění soukromoprávní povinnosti a to výkonem rozhodnutí či exekucí. Výkon rozhodnutí je možností tradiční, poměrně ustálenou. Exekuce je naopak v našem právním řádu možností stále relativně novou s poměrně dynamickým vývojem, což lze vyvozovat z velkého množství novel, z nichž většina směřovala k posílení pravomoci exekutora na úkor soudu. V případě výkonu rozhodnutí tak celé řízení spadá pod pravomoc soudu. V exekuci jsou jednotlivé úkony rozděleny mezi nezávislého exekutora a soud, kdy rozhodování o důležitých otázkách zůstává i v dnešní době (i když poměrně omezeně) soudu. Ani při důkladném srovnání neplyne jednoznačný závěr o výhodnosti jednoho řízení.

Jednoznačné výhody exekuce spočívají ve zrychlení řízení zavedením lhůt k provedení úkonu, pravomoci exekutora ke zjišťování majetku povinného a s tím související minimální nároky na oprávněného ohledně znalosti majetkových poměrů povinného, institut generálního inhibitoria a další. Tyto výhody způsobují velký nárůst

exekucí, kdy v loňském roce jich bylo nařízeno celkem 936 219, z toho 6 445 na nepeněžitě plnění.²⁵⁶ Důvodem pro zavedení exekucí v roce 2001 byl „*neutěšený stav při vymáhání práva v naší zemi může vést nejen ve ztrátu důvěry v soudy, ale i v základy právního státu vůbec a ve svém důsledku vede k hledání praktických možností, jak vymoci oprávněnou pohledávkou jinou než zákonnou cestou.*“²⁵⁷ Exekučním řádem tak byla věřitelům umožněna volba mezi zmíněným výkonem rozhodnutí a exekucí. Výrazný nárůst počtu exekucí však mnohdy způsobuje „zahlcení“ exekutorů a naopak odlehčení agendy soudům a zejména soudním vykonavatelům. Paradoxně tak může být v současné době výkon rozhodnutí rychlejší. Pokud tedy má oprávněný informace o majetku povinného, může tak mnohdy vyjít lépe než v exekuci. Další výhodou výkonu rozhodnutí je případ nemajetnosti povinného, kdy oprávněný nebude muset hradit náklady exekuce. V případě minimálního majetku povinného také bývá uspokojen přednostně exekutor a na oprávněného se tak mnohdy nedostane.

Jak již bylo nastíněno, obě řízení mají svá pro a proti a stále existuje velký počet osob, kteří na exekutory hledí s nedůvěrou, a při vymáhání své pohledávky se raději obrátí na soud, ať již z tohoto důvodu nebo na základě některé z výše zmíněných výhod výkonu rozhodnutí. Z mého hlediska je pro věřitele v současné době výhodnější vymáhat své pohledávky v exekuci a to právě zejména z důvodu, že na oprávněného jsou kladeny minimální nároky ohledně znalosti majetku povinného. Rozsáhlé pravomoci exekutora při zjišťování majetku povinného velice zvyšují šance na uspokojení oprávněného. Jak se zdá, tento názor má i většina zákonodárců a v době odevzdání této diplomové práce vše nasvědčuje tomu, že uvedená dvoukolejnost bude na úkor výkonu rozhodnutí výrazně omezena.

---

256 www.ekcr.cz

257 Důvodová zpráva k zákonu č. 120/2001 Sb.

Seznam zkratek

OSŘ – zákon č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

exekuční řád - zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a výkonu exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Komora – Exekutorská komora České republiky

exekutor – soudní exekutor

občanský zákoník – zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

insolvenční zákon – zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použité literatury

Knihy a monografie:

- DRÁPAL, Ljubomír. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9
- GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2007*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2007, 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.
- HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
- KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, 643 p. Velké komentáře. ISBN 978-807-4001-796
- KURKA, Vladimír a DRÁPAL Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, 854 s. ISBN 8072014439.
- KURKA, Vladimír., *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce: komentář*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2005, 316 s. Judikatura (ASPI Publishing). ISBN 80-735-7054-8
- SCHELLEOVÁ, Ilona a Roman LAMKA. *Exekuce v zrcadle právních předpisů*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2007, 114 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-808-7071-366.
- TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, 836 s. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.
- WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-726-3 .

Důvodové zprávy:

- Důvodová zpráva k zákonu č. 120/2001 Sb.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2009 Sb.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 258/2008 Sb.
- Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, Sněmovní tisk č.537/0
- Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 470/2011 Sb.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 7/2009

Články z odborných časopisů:

- ELIÁŠ Karel: Odklad provedení exekuce, *Právní rozhledy* 4/1998, s. 157
- ROZTOČIL Aleš: Kdo má nést náklady soudního exekutora při zastavení exekuce pro její bezvýslednost?, *Právní rozhledy* 8/2005, s. 292
- RAKOVSKÝ Adam, Veselý Jan: Odvolání proti nařízení exekuce – obrana proti soudnímu exekutorovi?, *Bulletin advokacie*, 4/2003, s. 24
- KASÍKOVÁ, Martina. Exekuce u soudu prvního stupně. *Právní rádce*. 2003, roč. 11, č. 6,
- VESELÝ Jan, Rakovský Adam, Šimková Radka: Způsoby provedení exekuce podle zákona o soudních exekutorech se zaměřením na odchylky od úpravy v občanském soudním řádu, *Právní rozhledy* 10/2001, s. 470
- KULKOVÁ, Radmila. Střety současně probíhajících exekucí. *Právní rozhledy*, 2002, č. 9, s. 417 – 422,
- SVOBODA, Karel. Nad návrhem na zavedení výhradně exekutorské exekuce. *Právní fórum*, 2011, č. 5, s. 198.

Judikatura:

- Nález Ústavního soudu ze dne 11.05.2011 sp. zn. II.ÚS 543/11
- Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2006 sp. zn. Cpjn 200/2006
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18.4.2006, sp. zn. 20 Cdo 2892/2005
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.4.2006 sp. zn. 20 Cdo 2922/2005
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.7.2010, sp.zn. 20 Cdo 3244/2008
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.1.2004 sp.zn. 22 Cdo 1229/2003
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.8.2005 sp.zn. 26 Cdo 2664/2004
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.1.2007, sp.zn. 20 Cdo 1886/2006
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18.3.2003 sp.zn. 14 Co 98/2003
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6.1.2011, sp.zn. 20 Cdo 4376/2010
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26.7.2011, sp.zn. 14 Co 264/2011
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.10.2009, sp.zn. 20 Cdo 3567/2007
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22.9.2005 sp.zn. 20 Cdo 1962/2004
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2005 sp. zn. 20 Cdo 1871/2005,
- Nález Ústavního soudu ze dne 12.09.2006 sp.zn. Pl.ÚS-st 23/06
- Nález Ústavního soudu ze dne 12.5.2008 sp. zn IV. ÚS 2888/07
- Nález Ústavního soudu ze dne 15.1.2008 sp. zn. IV. ÚS 1903/07
- Nález Ústavního soudu ze dne 06.10.2011 sp. zn. I.ÚS 1294/09
- Nález Ústavního soudu ze dne 29.09.2010 sp.zn. Pl.ÚS 16/08
- Nález Ústavního soudu ze dne 19.1. 2012 sp.zn. II. ÚS 3726/11

Internetové zdroje:

www.ekcr.cz

www.epravo.cz

Resumé

The theme of my thesis is to compare legal regulations of two fundamental institutions used for compulsory fulfilment of obligations. It comprises the execution of a decision pursuant to Part Six of Act No. 99/1963 Coll. Civil Procedure Code, and the execution pursuant to Act No. 120/2001 Coll. On Executors and Execution Proceedings. The purpose of the thesis is to compare the fundamental legislation with emphasis on their differences and investigating the advantages and disadvantages of both procedures. This is a hot issue, particularly with regard to the forthcoming amendments to both institutions. The work focuses on the legal regulation in force, but it also offers a comparison with the amendment mentioned above, which is going through the legislative process in Parliament of the Czech Republic at the time of preparing this thesis.

The thesis is divided into eleven chapters. The first chapter gives an introduction to the problems of both proceedings and presents the fundamental legal regulation and their mutual relationship. The next two chapters deal with the position of an executor in execution processes and the role of a court in the execution of both decisions and executions. Chapters four to ten deal with the individual phases in the two proceedings. It is especially the alteration to procedure openings, including possible proceedings of court or court executor before the procedure opening in chapter four. Chapter Five concerns itself with the general procedure regulation of the proceedings already instituted and in particular it addresses the legal consequences which result from commencement of proceedings and discusses the special procedures for the execution, such as fieri facias or determination of property. The following chapter then successively analyses various approaches to implementing the execution or the execution of a decision, namely the methods intended for recovering financial obligations and then methods used to recover non-monetary obligations.

Due to the subsidiary treatment in the Executory Code, this chapter concentrates mainly on the arrangements for the decision in Civil Procedure Code, indicating differences in executions. The seventh chapter compiles legal regulations of the

executions of decisions in the event of minor children and domestic violence because of their specificity and particularity compared with previous methods. The eighth and ninth chapter compares the legislation of adjournment or stay of both executions focusing again on variations in the legal regulations. The tenth chapter deals with the costs of the execution of a decision and execution proceedings. In this chapter I have tried to include a tendency to reduce the costs of executions, which is obvious in recent decisions. The last chapter analyses the amendments to the Civil Procedure Code and the Executory Code mentioned above, it outlines the fundamental changes they bring. In the conclusion I also present my personal opinion on the current legislation and the benefits of the amendments, if they are adopted.

Název diplomové práce v anglickém jazyce:

A comparison of enforcement proceedings conducted by certified

Key words in original language:

Exekuce

Výkon rozhodnutí

Občanský soudní řád

Key words:

Execution

Execution of a decision

Civil procedure code